

Железничко-саобраћајна уредба Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (Уредба о превозу путника и робе на железницама), 1925.

Садржај

Увод

- I. Уводне одредбе
 - II. Опште одредбе
 - III. Превоз путника
 - IV. Превоз путничког пртљага
 - V. Превоз експресне робе (малих колета)
 - VI. Превоз мртваца
 - VII. Превоз живих животиња
 - VIII. Превоз робе
 - IX. Закључна одредба
- Прилози Железничко-саобраћајне уредбе

656.2 (497.1)
(084.5)

88/147

РАЛНЕ ДИРЕКЦИЈЕ ДРЖАВНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА.

ЖЕЛЕЗНИЧКО-САОБРАЋАЈНА УРЕДБА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

(УРЕДБА О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА И РОБЕ
НА ЖЕЛЕЗНИЦАМА).

ВАЖИ ОД 1. СЕПТЕМБРА 1925. ГОД.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1925

Цена 30 динара.

~~Дело у нови инвентар бр. 1915~~
1 јануара 1942 год.
Београд.

ИЗДАЊЕ ГЕНЕРАЛНЕ ДИРЕКЦИЈЕ ДРЖАВНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА.

ЖЕЛЕЗНИЧКО-САОБРАЋАЈНА УРЕДБА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

(УРЕДБА О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА И РОБЕ
НА ЖЕЛЕЗНИЦАМА).

ВАЖИ ОД 1. СЕПТЕМБРА 1925. ГОД.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1925

САДРЖАЈ.

Увод	Страна VII
Железничко-Саобраћајна Уредба	
I. Уводне одредбе.	
§ 1. Подручје, у којем Уредба важи	1
§ 2. Извршне одредбе. Одступања. Привремене или пролазне измене	1
II. Остале одредбе.	
§ 3. Обавеза превозења	2
§ 4. Влакови	2
§ 5. Одговорност железнице за своје особље	3
§ 6. Тарифе	3
§ 7. Жалбе	3
§ 8. Спорови	3
§ 9. Средства за плаћање	3
III. Превоз путника.	
§ 10. Редови возње	4
§ 11. Лица, која су искључена од возње или се само условно превозе	4
§ 12. Возне цене. Повластица за децу	5
§ 13. Возне карте	5
§ 14. Продаја возних карата	6
§ 15. Наручбина одељака или појединих седишта	6
§ 16. Преглед возних карата. Доплате на возну цену. Перонске карте	6
§ 17. Чекаонице	7
§ 18. Одељци за женске и непушаче	8
§ 19. Улажење у кола и одређивање седишта	9
§ 20. Враћање и замена возних карата	9
§ 21. Полазак. Закашњење путника	10
§ 22. Отварање прозора	10
§ 23. Оштећење кола или опремних предмета. Злоупотреба алармног сигнала (сигнала за случај опасности)	10

Sub. Sp. 363 17

	Страна
§ 24. Поступак на међустаницама. Задржавање на отвореној прузи	11
§ 25. Прекидање путовања на међустаницама	11
§ 26. Закашњење и изостајање влакова. Поре-мејаји у саобраћају	11
§ 27. Увођење животиња у путничке влакове	12
§ 28. Уношење ручног пртљага у путничка кола	13
§ 29. Предмети искључени од уношења у пут-ничка кола	14
<i>IV. Превоз путничког пртљага.</i>	
§ 30. Појам	14
§ 31. Завој (омот). Скидање старих превозних знакова	15
§ 32. Предаја. Пртљажница	16
§ 33. Царински, порески и полицијски прописи	17
§ 34. Издавање	17
§ 35. Одговорност железнице за губитак, мањак и оштету	18
§ 36. Губитак путничког пртљага	18
§ 37. Одговорност железнице за прекорачење рока за испоруку (доставног рока)	19
§ 38. Носачи	20
§ 39. Чување пртљага	20
<i>V. Превоз експресне робе (малих колевца).</i>	
§ 40. Примање	20
§ 41. Превоз	21
§ 42. Издавање	21
§ 43. Даљи прописи	22
<i>VI. Превоз мртваца.</i>	
§ 44. Предаја	22
§ 45. Превоз	23
§ 46. Издавање	24
§ 47. Изузетне одредбе	24
<i>VII. Превоз живих животиња.</i>	
§ 48. Предаја	25
§ 49. Превоз	26
§ 50. Издавање	26
§ 51. Рок за испоруку (доставни рок)	27
§ 52. Даљи прописи	27
<i>VIII. Превоз робе.</i>	
§ 53. Непосредни превоз	27
§ 54. Предмети, који су искључени од превоза или који се примају на превоз само под извесним условима	27

	Страна
§ 55. Товарни лист; његов облик	29
§ 56. Садржај товарног листа	29
§ 57. Одговорност за наводе у товарном листу	32
§ 58. Преглед садржаја пошиљке. Утврђивање броја комада и тежине	32
§ 59. Товарне кола. Товарна тежина. Товарна снага (носивост)	34
§ 60. Возарински додаци	35
§ 61. Закључење возаринског уговора	37
§ 62. Завој. Обележавање робе	38
§ 63. Примање	39
§ 64. Претходно чување робе	42
§ 65. Царински, порески, полицијски и статисти-чки прописи	43
§ 66. Превоз робе у покривеним или отвореним колима	44
§ 67. Начин и ред, којим се превоз врши. Пре-возни пут	44
§ 68. Рачунање возарине, пристојби и издатака	46
§ 69. Плаћање возарине	46
§ 70. Потраживања услед неисправног рачунања возарине	47
§ 71. Застаревање потраживања услед неисправ-ног рачунања возарине	48
§ 72. Повука по наплати (поузеће). Повука уна-пред (предујам)	48
§ 73. Накнадна упутства пошиљача	49
§ 74. Сметње при превозу	51
§ 75. Рок за испоруку (доставни рок)	51
§ 76. Издавање	53
§ 77. Бројање и вагање у упутној станици	55
§ 78. Достава робе у кућу	56
§ 79. Извештавање примаоца о приспећу робе	56
§ 80. Рокови за одвожење робе, која се не до-ставља у кућу	57
§ 81. Сметње при издавању робе. Одуговлаче-ње одвожења	59
§ 82. Утврђивање мањка, оштете и губитка робе од стране железнице	61
§ 83. Судско утврђивање сметњи при издавању, губитка, мањка и оштете робе	61
§ 84. Одговорност железнице за губитак, мањак и оштету робе уопште	61
§ 85. Ограничење одговорности у погледу упут-ног места	62
§ 86. Ограничење одговорности у случају нарочитих опасности	62
§ 87. Ограничење одговорности за мањеке у тежини	63

	Страна
§ 88. Висина накнаде штете за изгубљену, умањену или оштећену робу	64
§ 89. Тарифско ограничење висине накнаде штете	65
§ 90. Претпоставка о губитку робе	65
§ 91. Проналазак изгубљене робе	65
§ 92. Обезбеђење уредне испоруке. (Означење доставног интереса)	66
§ 93. Висина накнаде штете за губитак, мањак или оштету у случају, када је означено обезбеђење уредне испоруке	66
§ 94. Одговорност железнице за прекорачење рока за испоруку (доставног рока)	67
§ 95. Накнада штета учињених намерно или насталих услед крајње небрижљивости железнице	68
§ 96. Губитак права на накнаду	68
§ 97. Престанак потраживања по исплати возарине и пријему робе	69
§ 98. Застаревање потраживања од железнице због губитка, мањка или оштете робе или због прекорачења рока за испоруку	70
§ 99. Заснивање потраживања на основи возаринског уговора	71
§ 100. Заједничка одговорност железница, које су учествовале у превозу	71
<i>IX. Закључна одредба</i>	72
Прилози Железничко-Саобраћајне Уредбе.	
I. Ближе одредбе о превозу живих животиња	74
II. Прописи о предметима, који се условно примају на превоз	80
III. Споровозни товарни лист	139
IV. Брзовозни товарни лист	140
V. Општа изјава	141

У В О Д.

На основу овлашћења из чл. 38. Закона о буџетским дванаестинама за месеце април, мај, јуни и јули 1925. год., а у вези другог става чл. 94. Устава прописујем са важношћу од 1. септембра 1925. год. следећу Уредбу о превозу путника и робе на железницама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, која по горњем овлашћењу има силу закона.

Београд, 25. априла 1925. год.

Министар Саобраћаја:
А. М. Станић с. р.

ЖЕЛЕЗНИЧКО-САОБРАЋАЈНА УРЕДБА

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

(УРЕДБА О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА И РОБЕ НА ЖЕЛЕЗНИЦАМА).

I.

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ.

§ 1.

Подручје, у којем Уредба важи.

Железничко-Саобраћајна Уредба (скраћено: Ж. С. У.) важи за све железнице у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, које служе јавном саобраћају. За међународни саобраћај важи Уредба само, у колико овај саобраћај није уређен посебним одредбама.

§ 2.

Извршне одредбе. Одступања. Привремене или пролазне измене.

1) Извршне одредбе може железница издавати с одобрењем Министарства Саобраћаја.

2) Одступања може одобравати Министарство Саобраћаја с обзиром на нарочите прилике за поједине железничке пруге, станице, возила, влакове или врсте влакова као и за извесне начине отправаљања.

3) Да би такве извршне одредбе и таква одступања важили, потребно је, да се уврсте у тарифу. Одобрење мора бити наведено у тарифи.

4) Привремене или пролазне измене појединих прописа ове Уредбе може Министарство Саобраћаја наредити, било уопште, било за извесне железничке пруге, станице или саобраћајне односе. Такве се наредбе морају објавити.

II. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.

§ 3.

Обавеза превозења.

- 1) Превоз се не може ускратити:
 1. ако се испуне превозни услови и остали општи прописи железнички;
 2. ако превоз није забрањен законским прописом или с разлога јавнога поретка;
 3. ако се превоз може извршити редовним превозним средствима;
 4. ако превоз није спречен околностима, које се сматрају као неодољива сила.
- 2) Предмете, које према грађевинском постројењу или саобраћају суделних железница нису подесни за превоз, железница није дужна примити на превоз.
- 3) Предмете, за чије су утоваривање или истоваривање потребне нарочито направе, железница је дужна примити на превоз само у оним станицама и за оне станице, где има таквих направа.

§ 4.

Влакови.

- 1) За превоз служе влакови, који саобраћају редовно по одређеном реду вожње, и влакови, који саобраћају по потреби.
- 2) Засебне вожње по наруџбини извршује железница према своме нахођењу.

§ 5.

Одговорност железнице за своје особље.

Железница одговара за своје особље и друга лица, којима се служи при вршењу превоза.

§ 6.

Тарифе.

1) Железница је дужна издати тарифе, које ће садржавати све одредбе меродавне за превозни уговор, превозне цене и остале пристојбе (таксе). Тарифе важе само, ако су објављене. Када су услови наведени у тарифама испуњени, примењују се тарифе према свакоме подједнако.

Ништаван је сваки споразум, којим би се једноме или неколицини пошиљалаца одобрио попуст у тарифској цени.

2) Превозне цене морају бити одређене по износу.

3) Повишице тарифа или друга отежавања превозних услова ступају у живот најраније после два месеца од дана објаве, осим ако настану истеком тарифе уведене само за неко одређено време.

§ 7.

Жалбе.

- 1) Жалбе се могу подносити усмено или писмено.
- 2) По жалбама треба по могућству што пре издати решење.

§ 8.

Спорови.

Спорове између публике и железничког особља решава на станицама надлежни службеник, а за време вожње влаковођа.

§ 9.

Средства за плаћање.

Осим законских средстава за плаћање примаће се, где је потребно, и златни и сребрни новац, који

у суседним државама има законски течај. Мењачки течај је железница дужна одредити и код отпра- ништва огласом објавити.

III. ПРЕВОЗ ПУТНИКА.

§ 10.

Редови вожње.

Редови вожње објавиће се пре ступања у живот и изложиће се на време у станицама. У редовима вожње морају бити означени: врста влака, колски разред и време поласка, а код већих прелазних и крајњих станица и време доласка влака као и важнији прикључци влакова. Редове вожње, који су престали важити, треба одмах уклонити.

§ 11.

Лица, која су искључена од вожње или се само условно превозе.

1) Лица, која се не држе прописаног реда, не по- коравају наредбама службеника или која се пона- шају непристојно, нарочито пијана лица, могу се искључити од вожње.

2) Лица, која би услед болести или из других разлога очигледно досађивала сапутницима, искључиће се од вожње, ако им се не може дати засебан колски одељак. Успут оболела лица морају се пак превозити до најближе станице, где могу наћи неге. Возна цена и пртљажнина вратиће им се по одбитку своте за пропутовану пругу.

3) Кутом заражена лица не смеју се превозити. Лица, која болују од губе (лепре), колере (азијатске), пегавца, жуте грознице или богиња (козица) или код којих постоји сумња, да су заражена једном од тих болести, смеју се само онда превозити, ако службени лекар, који је надлежан за улазну ста- ницу, потврди, да се превоз може допустити. Лица, која болују или су под сумњом, да болују од губе,

морају се превозити у затвореном одељку са засеб- ним нужником, а остала овде побројана лица у за- себним колима.

4) Лица, која болују од тифуса (трбушног тифу- са), дифтерије, срдоболје (гриже, дисентерије), шар- лаха (скрлета), мраса (оспица), великог кашља (хри- павца) или запаљења ушних жлезди (мумпса), мо- рају се превозити у затвореном одељку са засебним нужником. Ако је које лице под сумњом, да болује од овакве болести, може железница захтевати лекар- ску сведоцбу, из које се види врста болести.

5) За засебна кола или засебни колски одељак наплаћује се тарифска пристојба.

6) О повратку путничког пртљага види § 34., ставове 4) и 5).

§ 12.

Возне цене. Повластица за децу.

1) У свакој станици изложиће се извод из та- рифе, који садржава цене возних карата, што се у тој станици продају.

2) Деца до навршене четврте године, за коју се не захтева засебно седиште, превозе се бесплатно. Деца од навршене четврте до навршене десете године као и млађа деца, за коју се захтева засебно седиште, превозе се уз снижену цену.

§ 13.

Возне карте.

1) Путник је дужан пре почетка путовања ку- пити возну карту; тарифа може допустити изузетке.

2) На возној карти морају бити означени:

а) улазна и излазна станица;

б) евентуални превозни пут; ако је допуштена употреба разних путова или превозних средстава, мора то бити посебно означено;

в) врста влака и колски разред;

г) возна цена;

- д) први дан важности и
- ђ) рок важности.
- з) Рок важности мора се одредити у тарифи.

§ 14.

Продаја возних карата.

1) Путничке благајнице морају бити отворене у станицама мањег саобраћаја барем по сата, у станицама већег саобраћаја барем један сат пре времена поласка влака.

2) Пет минута пре времена поласка влака престаје право путника захтевати, да му се изда возна карта.

3) Железница може захтевати, да се новац за возну карту спреми и преброји.

§ 15.

Наруџбина одељака или појединих седишта.

1) Цели одељци ставиће се путницима на захтев уз тарифску цену на расположење, ако то допушта експлоатација или саобраћај. Одељци се морају наручити барем 30 минута пре времена поласка влака.

2) За одељак плаћа се највише онолико возних карата, колико у њему има седишта. У одељак се не сме примити више лица него што је плаћено возних карата.

3) Наручени одељци морају се означити натписом.

4) Да ли се код извесних влакова могу наручити одређена седишта, одређује тарифа.

§ 16.

Преглед возних карата. Доплате на возну цену. Перонске карте.

1) Путник је дужан на захтев показати возну карту при уласку у чекаоницу, уласку на перон и изласку с њега, при уласку у кола као и у свако

доба за време вожње, а према уређењу, које важи за последњи део пруге, предати карту мало пре свршетка или по свршетку свога путовања.

2) Путник, који не може да покаже важећу возну карту, плаћа осим возне цене од улазне до излазне станице још и возну цену за пропутовану пругу, но најмање 20 динара. Ако се пак улазна станица одмах несумњиво не докаже, рачунаће се обе возне цене од полазне станице влака. Своту од 20 динара платиће путник и онда, ако се влак још није ни кренуо. Ко непозван пријави кондуктеру или влаковођи, да није могао купити возну карту, платиће поред редовне возне цене доплату од 10 динара, но највише двоstrukу возну цену.

3) Путник, који се устеже да одмах плати, може се искључити од путовања. Искључени путник нема права захтевати, да му се путнички пртљак стави на расположење у којој другој, већ само у упутној станици.

4) У станицама са затвореним пероном дужна су лица, која немају важеће возне карте, купити перонску карту пре уласка у затворене просторије станице. Карта се мора при уласку показати, а при изласку из затворених просторија предати. Ко без важеће исказнице (легитимације) уђе у затворене просторије станице, платиће 2 динара.

5) Ко без намере да путује уђе у влак спреман за полазак, платиће 20 динара.

6) Железница може с одобрењем Министарства Саобраћаја у тарифи одредити случајеве, где се своте означене у ставовима 2), 4) и 5) с разлога правичности неће уопште или ће се само делимично наплаћивати.

7) У свима случајевима доплате мора се издати потврда.

§ 17.

Чекаонице.

1) Чекаонице треба отворити барем један сат пре времена поласка влака.

2) На прелазним станицама допуштено је при-
спелим путницима да се до поласка свога влака задр-
жавају у чекаоници железнице, којом намеравају пут
продужити. Но путници не могу захтевати, да се че-
каоница ради њих држи отворена у време од 23 сата
до 6 сати. Само ако је време од доласка последњег
влака до поласка првог влака краће од 4 сата, мо-
рају на прелазним или таквим станицама, где вла-
кови ноће, чекаонице бити отворене за приспеле пут-
нике, који намеравају пут продужити.

3) Лицима поменутим у § 11. може се забранити
задржавање у чекаоницама.

4) Пушење се може у чекаоницама забранити.

§ 18.

Одељци за женске и непушаче.

1) У сваком влаку треба да је најмање по један
одељак за женске у другом и трећем разреду, ако
влак има три или више одељака дотичног разреда.

2) Мушкарци не смеју заузети места у женском
одељку ни онда, ако то допусте женске, које путују
у одељку. Међутим дечаци до навршене десете године
могу путовати у женском одељку.

3) У првом разреду сме се пушити само с при-
станком свих путника истога одељка, ако нису од-
ређени засебни одељци за пушаче и непушаче. У
другом и трећем разреду морају се, у колико то до-
пушта конструкција кола, одредити одељци за не-
пушаче. У осталим одељцима ових разреда и у че-
твртом разреду слободно је пушити, ако нису и у
четвртом разреду одређени одељци за непушаче.

4) Одељци за женске и непушаче морају бити
означени натписом.

5) У одељцима за женске и непушаче није допу-
штено пушење ни с пристанком салутника. Исто
тако је забрањен улаз у ове одељке са запаљеном
цигаром, цигаретом или лулом.

6) У влаковима, који немају кола са засебним
одељцима, треба се по могућности побринути, да се
женске и непушачи одељено сместе.

§ 19.

Улажење у кола и одређивање седишта.

1) На већим станицама треба путнике у чека-
оницама позвати, да уђу у влак.

2) Службеници су овлашћени, а на захтев пут-
ника и дужни одређивати им седишта.

3) На празна седишта имају право у првом реду
они путници, који покажу возну карту за дотични
разред.

4) Путници, који су допутовали с директним
возним картама, имају првенство пред путницима,
који тек отпочињу путовање.

5) Путник има право да при уласку у кола за-
узме по једно седиште за себе и за свако лице, које
с њим путује. Ко своје седиште напусти не означив-
ши га да је заузето, губи право на то седиште (упор.
пак § 15., ст. 4)).

§ 20.

Враћање и замена возних карата.

1) Путник има само онда право да путује у кол-
ском разреду, за који његова возна карта важи, ако
му се у том разреду може одредити седиште. Ако
путник у разреду, за који његова карта важи, не
може добити седишта, онда може или захтевати, да
путује у оном нижем разреду, где још има незаузе-
тих седишта, и да му се врати разлика у возној
цени, или пак може сасвим одустати од путовања
и захтевати, да му се врати цела возна цена и прт-
љажнина. На накнаду нема права.

2) У улазној станици сме путник до пет минута
пре времена поласка влака заменити своју возну
карту, ако још није пробушена или ако је доказано,
да је употребљена само за излазак на перон, с дру-
гом возном картом уз изједначење разлике у возној
цени.

3) На појединим деловима пруге могу путници,
у колико тарифа не одређује друкчије, уз тарифску
доплату употребити виши разред или влак са вишим
возним ценама.

§ 21.

Полазак. Закашњење путника.

1) Кад је дат полазни знак, никоме се више не допушта улазак у влак.

2) Ко закасни за влак, нема права на повратак возне цене или на накнаду.

3) Ако путник жели путовати каснијим влаком, за који његова возна карта не важи сама по себи, дужан је одмах поднети карту надлежном службенику ради овере важности карте за изабрани влак. Рок важности возних карата овим се не продужава. Кад се употреби влак са вишим или нижим возним ценама, разлику треба доплатити, односно вратити.

4) За повратак путничког пртљага (став 2)) важе према смислу прописа § 34., ст. 4) и 5).

§ 22.

Отварање прозора.

Прозори смеју бити у исто доба отворени на обе стране кола само с пристанком свих лица, која путују у истом одељку. У осталом одлучује кондуктер о несугласицама између путника због отварања или затварања прозора.

§ 23.

Оштећење кола или опремних предмета. Злоупотреба алармног сигнала (сигнала за случај опасности).

1) Оштећењем или затађењем кола или опремних предмета проузроковани трошкови морају се железници накнадити. Железница има право захтевати, да се накнада плати одмах или да се даде јамство. Ако је железница одредила за накнаду сталне ставове, одмериће се накнада по тим ставовима.

2) Путник, који без преке нужде употреби алармни сигнал на зиду железничких кола, дужан је одмах платити 500 динара у корист железнице, без обзира на последице по општем кривичном закону и нарочитим полицијским прописима.

§ 24.

Поступак на међустаницама. Задржавање на отвореној прузи.

1) Кад влак приспе у коју станицу, гласно се објављује име те станице, евентуална измена кола, осим тога време задржавања, ако је ово дуже од четири минуте. Чим влак стане, службеници су дужни отворити врата оних кола, из којих путници захтевају да изађу.

2) Ако се влак изузетно задржи дуже времена изван станице, смеју путници силазити из кола само по изречном допуштењу влаковође. Путници се морају одмах удаљити од колосека, а на први знак влаковође опет заузети своја места.

§ 25.

Прекидање путовања на међустаницама.

Тарифа ће одредити, колико пута, на које време и уз које услове сме путник на међустаницама прекинути путовање.

§ 26.

Закашњење и изостајање влакова. Поремећаји у саобраћају.

1) Закашњен полазак или долазак или изостанак влака не дају никаква права на накнаду.

2) Ако се услед закашњења влака изгуби веза с другим влаком или ако који влак сасвим или делимично изостане, може путник захтевати повратак возне цене и пртљажнине за непропутовану пругу. У овом се случају враћа разлика између возне цене односно пртљажнине, која је плаћена, и оне, која отпада на пропутовани пут.

3) Ако путник у таквом случају одустане од даљег путовања па се врати првим најповољнијим влаком без прекидања у улазну станицу, враћа му се возна цена и пртљажнина и одобрава бесплатан повратак у колском разреду, који је платио за долазак, ако пак тога разреда нема у влаку, у непосре-

дно вишем разреду. Путник је дужан одмах по приспећу у станицу, где одустаје од свог путовања, и по повратку у улазну станицу пријавити своје захтеве надлежном службенику, показавши му при томе возну карту; у противном случају губи своје право. На овим станицама пријава се путнику потврђује.

4) Путника, који се одрекне накнаде возне цене и бесплатног повратка, железница је дужна превести без доплате заједно с његовим пртљагом првим најповољнијим влаком, којим се превозе путници, а који истом или другом пругом вози у исту излазну станицу, ако тим путник може пре стићи у ту станицу. Међусобни регрес железница остаје тим нетакнут.

5) Железница је овлашћена изузети у тарифи поједине влакове или врсте влакова од помоћне службе.

6) Ако елементарни догађаји или друге принудне околности спрече возњу на којој пружи, побричуће се железница по могућству на други начин за даљи превоз до пруге, на којој је возња железницом опет могућа.

7) Железницама се допушта, да с одобрењем Министарства Саобраћаја утврде даље олакшице у тарифи.

8) Закашњења влакова преко 15 минута и поремећаје у саобраћају треба објавити огласом.

§ 27.

Увођење животиња у путничке влакове.

1) Забрањено је уводити животиње у путничка кола.

2) Изузетак чине мали пси и друге мале животиње, које се држе на крилу, ако се сапутници не противе њихову увођењу у одељак. Пси било које величине смеју се повести, ако се њиховим сопственицима може ставити засебан одељак на расположење. Но увођење ових животиња у нарочито удешена путничка

кола (салонска, спаваћа и т.д.), у извесне влакове или разреде може се у тарифи забранити.

3) У осталом важе за псе, које путници собом воде, следећи прописи:

1. псе у довољно сигурним затворима (спремама) може железница превозити у пртљажним или теретним колима.

2. Пси, који нису смештени у затворима, превозиће се у одвојеним колским просторима (претинцима). Ако оваквих простора нема или ако су већ попуњени, не може се захтевати превоз.

3. О утоваривању и истоваривању паса, који нису смештени у затворима, као и о претоваривању на прелазним станицама, мора се старати сам путник.

4. Железница није дужна чувати псе, који се не одведу одмах по приспећу у упутну станицу.

5. Обезбеђење уредне испоруке (означење доставног интереса) није допуштено.

4) Тарифа ће одредити, да ли и за које животиње је путник дужан платити возарину. О плаћењу возарине издаће се потврда.

5) За сваку животињу, која се не превози бесплатно, а коју путник без овакве потврде собом води, мора се платити: У случају благовремене пријаве доплата од 10 динара на тарифску цену, но највише двострука возарина; без овакве пријаве пак двострука возарина, но најмање 20 динара. У другим случајевима, који нису поменути у ставу 2), уклониће се животиња из путничких кола. Пропис у § 16., ст. 6), важи према смислу.

6) О превозу животиња другим начином види §§ 40.—43. и 48.—52.

§ 28.

Уношење ручног пртљага у путничка кола.

1) Предмети, који се лако носе, (ручни пртљак), смеју се понети собом у путничка кола, ако не сметају сапутницима, ако се томе не противе царински, порески или полицијски прописи и ако не оштећују кола.

2) У првом, другом и трећем колском разреду припада путнику за ручни пртљаг само простор изнад и испод његова седишта. Забрањено је метати ручни пртљаг на седишта.

3) У четврти разред могу путници понети собом алат, торбе, мање терете у котарицама, врећама или кошевима и сличне предмете, што их пешак може лако носити.

4) Путник мора сам пазити на ствари, које собом носи. Железница одговара за њих само у случају своје кривице.

§ 29.

Предмети искључени од уношења у путничка кола.

1) Експлодне предмете и предмете, који се пале сами од себе (нарочито пуно ватрено оружје), запаљиве течности, отровне, нагризајуће (јетке) и труљењу подложне материје, уопште опасне или смрдљиве предмете не смеју путници собом носити.

2) Ко се огреши о ову забрану, сноси последице утврђене у § 60.

3) Службеници су овлашћени уверити се у присуству путника о природи унесених предмета.

4) Лица, која при вршењу јавне службе носе собом ватрено оружје, даље ловци и стрелци смеју собом понети ручну муницију, но оружје не сме бити пуно. Спроводноцима притвореника, ако се с овима возе у засебним колима или колским одељцима, допуштено је, да собом носе пуно ватрено оружје.

IV.

ПРЕВОЗ ПУТНИЧКОГ ПРТЉАГА.

§ 30.

Појам.

1) Путник може предмете, који су му на путу потребни, предати на превоз као путнички пртљаг.

2) Путнички пртљаг мора се као такав распознати по паковању у ковчеге (кофере), путничке ко-

тарице (корпе), путничке торбе, кутије за шешире, ручне сандуке или у сличне завоје (омоте).

3) Да ли се и под којим условима примају као путнички пртљаг предмети, који се не могу сматрати стварима потребним на путу, затим животиње у довољно јаким затворима и возила, одређује тарифа.

4) Предмети, који потпадају под принудни поштански превоз или државну трошарину, затим предмети наведени у § 29., ст. 1), не смеју се предати као путнички пртљаг. Ко се огреши о ову забрану, сноси последице утврђене у § 60.

5) Тарифа одређује, да ли се и под којим условима примају као путнички пртљаг предмети наведени у § 54., ст. 2), Б, бр. 1.

6) Службеници су овлашћени уверити се у присуству путника о природи преданих предмета.

7) Оштећен пртљаг може се одбити. Ако се овакав пртљаг прими на превоз, има железница право ставити у пртљажницу одговарајућу примедбу. Пријем пртљажне признанице с примедбом важи као признање овог стања.

§ 31.

Завој (омот). Скидање старих превозних знакова.

1) Путнички пртљаг мора имати чврст и постојан завој. Неспакован или недовољно спакован пртљаг може се одбити. Ако се ипак прими на превоз, железница је овлашћена да стави у пртљажницу одговарајућу примедбу. Пријем пртљажне признанице са примедбом важи као признање овог стања.

2) На сваком поједином комаду пртљага мора бити тачно, читљиво и трајно означена адреса путника (име, место становања, стан) као и предајна и упутна станица. Пошиљке пртљага, које нису означене на овај начин, могу се одбити.

3) Стари знакови (железнички превозни знакови, поштански превозни знакови или други знакови, који би се могли сматрати као железнички превозни знакови) морају бити скинути с пртљага. За

штете, које настану услед неодржавања овог прописа, железница не одговара.

§ 32.

Предаја. Пртљажница.

1) Путнички пртљаг мора се предати код отпра- ништва у року утврђеном за продају возних карата; но пријем пртљага може се одбити, ако се пртљаг не преда најкасније на 15 минута пре времена поласка влака. Тарифа одређује, да ли се при предаји прт- љага мора показати возна карта.

2) Ако путник жели обезбедити уредну испо- руку, мора то учинити уз уплату тарифске пристојбе најкасније на пола сата пре времена поласка влака (§ 92.). Ако је одговорност железнице по § 35., ст. 2), ограничена на највишу своту, није допуштено обез- беђење уредне испоруке преко те своте.

3) Возила, која се смеју превозити као путнички пртљаг, а не могу се сместити у пртљажним колима, морају се пријавити на полазној станици влака нај- мање на 2 сата, на другим станицама најмање на 24 сата, а предати најкасније на 1 сат пре времена по- ласка влака.

4) Пртљажнина (возарина за пртљаг) мора се платити при предаји.

5) Код пријема пртљага мора се путнику из- дати пртљажна признаница. На пртљажној призна- ници морају бити означени:

- а) предајна и упутна станица,
- б) евентуални превозни пут,
- в) дан предаје и влак, за који је пртљаг предан,
- г) број и тежина комада пртљага,
- д) пртљажнина и друге евентуалне пристојбе и
- ђ) евентуално обезбеђење уредне испоруке; ако обезбеђење уредне испоруке није забележено на прт- љажној признаници, оно нема правног дејства.

Путнику ће се на захтев издати осим пртљажне признанице и засебна потврда о плаћеној пртља- жнини.

6) Ако се пртљаг у хитним случајевима изу- зетно прими, да се накнадно отправи, или ако се прими на станицама, које не отправљају пртљаг, сматра се ипак, да је од часа предаје примљен на превоз.

7) За превоз велосипеда (точкова) могу се та- рифом увести засебни прописи.

§ 33.

Царински, порески и полицијски прописи.

Путници су дужни присуствовати царинском, пореском или полицијском прегледу свога пртљага. За прекорачење рока за испоруку (§ 37.) као уопште за штете проузроковане повредом ове одредбе не даје се никаква накнада штете.

§ 34.

Издавање.

1) Пртљаг се издаје уз повратак пртљажне при- знанице. Железница није дужна испитати овлашће- ност доносиоца признанице.

2) Доносилац пртљажне признанице има право на упутној станици захтевати, да му се пртљаг изда на месту издавања одмах по приспећу влака, за који је пртљаг био предан, а по истеку времена по- требног за припрему као и за евентуалну царинску, пореску или полицијску манипулацију. Ако се во- зила, која се не могу сместити у пртљажна кола, морају успут претоварити у други влак, може се њихов даљи превоз захтевати тек идућим путнич- ким влаком.

3) Ако се пртљаг не однесе у року од 24 сата, а возила не одвезу за 2 сата по приспећу влака, мора се платити лежарина. Приспе ли возило после 18 сати, рачуна се рок за одвоз од 8 сати идућег дана.

4) По правилу пртљаг се мора издати само на станици, за коју је био отправљен. Но на захтев пут- ника, пртљаг се може и вратити на предајној ста-

ници или издати на којој међустаници, ако то допуштају време и прилике, а не забрањују царински, порески или полицијски прописи. У овом случају мора се пртљажна признаница вратити и возна карта показати.

5) Ако се признаница не врати, железница је дужна издати пртљаг само онда, ако путник на несумњив начин докаже, да је овлашћен да прими пртљаг. У овом случају може се захтевати и јамство.

6) Путник, ком се пртљаг не изда на време, може захтевати, да му се на пртљажној признаници потврди дан и сат, када је тражио издавање пртљага.

§ 35.

Одговорност железнице за губитак, мањак и оштету.

1) За путнички пртљаг одговара железница по прописима о јамчењу за робу, у колико у овом одсеку нису предвиђена одступања.

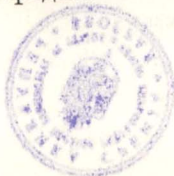
2) У ванредним саобраћајним приликама може железница накнаду за губитак, мањак или оштету путничког пртљага с одобрењем Министарства Саобраћаја ограничити у тарифи на извесну највишу своту. Ако је штета учињена намерно или ако је настала услед крајње небрижљивости железнице, железница се не може позивати на ово ограничење. У погледу ограничења висине накнаде штете код предмета наведених у § 54., ст. 2), Б, бр. 1, важи § 89., ст. 2.).

3) За губитак, мањак и оштету предмета, који су остављени у превезеним возилима (§ 30., ст. 3), одговара железница само у случају своје кривице.

§ 36.

Губитак путничког пртљага.

1) За губитак путничког пртљага одговара железница само онда, ако се пртљаг на упутној станици затражи у року од 14 дана по приспећу влака, за који је био предан.

2) Недостајући пртљаг сматра се изгубљеним, када прођу 3 дана од приспећа влака, за који је био предан.

3) Пронађе ли се пртљаг накнадно, известиће се о томе путник, ако му се може сазнати место бављења. Путник има право захтевати у року од 30 дана по пријему извештаја, да му се пртљаг бесплатно изда на којој год станици у Краљевини. У овом случају је дужан вратити примљену накнаду, одбивши накнаду штете, која му по § 37. припада за прекорачење рока за испоруку, као и пртљажнину.

§ 37.

Одговорност железнице за прекорачење рока за испоруку (доставног рока).

1) Кад је прекорачен рок за испоруку, железница је дужна накнадити доказану штету:

а) ако није означено обезбеђење уредне испоруке, за свака отпочета 24 сата прекорачења рока — но највише за 3 дана — до своте од 100 пара за сваки килограм закаснелог пртљага, а код возила до своте од 150 динара за свако закаснело возило;

б) ако је означено обезбеђење уредне испоруке, до означене своте. Ако је ова свота мања од накнаде одређене под а), може се захтевати ова последња.

2) Ако штета није настала или ако није доказана, железница ће платити:

а) ако није означено обезбеђење уредне испоруке, за свака отпочета 24 сата прекорачења рока — но највише за 3 дана — 50 пара за сваки килограм закаснелог пртљага, а код возила 75 динара за свако закаснело возило;

б) ако је означено обезбеђење уредне испоруке, за свака отпочета 24 сата прекорачења рока — но највише за 3 дана — 100 пара за сваки килограм закаснелог пртљага, а код возила 150 динара за свако закаснело возило, али не више од означене своте. Ако је ова свота мања од накнаде одређене под а), може се захтевати ова последња.

3) Железница не одговара, ако докаже, да прекорачење рока није могла отклонити ни брижљивошћу уредна трговца.

4) Ако је штета учињена намерно или ако је настала услед крајње небрижљивости железнице, мора се у свима случајевима накнадити целокупна штета.

§ 38.

Носачи.

1) На станицама, где се укаже потреба, поставиће се носачи, који ће носити путнички и ручни пртљак у кругу станице до места, која им путници буду означили.

2) Носачи морају бити обележени службеним знаком, а уза се носити штампано службено упутство са носачком тарифом. На захтев, носачи су дужни показати своју тарифу.

3) Носачка тарифа мора бити истакнута на местима, где се пртљак предаје и издаје, као и у просторијама, које служе за чување пртљага.

4) За пртљак предан носачима по ставу 1) железница одговара као и за путнички пртљак предан на превоз.

§ 39.

Чување пртљага.

На станицама, где се отправља путнички пртљак, треба да се по могућности уведу установе (гардеробе), где ће путници моћи привремено оставити свој пртљак на чување уз пристојбу, која ће се објавити огласом. У овом случају железница одговара као чувар.

V.

ПРЕВОЗ ЕКСПРЕСНЕ РОБЕ (МАЛИХ КОЛЕТА).

§ 40.

Примање.

1) Предмети подесни за превоз у колима за пртљак, примаће се према одредбама тарифе као експресна роба.

2) На сваком комаду експресне робе мора бити тачна и читљива адреса примаоца трајно причвршћена. Ако пошиљку не треба доставити примаоцу у кућу, мора адреси сваког комада бити придодана примедба „остаје на станици“ („станица рестанте“).

3) Возарина за експресну робу мора се платити при предаји; повуке по наплати (поузећа) и повуке унапред (предујмови) нису допуштене.

4) Експресна се роба отправља на основи експресне превознице. При предаји пошиљалац је дужан означити своје име и своју тачну адресу, и тачну адресу примаоца као и број и садржину комада ради забележења на превозници.

Као потврда о пријему експресне робе на превоз издаје се пошиљоцу експресна признаница. Пријем признанице без примедбе важи као признање навода садржаних у њој.

5) Експресна роба мора се предати код отправништва одређених од стране железнице за време службених сати, који ће се објавити огласом.

6) Железница је дужна да при пријему пошиљке бесплатно утврди њену тежину. Пошиљалац или његов пуномоћник може да присуствује овом утврђивању.

§ 41.

Превоз.

1) Експресна се роба превози као путнички пртљак. Ако се превоз код појединих влакова ограничи или искључи, ови ће се објавити.

2) Ако пошиљалац при предаји незначи влак, којим се треба роба превести, она ће се превести првим подесним влаком.

§ 42.

Издавање.

1) Прималац је властан на упутној станици захтевати, да му се експресна роба изда код отправништва одмах по приспећу влака, којим се роба имала

довести, а по истеку времена потребан за манипулацију.

2) Ако прималац по приспећу влака не одвезе робу, а роба није упућена „остаје на станици“, прималац се према тарифи упутне железнице извештава о приспећу или се роба доставља у кућу примаоцу. О приспећу робе упућене „остаје на станици“ прималац се само онда извештава, ако је то на изречни захтев пошиљачев на превозници прописано. Извештавање о приспећу или достава експресне робе у кућу мора се извршити у роковима предвиђеним за брзовозну робу.

§ 43.

Даљи прописи.

Тарифа ће утврдити, да ли и у колико за експресну робу — осим посебних прописа, који ће се за њу издати — важе одредбе за путнички пртљак или одредбе за робу.

VI.

ПРЕВОЗ МРТВАЦА.

§ 44.

Предаја.

1) Мртваци се предају на превоз с товарним листовима. Са брзовозним товарним листовима предајни мртваци превозиће се влаковима, који служе путничком саобраћају. Превоз брзим влаковима може се ускратити.

2) Пошиљке мртваца треба пријавити у полазној станици влака најмање на 6 сати, а у другим станицама на 12 сати пре времена поласка влака.

3) Сваки мртац мора да је херметично затворен у јак метални ковчег, положен у дрвен сандук тако, да се у њему не може покретати.

4) При предаји мртваца мора се железници предати спроводница умрлога (мртвачки пасош) издана од надлежне власти, која се при издавању мртваца

предаје примаоцу. Спроводница умрлога важи за цели превозни пут. Код пошиљача мртваца из иностраних држава, с којима је склопљен споразум о међусобном признавању спроводница, довољна је спроводница умрлога, коју је издала надлежна иностранна власт.

5) Товарење мора да обави пошиљалац.

6) Возарина се мора платити при предаји. Ко преда мртваца под неисправним означањем, платиће поред разлике у возарини од предајне до упутне станице још у име возаринског додатка четвороструки износ целе возарине.

§ 45.

Превоз.

1) Мртваци се морају превозити у покривеним колима. Забрањено је дотоваривати робу, која не иде уз мртваца. Више мртваца може се товарити заједно у једна кола, ако се једновременно предаду на истој предајној станици за исту упутну станицу. Мртваци, који се предаду у потпуно затвореним мртвачким колима, смеју се превозити у отвореним колима.

2) Свака пошиљка мора имати пратиоца, који мора купити возну карту и путовати истим влаком. Пратилац није потребан, ако је упутно место железничка станица и ако пошиљалац у предајној станици положи писмену или брзојавну изјаву примаоца, да ће пошиљку одвести одмах по пријему извешћа о њеном приспећу. Кад се мртваци шаљу погребним заводима и заводима за спаљивање, није потребна ова изјава.

3) Мртваци не смеју се успут претоваривати без потребе. Превоз треба извршити што је могуће брже и без прекида. Ако се у којој станици не може избећи дуже задржавање, треба кола с мртвцем по могућности ставити на удаљен споредан колосек. Ако није могуће извршити превоз непрахена мртваца влаковима, који су зато стављени у изглед, дужна

је станица, где настане сметња, примаоца брзојавом бесплатно извести, којим ће се влаком превоз наставити.

§ 46.

Издавање.

1) О приспећу непраћена мртваца у упутну станицу треба примаоца о његову трошку одмах извести брзојавом, телефоном или по нарочитом разносачу.

2) Издавање мртваца, који се превозе путничким влаковима, може се захтевати у року одређеном у § 34., ст. 2).

3) Прималац је дужан пошљку истоварити и одвести у року од 6 сати по приспећу влака у упутну станицу. У противном може се мртац предати месној полицијској власти. Ако мртац приспе после 16 сати, рок почиње тећи тек сутрадан од 8 сати. По истеку рока за одвожење железница има право наплаћивати колску дангубину.

§ 47.

Изузетне одредбе.

1) У погледу превоза мртваца на гробље предајног места може железница с одобрењем Министарства Саобраћаја издати одредбе, које одступају од правила.

2) Пратиоци нису потребни код мртваца, које шаљу полицијске власти, казнионице, болнице или слични заводи јавним вишим школама или које ове школе шаљу даље. Такви се мртваци смеју предати у непробојно затвореним сандуцима и превозити теретним влаковима у отвореним колима. Допуштено је дотоваривати чврсту робу (дрво, метал или сличне предмете) или робу у чврстом завоју (сандуцима, бурадма или сличним судовима), но треба пазити, да се сандуци с мртвацима не оштете. Заједно с мртвцем не смеју се товарити: животне намирнице као и њихове сировине, затим предмети наведени

у прилогу II. Министарство Саобраћаја може одобрити, да се спроводница умрлога не мора предати железници.

VII.

ПРЕВОЗ ЖИВИХ ЖИВОТИЊА.

§ 48.

Предаја.

1) Железница ће објављивати, којим ће влаковима превозити животиње. Превоз појединих животиња може се ускратити, ако у влаку нема подесна простора, осим ако су животиње биле пријављене најмање на 24 сата раније.

2) Недељом и празником животиње се не примају. Изузетке треба објавити огласом код отправништва.

3) Превоз болесних животиња може се ускратити.

4) Дивље животиње (зверад) мора железница превозити само онда, ако су испуњени услови, које она буде прописала у интересу безбедности.

5) Животиње се морају дотерати на станицу за времена, поједине животиње барем на 1 сат пре поласка влака.

6) Пошљалац је дужан да животиње утовари и сигурно смести у кола као и да добаји средства потребна за везивање.

7) Железница је власна захтевати пратиоце за пошљке животиња. Но за ситне животиње, које се предају у преносним, добро затвореним кошевима или кавезима, не може се тражити пратилац.

8) Пратиоци су дужни да се за време превоза старају о животињама. На захтев, надлежни службеник одређује пратиоцима место у пртљажним или путничким колима. Ако је пак потребна присутност пратилаца у сточним колима ради тога, да се отклоне опасности за саобраћај, морају по налогу над-

лежног службеника или влаковође пратиоци путovati у тим колима.

9) Пошиљке животиња предају се с товарним листовима као брзовоз или споровоз. Товарни листови, с којима се предају пошиљке животиња, не смеју садржавати друге предмете. Железница може захтевати, да се возарина плати унапред.

§ 49.

Превоз.

Тачније одредбе о превозу живих животиња садржане су у прилогу I.

§ 50.

Издавање.

1) По приспећу у упутну станицу треба пошиљке животиња по могућности што брже припремити, да се могу одвести. Ако се по приспећу непращених пошиљака животиња у упутну станицу не јави лице, које је овлашћено да их прими, известити се прималац о приспећу одмах, но свакако још у року одређеном за брзовоз (§ 79., ст. 2)).

2) Прималац је дужан животиње истоварити и одвести најкасније за два сата по припреми. Ако се прималац мора известити о приспећу, рок почиње тећи најраније два сата по извешћу (§ 79., ст. 3)). По истеку рока може железница животиње дати на исхрану на одговорност и трошак имаоца права располагања. Ако пак железница допусти, да животиње остану и даље у колима или на станици, власна је наплатити колеску дангубину или лежарину, односно оборуину.

3) Рок не тече за време царинске, пореске или полицијске манипулације, у колико пошиљалац, прималац или пратилац ту манипулацију не одуговлачи, но ток рока тиме се продужава највише за један дан.

§ 51.

Рок за испоруку (доставни рок).

1) Рок за испоруку (§ 75.) је одржан, ако су пре његова истека на упутној станици животиње припремљене за одвожење.

2) Осим у случајевима § 75., ст. 7), рок за испоруку не тече ни за време задржавања на напојним станицама нити за време лекарског прегледа.

§ 52.

Даљи прописи.

У осталом важе за превоз животиња прописи одсека VIII. према смислу.

VIII.

ПРЕВОЗ РОБЕ.

§ 53.

Непосредни превоз.

Железница је дужна примити робу на превоз са свих станица и споредних отправањштва робе уде- шених за саобраћај робе и за све такве станице и сва таква отправањштва. За прелаз робе с једне железнице на другу није потребна никаква посредничка адреса.

§ 54.

Предмети, који су искључени од превоза или који се примају на превоз само под извесним условима.

1) Од превоза су искључени:

А. предмети, који потпадају под принудни поштански превоз;

Б. следећи предмети, у колико у ставу 2) А, бр. 1, нису допуштени изузеци:

1. експлодни предмети:*)

*) У смислу овог параграфа спадају амо све супстанције, које могу експлодирати. Упор. пак напомену**).

а) средства за пуцање и распрскавна средства (експлозивни, распрштала)**),

б) муниција (стрелјиво),

в) упаљачи (ужигачи) и ватрометни предмети,

г) збијени плинови (гасови) и плинови претворени у течност,

д) материје, које у додиру с водом развијају запаљиве плинове или плинове, који потпомажу сагоревање;

2. материје, које се пале саме од себе (самоупаљиве материје).

2) Под извесним условима примају се на превоз:

А. по прописима садржаним у прилогу II:

1. експлодни предмети и материје, које се пале саме од себе (став 1) Б), у колико су побројани у прилогу II под I и II;

2. запаљиве течности, отровне, нагризајуће (јетке) и трујењу подложне материје побројане у прилогу II под III до VI.

Такви се предмети смеју спаковати један с другим или заједно с другим предметима само онда, ако то допушта прилог II.

Б. Осим тога:

1. Златне и сребрне полуге (шипке), платина, ковани новац, новчанице, хартије од вредности, исправе (документа), драго камење, прави бисер, нарочито скупоцене чипке и нарочито скупоцени везови, уље од руже, есенција од руже као и остале драгоцености, затим уметнички предмети, као слике, кипови, предмети од ливеног метала, уметничке старине.

Тарифа ће одредити услове, под којима се ови предмети превозе.

**) Сухстанције, које могу експлодирати, не броје се пак у средства за пуцање и распрскавна средства у смислу овог параграфа, ако не служе за пуцање или распрскавање, ако не експлодирају у додиру с пламеном и ако на ударац нису осетљивије од динитробензола.

Хартијама од вредности не сматрају се поштанске марке, биљези (таксене марке) и сличне званичне хартије (вредноте).

2. Предмети, чије би товарење или превозење задавало ванредне тешкоће с погледом на постројења и саобраћајне прилике које учесне железнице.

Код ових предмета може железница тражити претходан споразум о условима, под којима ће се њихов превоз вршити.

3. Железничка возила, која се имају превести на својим точковима.

Возила морају бити способна за вожњу. Локомотиве (стројеви), тендери, парна и моторна кола морају имати стручног пратиоца.

§ 55.

Товарни лист; његов облик.

1) Уза сваку пошиљку мора ићи товарни лист, који за споровоз мора одговарати обрасцу прилога III, а за брзовоз обрасцу прилога IV.

2) За товарне листове употребиће се бела писаћа хартија. Какоћу хартије одређује Министарство Саобраћаја. Сва отправништва робе су дужна издавати товарне листове по прописаној цени.

3) Товарне листове штампа држава.

4) Делови обрасца, који су уоквирени дебелим цртом, одређени су за уписе железнице, а остали делови за уписе пошиљача (упор. пак § 56., ст. 1) б)).

5) За пошиљке, које се редовно понављају између извесних места, као и за пошиљке, које су одређене за даљи превоз преко мора, може Министарство Саобраћаја одобрити одступање од горњих одредаба.

§ 56.

Садржај товарног листа.

1) Пошиљалац је дужан уписати у товарни лист:

а) име и место становања примаоца (т. ј. лица, кому треба издати робу);

б) железничку станицу или споредно отправништво робе, до којег треба превести робу (упутну станицу);

в) упутно место, у колико се ово разликује од упутне станице;

г) садржај пошиљке, код денчане (комadne) робе још и број комада, начин паковања и адресу (или место адресе знак и број). Железница има право захтевати, да се и код колских товара означи број комада и начин паковања, ако је то према природи робе могуће. Предмети побројани у прилогу II морају се наименовати онако, како су означени у томе прилогу. Када се преда роба у оштећеном стању, треба у товарном листу забележити оштећење и његове спољашње знакове;

д) тежину пошиљке (упор. пак § 58., ст. 2) и 3)) или место тежине податак, који одговара прописима предајне железнице;

ђ) код робе, коју је пошиљалац сам товарно, број и обележје својине кола;

е) ако се возарина плати унапред, белешку о плаћању унапред;

ж) евентуално обезбеђење уредне испоруке и евентуалну повуку, која терети робу;

з) евентуални захтев, да роба остане на станици. Такав захтев није допуштен код предмета побројаних у прилогу II;

и) тачно означање пропратних исправа приложених у сврху испуњења царинских, пореских или полицијских прописа (§ 65., ст. 1));

ј) код пошиљака подложних царинском или пореском поступку отправништво, где треба вршити манипулацију, у колико пошиљалац жели да отправништво означити (§ 67., ст. 2));

к) место и дан, где и када је товарни лист издан;

л) потпис имена или фирме с означањем стана. Допуштено је додати брзојавну адресу и број телефона.

2) Ако на захтев пошиљалаца изузетно који железнички службеник испуни товарни лист, он се при томе сматра као пуномоћник пошиљачев.

3) Железница може захтевати, да се за сваки колски товар састави засебан товарни лист.

4) Више предмета смеју се уписати у исти товарни лист, ако се по својој природи могу без штетних последица товарити заједно један с другим и ако се томе не противе царински, порески или полицијски прописи.

5) За робу, коју пошиљалац мора утоварити или прималац истоварити, као и за робу, која се по § 54., ст. 2), само условно прима на превоз, морају се саставити засебни товарни листови, који не садржавају друге предмете. Од тог правила изузети су само предмети прилога II, када се предају спаковани заједно с другом робом према прописима тога прилога. Но у овом случају треба у заједничком товарном листу робу примљену само условно на превоз нарочито навести и речју „условно“ обележити.

6) Ако простор предвиђен за опис робе на предњој страни товарног листа није довољан, употребиће се полећина товарног листа. Ако и полећина не би достајала, треба за товарни лист прикопчати листове исте величине и сваки засебно потписати. У товарном листу треба на те уметке упутити. Ако се назначи целокупна тежина такве пошиљке, уписаће се у товарном листу у рубрику, која је за то одређена. Ако се за робу разних тарифских разреда тражи рачунање возарине по разредима, мора се за сваки тарифски разред тежина засебно назначити.

7) Пошиљалац може у товарном листу прописати, да се роба на упутној станици има пребројати и вагати (мерити) (упор. пак § 77., ст. 2)). За бројање и вагање платиће се тарифска пристојба.

8) Када се роба преда за које упутно место, где нема железничке станице удешене за саобраћај робе нити споредног отправништва робе, може пошиљалац у товарном листу дати упутство у погледу даљег

превоза робе од упутне станице до упутног места (упор. пак § 76., ст. 10)).

9) На полеђини товарног листа допуштено је наштампати фирму пошиљаоачеву. Ту се могу такођер ставити за примаоца саопштења о пошиљци као н. пр.: „из пошиљке Н. Н.-а, „по налогу Н. Н.-а“, „на расположење Н. Н.-у“, „на даљи превоз Н. Н.-у“, „за пароброд Н. Н.“, „осигурано код Н. Н.-а“, „за извоз у Н. Н.“. Ова саопштења не обвезују железницу.

10) Није допуштено уписати друге изјаве у товарни лист нити уз њега приложити друге исправе, у колико то није прописано или допуштено у овој Уредби или с одобрењем Министарства Саобраћаја у тарифи. Изјаве и исправе смеју се односити само на возарински посао.

11) Товарни листови смеју се испунити само на српско-хрватском или словеначком језику и само ћирилицом или латиницом. Место руком товарни листови могу се испунити и штампом, писаћом машином или житом.

12) Доносилац робе сматра се као овлашћен од пошиљаоца, да у његово име мења и допуњава товарни лист, да даје изјаве, уопште да чини све, што се односи на закључак возаринског уговора.

§ 57.

Одговорност за наводе у товарном листу.

Пошиљалац одговара железници за исправност и потпуност навода и изјава садржаних у товарном листу и сноси све последице, које проистичу из неисправних, нетачних или непотпуних уписа.

§ 58.

Преглед садржаја пошиљке. Утврђивање броја комада и тежине.

1) Железница има право у свако доба прегледати пошиљку ради утврђења, да ли се пошиљка у погледу броја комада, тежине и садржаја слаже с

товарним листом. За тај преглед не сме се наплатити никаква пристојба. Имаоца права располагања треба позвати, да присуствује прегледу садржаја, осим ако се преглед врши на основи полицијских мера, које је држава власна предузимати у интересу безбедности или јавног поретка. У свима случајевима, у којима се преглед врши у одсућности овлашћеног лица, позваће се два сведока. Ако се утврди, да су наводи товарног листа неисправни, морају се железници евентуално проузроковани трошкови накнадити.

2) Код денчане (комадне) робе, коју железница товари (§ 59., ст. 1)), дужна је железница при предаји утврдити број комада и тежину. Тарифа ће одредити, да ли се за то наплаћује каква пристојба. Пошиљаоцу или његову пуномоћнику стоји до воље да присуствује бројању и вагању.

3) Код свих других пошиљака железница је дужна на захтев пошиљаоачев стављен у товарном листу утврдити тежину и број комада, осим ако то није могуће с обзиром на справе за вагање, које стоје на расположење, или на природу робе или саобраћајне прилике. Тежину мора железница утврдити и без захтева, ако није назначена у товарном листу. За ова вагања платиће се тарифска пристојба. Ако се тежина не да утврдити на предајној станици, вагање ће се вршити на другој којој станици.

4) Пошиљалац може при предаји захтевати, да му се да прилика, да може присуствовати утврђивању броја комада и тежине, ако се ово врши на предајној станици. Ако пошиљалац такав захтев не стави или ако пропусти дати му прилику, дужан је тарифску пристојбу још једном платити, ако се бројање или вагање понови на његов захтев.

5) Железница може робу колских товара вагати на колској (мосној) ваги и при израчунавању тежине узети за основу сопствену тежину кола (тару), која је на њима означена. На захтев имаоца права располагања железница је дужна празна кола вагати, ако

то допуштају саобраћајне прилике. Да ли и која ће се пристоба за то наплатити, одредиће тарифа.

6) Железница је дужна потврдити у товарном листу, да је робу ватала и комаде бројала. Ако се утврђивање тежине и броја комада врши на предајној станици, мора се потврда дати и на дупликату товарног листа.

§ 59.

Товарење кола. Товарна тежина. Товарна снага (носивост).

1) Тарифа одређује, да ли робу мора товарити железница или пошиљалац, у колико ова Уредба већ не садржава прописе о томе или нема нарочите погодбе између пошиљача и железнице у товарном листу.

2) За товарење кола меродавна је товарна тежина забележена на њима. Но допуштено је натоварити кола до товарне снаге, која је на колима забележена, ако се по природној особици робе не треба бојати, да ће услед утицаја времена за време превоза оптерећење прећи границу товарне снаге. Оптерећење кола преко границе товарне снаге — преоптерећење — није ни у ком случају допуштено. Код кола, на којима је само један натпис, који означава допуштено оптерећење и који одговара товарној тежини, сме се забележена тежина прекорачити до 5 постотака.

3) Пошиљалац, односно прималац одговара за штете, које настану за време превоза услед тога, што је пошиљалац кола погрешно натоварио или преоптеретио, или пак услед тога, што се је пореметио товар кола, која је пошиљалац натоварио. То исто важи за штете, које се железници нанесу пошиљачевим, односно примаачевим утоваривањем, претоваривањем или истоваривањем или том приликом на возилима, средствима за товарење или у другом погледу.

4) Ако на захтев пошиљача или примача железница изврши утоваривање или истоваривање,

које спада њима у дужност, сматраће се радници, који се ставе на расположење, као пуномоћници пошиљача, односно примача, а не као железничко особље. Одговорност железнице по § 5. је искључена.

§ 60.

Возарински додаци.

1) Ако се неисправно означити садржај пошиљке или наведе мања тежина или мањи број комада, ако се преоптерете кола, која је пошиљалац натоварио, или ако се занемаре мере безбедности изложене у прилогу II, наплатиће се возарински додаци без обзира на то, да ли је пошиљалац крив или не, према следећим одредбама:

а) ако се предмети побројани у § 54., ст. 1) Б и ст. 2) А, предаду на превоз под неисправним означањем садржаја или ако се занемаре мере безбедности изложене у прилогу II, износи возарински додатак за сваки килограм бруто-тежине сваког комада, који садржава такав предмет: 200 динара код предмета искључених по § 54., ст. 1) Б, од превоза као и код експлозивних предмета и предмета, који се пале сами од себе, побројаних у прилогу II под I и II, 50 динара код запаљивих течности, отровних и нагризајућих материја побројаних у прилогу II под III, IV и V, 10 динара код труљењу подложних материја побројаних у прилогу II под VI.

б) У другим случајевима неисправног означања садржаја, ако неисправно означање не може имати за последицу наплату мање возарине, возарински додатак износи 15 динара од товарног листа, иначе пак двоструку разлику између возарине за означени и возарине за нађени садржај рачунате од предајне до упутне станице. Ако је једна пошиљка састављена из предмета разних тарифских разреда па ако се тежина ових предмета може појединце утврдити без особитих тешкоћа, израчунаће се возарински додатак на основи возарине рачунате засебно за сваки тарифски разред, ако је јефтиније. Најмање ће се наплатити 15 динара.

в) Ако се код пошиљке утоварене од пошиљаоца означи мањи број комада или мања тежина па ако ово означање може имати за последицу наплату мање возарине, износи возарински додатак двоструку разлику између возарине за означени број комада или означену тежину и возарине за нађени број комада или нађену тежину рачунате од предајне до упутне станице.

г) Ако се кола натоварена од пошиљаоца преоптерете, износи возарински додатак шестороструку возарину од предајне до упутне станице за тежину, која прелази границе оптерећења утврђене у § 59., ст. 2). Ова одредба важи према смислу и за предмете, за које се возарина не рачуна по тежини. Ако се на пример возарина има рачунати по товарној површини, израчунаће се возарински додатак тако, да ће се возарина рачуната по товарној површини употребљених кола сматрати као возарина за највећу допуштену тежину оптерећења, по томе ће се израчунати возарина за претег па ће се нађена свота узети шест пута.

д) Возарински додаци утврђени под а) до г) наплаћују се упоредо, ако се у исто доба прекрши више тих прописа.

Осим тога мора се накнадно платити разлика возарине и накнадити настала штета, исто тако подлежи пошиљалац казнама предвиђеним другим законским или полицијским прописима.

2) Тарифа мора одредити начела, по којима ће се правичности ради евентуално одустајати од наплате возаринских додатака утврђених у ставу 1) или пак наплаћивати мањи додаци.

3) Возарински додатак не сме се наплаћивати:

а) за неисправно означање тежине, коју је железница била дужна утврдити;

б) за неисправно означање тежине или преоптерећење, ако је пошиљалац у товарном листу захтевао, да железница изврши вагање;

в) када се за време превоза тежина повећа, а не настане преоптерећење, ако пошиљалац докаже, да се повећање тежине има приписати утицају времена;

г) када за време превоза услед утицаја времена наступи преоптерећење, ако пошиљалац докаже, да при товарењу у кола није прекорачио товарну тежину, која је на колима забележена.

4) Возарински се додатак мора платити, чим је закључен возарински уговор (§ 61.). Возарински додатак дужан је платити пошиљалац. Ако је прималац примио товарни лист и робу, он јамчи за додатак по § 76., ст. 4), поред пошиљаоца као солидарни дужник само онда, ако је додатак забележен у извешћу (§ 79.) и у товарном листу.

5) Право потраживања уплате или повратка возаринског додатка застарева за годину дана.

За потраживање уплате возаринског додатка рок застаревања почиње од дана, када је возарина плаћена, или, ако се није имала платити возарина, од дана, када је роба предана на превоз; за потраживања повратка возаринског додатка рок почиње од дана, када је додатак плаћен. Застаревање се зауставља или прекида према одредбама у § 71., ст. 2).

§ 61.

Закључење возаринског уговора.

1) Возарински уговор је закључен, чим је отправништво робу с товарним листом примило на превоз, а пошиљалац уплатио своте, које је евентуално дужан унапред платити. У знак пријема отправништво удара на товарни лист свој жиг с датумом. Тај ће се жиг ударити и на сваки уметак, који је по § 56., ст. 6), евентуално додан товарном листу.

2) Жиг се удара одмах, чим је сва роба означена у товарном листу потпуно предана и чим су своте уплаћене, које је пошиљалац дужан унапред платити. На захтев пошиљаоца жиг ће се ударити у његову присуству.

3) Товарни лист са жигом служи као доказ о закључењу возаринског уговора.

4) Код робе, коју је пошиљалац товарио, подаци товарног листа о тежини и броју комада служиће само онда као доказ против железнице, ако је железница пошиљку вагала или комаде пребројала и то у товарном листу потврдила.

5) Железница је дужна потврдити пријем робе и означити дан пријема на дупликату товарног листа, који јој се има поднети заједно с товарним листом.

6) Дупликат нема значај товарног листа нити теретнице (коносмента).

7) На захтев пошиљалаца железница може пријем робе осим тога потврдити и у другом облику, који ће она одредити. Таква потврда нема значај дупликаата товарног листа.

§ 62.

Завој. Обележавање робе.

1) У колико то природа робе захтева, роба мора бити сигурно спакована ради заштите од губитка, мањка или опште.

2) Ако роба није сигурно спакована, може железница пријем робе одбити или захтевати, да пошиљалац у товарном листу призна, да роба није спакована или да је недовољно спакована. Ако који пошиљалац једноврсту робу, која би се морала спаковати, редовно предаје у истој станици без завоја или са истим недостацима, може једанпут за свагда дати изјаву по обрасцу прилога V. У том случају мора се у товарном листу позвати на општу изјаву.

3) §§ 84. и 86. одређују, у колико железница одговара за штету насталу због недостатка у паковању, који је у товарном листу признат или се споља не може приметити. Ако недостатак у паковању, који се споља може приметити, није признат у товарном листу, железница се разрешава одговорности

само онда, када пошиљалац при томе поступа преварно.

4) Завој мора бити даље такав, да роба, када железница с њоме уредно поступа, не може проузроковати никакву штету. У противном, ако железница ипак прими робу на превоз, има право захтевати, да се недостатак према ставу 2) у товарном листу призна. За штету произашлу због недостатака у паковању, који су тако признати или се споља не могу приметити, одговара пошиљалац. Ако недостатак у паковању, који се споља може приметити, није признат, пошиљалац одговара само онда, када при томе поступа преварно.

5) Железница може захтевати, да се ситна денчана (комадна) роба (ситни гвоздени предмети или слична роба), чије би примање и товарење било скопчано с великом дангубом, свеже или спакује у веће свежње.

6) Железнице су власне, да с одобрењем Министарства Саобраћаја у тарифи издаду јединствене прописе о паковању и товарењу робе, која не спада међу предмете побројане у § 54., ст. 2) А, но која би због својих својстава могла проузроковати тешкоће за време превоза.

7) Денчана (комадна) се роба има обележити трајно, јасно и на начин, да је свака промена искључена. Ови се знакови морају слагати с наводима товарног листа. Стари знакови (железнички превозни знакови, поштански превозни знакови или други знакови, који би се могли сматрати као железнички превозни знакови) морају бити скинути.

8) Железница може захтевати, да пошиљалац на денчаној (комодној) роби јасно и трајно означи име упутне станице, ако се то с обзиром на њену природу може учинити без нарочитих тешкоћа.

§ 63.

Примање.

1) Железница је дужна примати робу на превоз само, ако се превоз може одмах извршити. Ако при-

нудни обзири на железнички саобраћај или јавни интерес не допуштају, да се роба одмах превезе, па се с тога укаже потреба, да се обустави примање пошиљака уопште или за извесно подручје или за извесне врсте робе, потребно је за такву обуставу одобрење Министарства Саобраћаја.

2) Роба се мора предати за време службених са-това, које ће железница утврдити и огласом објавити.

3) Недељом и празником железница није дужна примати споровозну робу. Брзовозна роба мора се примати, ако је царинска или пореска манипулација могућа.

4) Ако пошиљалац предају робе, коју мора железница товарити, одуговлачи тиме, што не преда сву робу, која спада к једном товарном листу, у року од 24 сата или што товарни лист, који му је враћен као неисправан или непотпун, не донесе исправљен у року од 24 сата, рачунајући рок од почетка предаје, или што не уплати у истом року возарину и пристојбе, које је према белешци о плаћању унапред дужан платити, онда железница може наплаћивати за робу стављену на лежање (ускладишћену) тарифску лежарину.

5) Кола за робу, коју је пошиљалац дужан товарити, имају се наручити за један одређен дан означивши при том робу, њену приближну тежину и упутну станицу. Ако се кола не могу ставити на расположење, треба по могућству наручиоца бесплатно о томе извести. Ако се писмено обећана кола не ставе на време на расположење, железница је дужна накнадити трошкове проузроковане узалуд покушаном предајом, но најмање мора платити у име накнаде своту, која одговара колској дангубини за један дан. Ако се већ пристављена кола откажу или ако наручилац, који није отказао кола, са товарењем не отпочне у товарном року (став 6)), што се сматра отказом, онда је наручилац дужан платити пристојбу утврђену у тарифи, која пак не сме бити већа од колске дангубине за један дан. При

наручивању кола може железница захтевати капару (јамчевину) у висини наведене пристојбе.

6) Пошиљалац мора обавити товарење по правилу за време службених сатова. Товарење мора бити довршено у року, који ће железница огласом објавити. Ако се рок прекорачи, или ако се товарни лист, који је враћен као неисправан или непотпун, не донесе исправљен у товарном року или ако се не уплате у истом року возарина и пристојбе, које се имају платити према белешци о плаћању унапред, пошиљалац је дужан платити колску дангубину. За недеље и празнике колска дангубина неће се плаћати само онда, ако је товарни рок истекао претходног дана после 16 сати. Ако у овом случају недеља и празник или два или више празника следе један за другим, колска се дангубина не плаћа само за први од тих дана. Када се товарни рок прекорачи за више од 24 сата, може железница на трошак и одговорност пошиљалца робу истоварити и ставити на лежање или предати којему отпремнику (шпедитеру) или јавном сместишту (стоваришту, складишту).

7) Рокови предвиђени у ставовима 4) и 6) не теку недељом и у празничне дане нити за време царинског, пореског или полицијског поступка, у којем га пошиљалац не одуговлачи, но најдуже мирује ток рокова 48 сати.

8) У самом месту, где је станица, или из оближњих места, а уз пристојбу, која ће се објавити огласом, може железница или сама довозити робу на станицу или у ту сврху поставити возаре. Особе, које се употребе за довожење, сматраће се као особите већу возарину, која ће се у тарифи утврдити. Све железнице у смислу § 5. Возари морају носити код себе тарифу и на захтев је показати.

9) Пошиљалцима стоји до воље да се послуже овом установом или да робу доведу на станицу сами или преко других возара.

10) У сврху отпраљвања робе може железница установити споредна отправништва робе.

11) Железница може прописати у тарифи, да ће уз пристojбе, које ће се објавити у тарифи или огласом, сама или преко нарочитих предузимача вршити претоваривање робе, која на предајној станици прелази непосредно с лађе на железницу. Особе, које се за то претоваривање употребе, сматраће се као особље железнице у смислу § 5.

12) За смањивање товарних рокова и рокова, у којима се не плаћа лежарина, као и за повисивање колске дангубине и лежарине важе према смислу прописи у § 80., ст. 8).

§ 64.

Претходно чување робе.

1) Робу, која се не може одмах превести, дужна је железница уз потврду пријема примити привремено на чување, у колико има места. При томе може железница уговорити, да ће робу примити на превоз тек онда, када ће се превоз моћи извршити. Пошиљалац је дужан изјавити свој пристанак на товарном листу и поновити изјаву у дубликату. У овом случају одговара железница до закључења возаринског уговора (§ 61., ст. 1)) по начелима, која важе за чување уз наплату. Железница не мора примити на чување робу, која се лако квари, и предмете побројане у § 54., ст. 2).

2) Ако железница ипак прими на превоз робу у колским товарима, која се не може одмах превести, онда има право уговорити с пошиљаоцем, да се има платити тарифска лежарина, односно колска дангубина од пријема робе до часа, када ће се роба отпослати, и да ће се рок за испоруку рачунати тек од дана, када се роба стварно отпрати. Пошиљалац мора изјавити свој пристанак на товарном листу и поновити изјаву у дубликату. Железница је дужна на товарном листу означити засебним житом дан, када је роба отпослана, и овај дан одмах саопштити пошиљаоцу.

§ 65.

Царински, порески, полицијски и статистички прописи.

1) Пошиљалац је дужан предати уз товарни лист све спроводне списе, који су потребни за извршење царинских, пореских или полицијских прописа, пре но што се роба изда примаоцу. Сви прилози морају у товарном листу бити тачно наведени. Железница није дужна испитивати исправност и потпуност ових прилога. Пошиљалац одговара железници, у колико она не би била сама крива, за све последице, које наступе због недостатка прилога или њихове непотпуности или неисправности. Пошиљалац ће осим тога платити лежарину или колску дангубину, ако се роба услед тога задржи.

2) Царинске, пореске и полицијске прописе вршиће, док је роба на путу, железница уз тарифске пристojбе. Она може овај посао на своју одговорност, а на трошак имаоца права располагања поверити комисионару. У оба случаја железница има дужност комисионара.

3) Када је пошиљалац прописао такав начин манипулације, који није допуштен или се не може применити, онда ће железница изабрати онај начин манипулације, који сматра најкориснијим по пошиљалоца. Пошиљалац се о томе мора извести. За последице овог избора железница одговара само у случају крајње небрижљивости.

4) Пошиљалац може у товарном листу изјавити, да он сам или његов по имену означени пуномоћник жели присуствовати царинској или пореској манипулацији. На захтев и уз накнаду трошкова има се пошиљалац или његов пуномоћник извести о приспећу робе у станицу, где ће се вршити ова манипулација. Пошиљалац или његов пуномоћник имају право давати потребна објашњења о роби, али нису овлашћени да подигну робу или да сами врше царинску манипулацију.

5) На упутној станици може прималац царинску или пореску манипулацију извршити, ако попиљалац у товарном листу није друкчије одредио. Ако ову манипулацију не изврши ни прималац ни у смислу изјаве у товарном листу попиљалац или које треће лице, онда је железница дужна да сама то учини. Манипулацију може железница поверити и комисионару на своју одговорност, а на трошак имаоца права располагања.

6) Односни закони и односне уредбе одређују, у колико се попиљци морају приложити статистички спроводни списи.

§ 66.

Превоз робе у покривеним или отвореним колима.

1) У колико није противно одредбама ове Уредбе или царинским, пореским или полицијским прописима или принудним обзирима на саобраћај, попиљалац је властан захтевати у товарном листу:

1. да се у покривеним колима превезе роба, за коју тарифа предвиђа отворена кола;

2. да се у отвореним колима превезе роба, за коју тарифа предвиђа покривена кола.

2) У првом случају железница има право наплатити већу возарину, која ће се у тарифи утврдити.

3) Тарифа ће одредити, да ли ће се и под којим условима давати у најам покривачи за отворена кола.

§ 67.

Начин и ред, којим се превоз врши. Превозни пут.

1) Према употребљеном обрасцу товарног листа роба се превози као споровоз или као брзовоз. С одобрењем Министарства Саобраћаја може тарифа одредити, да ли ће се и под којим условима брзовоз примати на убрзани превоз (убрзани брзовоз).

2) Попиљалац може у товарном листу прописати превозни пут, царинарницу или пореско надлештво за царински или порески поступак, као и тарифе, које се имају применити. Но у том случају

железница има право наплатити возарину на основи ових прописа. Само под следећим условима железница је власна за превоз попиљке употребити место прописаног пута други пут:

1. да се царинска или пореска манипулација као и полицијски преглед, који би евентуално био потребан, увек изврше у станицама, које је попиљалац означио;

2. да се не тражи већа возарина од оне, што би се морала платити, да је железница превезла попиљку путем означеним у товарном листу;

3. да рок за испоруку робе не буде дужи но што би био, да је попиљка превезена путем означеним у товарном листу. Када је предајна станица изабрала други превозни пут, дужна је о томе извести попиљалоца.

3) У недостатку прописа поменутих у ставу 2) примениће железница код живих животиња и брзовоза тарифу, по којој је рок за испоруку најкраћи, а ако има више путова с једнаким роком, тарифу, чији је возарински став најјефтинији. Код споровоза примениће се тарифа, чији је возарински став најјефтинији, а ако има више путова с једнаким возаринским ставовима, тарифа, по којој је рок за испоруку најкраћи.

4) Ако се прописи о царинском или пореском поступку не слажу с прописаним путовима или тарифама, држаће се железница само прописа, који се односе на царински или порески поступак; стоје ли пак прописи односно путова у противности с прописаним тарифама, меродавни су за железницу први.

5) Роба се мора превозити оним редом, којим је примљена на превоз, у колико принудни обзир на железнички саобраћај или јавни интерес не оправдавају изузетке. Свака радња противна овим прописима обвезује на накнаду проузроковане штете.

§ 68.

Рачунање возарине, пристојби и издатака.

1) Тарифске возарине и пристојбе, које су допуштене овом Уредбом или у тарифи, дужна је железница уписати у товарни лист.

2) Осим ових свота железница је власна наплатити само још издатке учињене у готовом, н. пр. извозне, увозне и провозне дажбине, трошкове за пренос, издатке за потребне оправке или друге радње у сврху очувања робе. И ове своте морају се забележити у товарном листу, коме ће се приложити доказнице (правдајући докази).

3) Железница сме за издатке у готовом рачунати тарифску провизију. Провизија се не наплаћује за своте, које је железница платила за довоз и одвоз робе, за возарину, споредне пристојбе и поштанске пристојбе.

§ 69.

Плаћање возарине.

1) Код робе, која по оцени предајне железнице подлежи брзом квару или чија вредност возарину сигурно не покрива, може железница захтевати, да се возарина плати унапред. Код попиљака, које треба превести по сниженим возаринским ставовима (изузетним тарифама), железница има даље право одредити у тарифи, да ли се возарина има платити при предаји робе или упутити ради наплате од примаоца.

2) У свима другим случајевима може попиљалац одлучити, да ли ће платити возарину при предаји робе или ће је упутити на примаоца. Допуштено је платити један произвољан део возарине.

3) Ако попиљалац жели платити возарину, мора то изјавити у товарном листу на прописаном месту. (Белешка о плаћању унапред.)

4) Ако попиљалац не ограничи белешку о плаћању унапред, обвезује се, да ће платити целу возарину, са свима пристојбама и издацима, који наста-

ну на предајној станици до закључења возаринског уговора. (Неограничена белешка о плаћању унапред.)

5) На пристојбе и издатке, који настану тек после закључења возаринског уговора, не односи се белешка о плаћању унапред. Ако попиљалац жели платити и ове трошкове, мора да то нарочито изјави у товарном листу.

6) Предајна је станица дужна осим у товарном листу и у дубликату појединце уписати своте, за које је попиљалац изјавио, да ће их платити.

7) Ако се при предаји робе не може тачно израчунати свота, коју попиљалац има да плати према својој белешци о плаћању унапред, предајна станица може захтевати, да се положи јамчевина, која ће отприлике одговарати овој своти.

§ 70.

Потраживања услед неисправног рачунања возарине.

1) Ако су се догодиле погрешке при израчунавању возарине или пристојби или при примењивању тарифа (рачунајући амо и занемарење дотичних прописа § 67.), мора се доплатити, што је мање наплаћено, а вратити, што је више наплаћено. Лице, које има да доплати мањак или да прими вишак, треба по могућству што пре извести о томе.

2) Ако се товарни лист не искупи, дужан је попиљалац доплатити мањак. Искупи ли се пак товарни лист, тада попиљалац одговара за доплату само према својој белешци о плаћању унапред. Иначе је прималац дужан доплатити мањак (§ 76., ст. 4)).

3) Право да прими вишак и да потражује повратак вишка има лице, које је железници вишак платило.

4) У погледу потраживања повратка вишка од железнице пред судом важе прописи § 100.

§ 71.

Застаревање потраживања услед неисправног рачунања возарине.

1) Право железнице на доплату мање наплаћене возарине или мање наплаћених пристојби као и право против железнице на повратак више наплаћене возарине или више наплаћених пристојби застарева за годину дана, у колико се потраживање оснива на неисправној примени тарифе или на погрешкама при израчунавању возарине или пристојби (§ 70., ст. 1)). Застаревање почиње по истеку дана плаћања.

2) Застаревање потраживања повратка зауставља се писменом пријавом потраживања (рекламацијом) код железнице. Ако се потраживање одбије, рок застаревања тече даље од дана, када железница рекламанту писмено саопшти своју одлуку и врати доказнице, које су евентуално биле приложене пријави. Даље представке управљене железници или претпостављеним властима не заустављају застаревање. У погледу прекида застаревања важе општи законски прописи.

§ 72.

Повука по наплати (поузеће). Повука унапред (предујам).

1) Пошиљалац може оптеретити робу повуком по наплати до износа њене вредности.

2) Као доказ, да је пошиљка оптерећена повуком, служи жигосани товарни лист или дупликат товарног листа. На захтев издавање се осим тога бесплатно нарочита признаница о стављеној повуци (повучница).

3) Чим је повуку наплатила, железница је дужна извести пошиљача и исплатити му повуку. Ако је за исплату повуке у тарифи стављен услов, да прође известан рок, није потребно пошиљача нарочито извести.

4) Ако железница примаоцу изда робу без наплате повуке, дужна је пошиљачу накнадити штету до износа повуке, задржавајући право наплате од примаоца.

5) Железница може дати повуку унапред, ако је по оцени предајне станице сигурно покривена вредношћу робе.

6) Износ повуке по наплати и евентуално добивене повуке унапред мора пошиљалац словима уписати у товарни лист на за то одређеном месту. Тај упис меродаван је и онда, када се разликује од уписа бројевима.

7) За оптерећење пошиљке повуком по наплати или повуком унапред железница може наплатити тарифску провизију.

§ 73.

Накнадна упутства пошиљача.

1) Пошиљалац може дати упутство, да се роба врати натраг на предајној станици, заустави на путу, задржи на упутној станици, изда другом којем примаоцу или на другом којем месту или да се пошиљка натраг у предајну станицу. Исто тако може пошиљалац дати упутство, да се роба накнадно оптерети повуком по наплати, да се повука повиси, смањи или сасвим напусти као и да се пошиљка изда без наплате возарине и пристојби. Железница сме одбити или одложити извршење таквих упутстава или их извршити на други начин само онда, ако би се њиховим извршењем пореметио редовни саобраћај робе. У том случају железница мора одмах извести пошиљача.

2) Тарифа може допустити упутства друге врсте.

3) Упутства морају се односити на целу пошиљку. Она се имају предати предајној станици писмено на обрасцу, који ће железница утврдити у тарифи. Потпис може бити и наштампан, писан писаћом машином или ударен жигом. Предајна станица је дужна упутства дати даље по могућству што пре, на за-

хтев попиљалаца и путем брзојава или телефона под условима, које ће тарифа утврдити.

4) Захтеву управљеном непосредно на упутну станицу, да се роба задржи, може се привремено удовољити под условима, које ће тарифа утврдити. Но попиљалац мора прописано упутство накнадно поднети у примереном року. Иначе ће се поступати по § 76..

5) Попиљалац има право располагати робом само онда, када поднесе дупликат товарног листа и у њему такођер упише упутство. Ако железница изврши упутство попиљалоца не тражећи да поднесе дупликат, онда одговара примаоцу, кому је попиљалац предао дупликат, за штету, која би отуда проишшла.

6) Ако прималац неће да прими робу, има попиљалац право њоме располагати и онда, када не може поднети дупликат товарног листа.

7) Ако попиљалац даде упутство, да се попиљка заустави на путу или задржи на упутној станици, може железница за свако одуговлачење превоза наплатити колску дангубину или лежарину. Када одуговлачење траје дуже од 24 сата, може железница на трошак и одговорност попиљалоца робу истоварити и ставити на лежање или предати отпремнику (шпедитеру) или јавном сместишту.

8) Ако накнадно упутство није изазвало кривцом железнице, она осим накнаде возаринских трошкова, пристojби и издатака може захтевати за његово извршење пристojбу, коју ће тарифа утврдити. Код робе, која се лако квари, као и код попиљака, чија вредност не покрива настале возаринске трошкове, пристojбе и издатке, може железница захтевати, да се ови унапред плате.

9) Попиљачево право располагања престаје, чим се по приспећу робе у место издавања преда примаоцу товарни лист или чим прималац по § 76., ст. 2), подигне тужбу против железнице. Од тога часа железница је дужна следовати само упутствима при-

мачевим. Прекрши ли железница ову своју дужност, одговара примаоцу за робу.

§ 74.

Сметње при превозу.

1) Ако се услед неодољиве силе или непредвиђена случаја роба не може превести путем, који је попиљалац прописао или који је предвиђен у железничким путоказима, железница има право робу превести другим путем (помоћним путем) у упутну станицу. У том случају она може наплатити возарину за помоћни пут. Ако се не рачуна возарина за помоћни пут, могу се железнице међусобно регресирати.

2) Ако се роба не превезе помоћним путем, железница ће тражити од попиљалоца упутство. У том случају попиљалац има и право одустати од уговора, али мора платити железници, ако она није крива, осим возарине за евентуално пропутовану пругу тарифске пристojбе за припрему превоза и истоваривање.

3) Ако на захтев железнице попиљалац располаже робом, али не поднесе дупликат товарног листа, онда није властан променити нити примаоца нити упутно место.

4) Ако успркос позиву железнице попиљалац не располаже робом, поступиће се с њоме према прописима § 81..

§ 75.

Рок за испоруку.

1) Рокови за испоруку не смеју прекорачити следеће највеће рокове:

а) за брзовоз:

1. отправни рок	1 дан
2. превозни рок за сваких отпочетих
250 тарифских километара . . .	1 дан

б) за споровоз:

1. отправни рок	2 дана
2. превозни рок за сваких отпочетих
250 тарифских километара . . .	2 дана

2) Отправни рок рачуна се само једанпут без обзира на број суделних железничких управа. Превозни рок рачуна се за цело одстојање од предајне до упутне станице.

3) С одобрењем Министарства Саобраћаја може железница утврдити додатне рокове:

1. за превоз од и до споредних отправањства робе;

2. за превоз преко реке, где нема моста, или преко спојне пруге, што везује две железнице, које суделују у превозу;

3. за железнице споредног значаја и за прелаз са железница и на железнице с колосеком друге ширине;

4. за прелаз с једне железнице на другу или с једне пруге на другу исте железничке управе. У овом случају сме додатни рок износити за сваки прелаз највише 6 сати код брзовоза, а 12 сати код споровоза;

5. за сајмове (вашаре);

6. за ванредне саобраћајне прилике. У овом случају могу се додатни рокови изузетно утврдити уз накнадно одобрење Министарства Саобраћаја.

4) Отправни и превозни рокови (став 1)), као и додатни рокови у ставу 3), бр. 1. до 5., морају се утврдити у тарифи. Додатни рокови у ставу 3), бр. 6., имају се засебно објавити и пре објављења не ступају у живот. Из огласа се мора видети, да ли је одобрење дано или је пак тражено. Ако Министарство Саобраћаја додатне рокове накнадно не одобри или ако се одобрење не објави у року од 14 дана по објављењу додатних рокова, онда ови не важе.

5) Рок за испоруку почиње тећи од поноћи по закључењу возаринског уговора (§ 61., ст. 1)). Рок је одржан, ако се пре његова истека роба достави примаоцу у кућу. За робу, која се по одредбама упутне железнице или на захтев примаоца не доставља овому у кућу, рок је одржан, ако се пре његова истека

прималац извести о приспећу робе (§ 79., ст. 3)) и роба припреми за издавање.

6) За робу упућену „остаје на станици“ („станица рестаите“), код које пошиљалац у товарном листу није прописао, да се прималац извести о приспећу, као и за робу, чији је прималац писмено тражио, да се не извештава о приспећу, рок за испоруку је одржан, ако се пре његова истека роба у упутној станици припреми за издавање.

7) Рокови за испоруку не теку за време царинског, пореског или полицијског поступка, за време, за које се превоз одуговлачи накнадним упутством пошиљачевим, и за време прекида железничког саобраћаја, који није наступио кривицом железнице, а који привремено спречава почетак или продужење превоза.

8) Ако је први дан иза предаје робе недеља или празник, онда код споровоза рок за испоруку почиње тећи један дан касније.

9) Ако је последњи дан рока за испоруку недеља или празник, онда код споровоза рок истиче тек идућег радног дана у исти сат.

10) Допуштене су изузетне тарифе са сниженим ценама и повећаним роковима за испоруку, ако их је Министарство Саобраћаја нарочито одобрило.

§ 76.

Издавање.

1) Железница је дужна да у месту издавања примаоцу изда товарни лист и робу, пошто прималац намири потраживања основана возаринским уговором и потврди пријем. Исто дејство као предаја робе примаоцу има предаја робе царинској или пореској управи у њене отправне просторије или њена стоваришта, ако их не држи железница под кључем, стављање робе на лежање као и њена предаја којему отпремнику (шпедитеру) или јавном сместишту, у колико то допушта ова Уредба.

2) По приспећу робе у место издавања прималац је властан да у своје име наспрам железнице

употреби права основана возаринским уговором, пошто испуни обавезе по томе уговору, без обзира, да ли он при томе ради у својем или туђем интересу. Нарочито има право тражити од железнице, да му преда товарни лист и изда робу, ако пошиљалац није дао железници противно упутство, које је по § 73. још допуштено.

3) Као место издавања у смислу ставова 1) и 2) важи упутна станица или споредно отправништво робе, које је пошиљалац означио, чак и онда, када је у товарном листу означено друго упутно место. Одредбе у § 78., ст. 1), остају нетакнуте.

4) Пријемом товарног листа и робе прималац се обвезује платити железници своте наведене у товарном листу (упор. пак § 70., ст. 2)).

5) Упутна железница мора при издавању робе наплатити сва потраживања основана возаринским уговором, као возарину, возаринске додатке, пристојбе, повуке, царинске дажбине и друге издатке.

6) Железница има право залог на робу за сва потраживања означена у ставу 5). Ово право залог траје за све време, док је роба у рукама железнице или трећег лица, које робу за њу држи.

7) Да ли железница или прималац има робу да истовари, одредиће тарифа, у колико ова Уредба не садржава прописе о томе или нема нарочите погодбе између пошиљалца и железнице у товарном листу.

8) Железница може по вољи робу, коју је дужна истоварити, доставити примаоцу у кућу на његов трошак или га извести о њеном приспећу. На станицама, где се роба доставља примаоцу у кућу, има се то објавити огласом код отправништва. О приспећу друге робе прималац ће се извести. (Упор. пак § 79., ст. 5)).

9) Железница може у тарифи прописати, да ће уз пристojбе, које ће се објавити у тарифи или огласом, сама или преко нарочитих предузимача вршити претоваривање робе, која на упутној станици прелази непосредно са железничких кола у лађе. Особе,

које се за то претоваривање употребе, сматраће се као особље железнице у смислу § 5..

10) Ако у упутном месту нема отправништва робе нити споредног отправништва робе, ако железница није удесила ни редован превоз робе до тога места (§ 78., ст. 1)), па ако ни пошиљалац ни прималац се нису постарали за непосредни даљи превоз, може железница вршити даљи превоз, при којем има дужности отпремника (шпедитера) (§ 85., ст. 1)).

11) При издавању робе осим потврде пријема не смеју се захтевати даље изјаве, нарочито не изјаве, да је пошиљка издана без мане или на време. Роба, коју прималац има да одвезе, ставља му се на расположење на месту, где лежи роба, ако железница мора робу истоварити, иначе пак на месту за истоваривање.

§ 77.

Бројање и вагање у упутној станици.

1) При издавању робе може прималац тражити, да се роба на станици преброји или важе у његову присуству. За бројање и вагање платиће се тарифска пристojба (упор. и § 56., ст. 7)).

2) Железница је дужна извршити захтевано вагање и бројање, осим ако то није могуће с обзиром на справе за вагање, које стоје на расположење, или на природу робе или саобраћајне прилике. Ако се вагање одбије, може прималац робу вагати на најближој подесној ваги у присуству железничког пуномоћника. Прималац ће тада железници накнадити настале трошкове и платити одштету за пуномоћника.

3) За вагање колских товара важе прописи § 58., ст. 5).

4) Ако се при бројању или вагању утврди мањак у броју или тежини, за који има да одговара железница, а који још није признала, мора железница примаоцу вратити наплаћену бројарину односно вагарину и накнадити проузроковане му трошкове.

§ 78.

Достављање робе у кућу.

1) У самом месту, где је станица, или у оближња места, а уз пристопу, која ће се објавити огласом, може железница или сама достављати робу у кућу или у ту сврху поставити возаре (§ 76., ст. 8) и 10)). Особе, које се употребе за тај посао, сматраће се као особље железнице у смислу § 5. Возари морају носити код себе тарифу и на захтев је показати.

2) И у станицама, где се железница стара о достављању робе у кућу, примаоци су власни своју робу сами одвести или је дати одвести преко других возара, а не железничких. Ако се примаоци желе послужити тим правом, дужни су о томе писмено известити отправништво још пре приспећа робе. Но у интересу општег саобраћаја може железница с одобрењем Министарства Саобраћаја ограничити или сасвим укинути то право, привремено или и трајно, ако то нарочите прилике изискују.

3) Ако се роба мора одвести у просторије царинске или пореске управе, које леже изван станица, може железница уз накнаду трошкова сама извршити доставу или на своју одговорност, а на трошак имаоца права располагања доставу поверити отправнику (шпедитеру), и то и онда, када је прималац себи задржао право, да сам одвезе робу.

4) Рокови, у којима железница доставља робу примаоцу у кућу, објавиће се огласом код отправништва.

§ 79.

Извештавање примаоца о приспећу робе.

1) О приспећу робе (§ 76., ст. 8)) извештава се прималац, по избору железнице, поштом, телефоном или писмено преко засебног разносача. При извештавању означаће се примаоцу рок, у ком се роба мора одвести. На писмени захтев примаоца може отправништво с њиме уговорити нарочити начин извештавања.

2) Прималац се мора известити о доласку споровозне робе по њеном приспећу, но најкасније одмах, чим се припреми за издавање, о доласку брзовозне робе пак у року од 2 сата по приспећу. Код брзовоза, који радним даном стигне после 16 сати, а недељом или празником после 10 сати, може се извештавање захтевати тек сутра дан у јутро.

3) Извешће се сматра примљеним:

а) када се прималац извештава поштом, 12 сати, а када се извештава брзојавом, 3 сата по предаји извешћа поштанском односно брзојавном уреду;

б) када се прималац извештава телефоном, чим се телефонско саопштење доврши;

в) када се прималац извештава другим начином, чим му се извешће уручи.

4) Извешће се издаје бесплатно. За доставу може железница тражити накнаду својих трошкова.

5) Прималац се не извештава, ако је то писмено захтевао, а код робе упућене „остаје на станици“, ако пошиљалац у товарном листу није изречно прописао, да се прималац извести.

6) Ако се је роба у колском товару морала испут претоварити услед неспособности кола за возњу, јавиће се то примаоцу приликом извештавања.

§ 80.

Рокови за одвожење робе, која се не доставља у кућу.

1) Роба, коју железница има да истовари, мора се одвести за време службених сатова (§ 63., ст. 2)) у року, који ће се у тарифи утврдити. Рок почиње тећи од пријема извешћа о приспећу робе (§ 79., ст. 3)) и мора износити најмање 24 сата.

2) Рок, у којем се има одвести роба, коју је прималац дужан истоварити, објавиће се огласом код отправништва или у тарифи. Рок почиње тећи од пријема извешћа о приспећу робе (§ 79., ст. 3)). Ако се кола, која треба истоварити, не припреме на време, истоварни рок почиње тећи тек од часа, када

буду кола припремљена. Железница може захтевати, да се роба истовари и одвезе за време службених сатова.

3) Ако је роба упућена „остаје на станици“, а пошиљалац у товарном листу није изречно прописао, да се прималац извести о приспећу, или ако је прималац писмено захтевао, да га железница не извести, или најзад ако није могуће примаоца извести, рок за одвожење почиње тећи од часа, када је роба припремљена.

4) Недељом и празником железница није дужна издавати споровозну робу. Брзовозна роба мора се издавати, ако је царинска или пореска манипулација могућа.

5) Рокови за одвожење не теку недељом и у празничне дане нити за време царинског, пореског или полицијског поступка, у колико га пошиљалац или прималац не одуговлачи, но најдуже мирује ток рокова 48 сати.

6) Ако се роба не одвезе у утврђеним роковима, наплаћује се лежарина или колска дангубина. Робу, коју прималац не истовари на време, може и железница истоварити на његову одговорност и о његову трошку (упор. и § 81., ст. 6)). За недеље и празнике колска дангубина неће се плаћати само онда, ако је истоварни рок истекао претходнога дана после 16 сати. Ако у овом случају недеља и празник или два или више празника следе један за другим, колска се дангубина не плаћа само за први од тих дана.

7) Ако извештени прималац дође по робу на ако му се роба не може припремити у року од два сата по његову доласку, железница му је дужна накнадити трошкове проузроковане његовим узалудним доласком. На захтев примаоца железница му мора потврдити у товарном листу, да је узалуд дошао по робу.

8) Ако услед нагомилавања робе наступи опасност, да се поремети редовни саобраћај, железница има право према потреби смањити товарне рокове и рокове, у којима се не плаћа лежарина, као и по-

висити колску дангубину и лежарину. У том погледу важе према смислу прописа § 75., ст. 4), о утврђивању, одобравању и објављивању додатних рокова за ванредне саобраћајне прилике.

§ 81.

Сметње при издавању робе. Одуговлачење одвожења.

1) Ако се прималац робе не може наћи, ако неће да прими робу или ако не искипи товарни лист у року, који ће железница утврдити у тарифи, или ако наступи каква друга сметња при издавању робе, упутна станица је дужна путем предајне станице пошиљалоца одмах извести о узроку сметње и затражити од њега упутство (упор. и § 73., ст. 6)). Пошиљалац може у товарном листу прописати, да га о његову трошку упутна станица непосредно извести брзојавом или поштом. У том случају, а под условима, који ће се утврдити у тарифи, пошиљалац је властан своја упутства давати такођер непосредно упутној станици. Уз услове, које ће тарифа утврдити, може пошиљалац у товарном листу такођер прописати, да му се у случају сметње при издавању роба врати натраг без претходна извешћа. Иначе се сме роба послати натраг само онда, када је пошиљалац то захтевао на основи извешћа.

2) Ако је прималац одбио пријем робе, а пошиљалац извештен о сметњи, сме се роба накнадно издати само с његовим пристанком. У свима другим случајевима издаће се роба примаоцу, који се накнадно јави ради пријема, ако међутим у упутну станицу није приспело противно упутство пошиљалоца.

3) Ако се пошиљалац не може извести или ако пошиљалац оклева са давањем упутства или ако се упутство не да извршити, железница ће робу ставити на лежање о трошку и на одговорност пошиљалоца. У том случају железница јамчи за брижљивост уредна трговца. Но железница је такођер власна пре-

дати недоставну робу отпремнику (шпедитеру) или јавном сместишту за рачун и на одговорност имаоца права располагања наплативши трошкове и издатке, који пошљку терете.

4) Железница је даље овлашћена без икаквих формалности што боље може:

а) одмах продати робу, која се не може издати, ако је подложна брзом квару или ако се према месним приликама не може предати отпремнику (шпедитеру) нити ставити на лежање,

б) после четири недеље по истеку рока, у којем се не плаћа лежарина, продати робу, која се не може издати, а коју ни пошљалац не узима натраг. Ако би услед дужег лежања роба несразмерно губила од своје вредности или ако трошкови лежања не би стајали ни у ком сразмеру с вредношћу робе, може железница продати робу већ и пре тога времена. О намеравању продаји морају се известити пошљалац и прималац, осим ако то није могуће. Ако железница сама продаје робу, може осим издатака у готовом наплаћивати пристојбу, која ће се утврдити у тарифи.

5) О депонирању и о извршеној продаји робе железница је дужна одмах известити пошљалоца и примаоца, осим ако то није могуће. Ако железница то не учини, обвезана је накнадити штету. По одбитку издатака и пристојби ставиће се свота добијена продајом пошљалоцу на расположење.

6) Ако прималац искупи товарни лист, но не одвезе робу у року утврђеном за одвожење, мора железница примаоца још једном позвати, да робу одвезе, и известити га, да роба лежи на његову одговорност и о његову трошку. За стављање такве робе на лежање, за њену предају отпремнику (шпедитеру) или јавном сместишту као и за њену продају важе према смислу прописа ставова 3) до 5). У случају продаје робе ставиће се по одбитку трошкова свота добијена продајом примаоцу на расположење.

§ 82.

Утврђивање мањка, оштете и губитка робе од стране железнице.

1) Ако железница открије или посумња или ако ималац права располагања тврди, да један део робе не достаје или да је роба оштећена, железница је дужна одмах писмено утврдити стање робе, износ штете и, у колико је могуће, узрок мањка или оштете као и време, када су се догодили. Губитак мора се такођер утврдити.

2) На захтев имаоца права располагања издаће му се препис записника извиђаја.

3) Утврђивање мањка или оштете робе вршиће се у присуству имаоца права располагања и непристрасних сведока. На захтев заинтересованих лица позваће се и вештаци. Ако ималац права располагања не дође у примереном року, утврђење обавиће се без њега. Ималац права располагања не мора се позвати само у случајевима, где је потребно одмах предузети мере.

4) Ако се прегледом вршеним на захтев имаоца права располагања не утврди никакав мањак нити оштета или само онај мањак, односно она оштета, коју је железница већ признала, ималац права је дужан сносити трошкове за позване вештаке.

§ 83.

Судско утврђивање сметњи при издавању, губитка, мањка и оштете робе.

Свако заинтересовано лице може тражити, да се сметња при издавању, губитак, мањак или оштета робе утврди судским путем према важећим законским одредбама. Тиме се не мења поступак предвиђен у §§ 81. и 82..

§ 84.

Одговорност железнице за губитак, мањак и оштету робе уопште.

Железница одговара за штету, која услед губитка, мањка или оштете робе наступи у време од

пријема робе на превоз до издавања, осим ако је штета проузрокована кривицом имаоца права располагања или његовим упутством, за које се не може кривити железница, неодољивом силом или недостацима у паковању, који се споља не могу приметити.

§ 85.

Ограничење одговорности у погледу упутног места.

1) Ако је на товарном листу означено упутно место, где нема отправништва нити споредног отправништва робе удешеног за отправљање робе, железница одговара као возар само до последње железничке станице или споредног отправништва робе удешеног за то. У случају евентуалног даљег превоза железница одговара као отпремник (шпедитер).

2) Ако је железница удесила редован даљи превоз робе у таква места (§ 78., ст. 1)), онда одговара као возар до упутног места.

§ 86.

Ограничење одговорности у случају нарочитих опасности.

1) Железница не одговара:

1. за штету на роби, која се по прописима ове Уредбе или тарифе или по погодби с пошиљаоцем уписаној у товарни лист превози у колима, која су грађена као отворена кола, ако је штета произашла из опасности скопчане с тим начином превозења;

2. за штету на роби, која је према изјави пошиљаочевој у товарном листу предата на превоз неспакована или недовољно спакована, ма да роба по својој природи захтева паковање ради заштите од губитка, мањка или оштете за време превоза, ако је штета настала услед тога, што је роба била неспакована или недовољно спакована;

3. за штету на роби, коју по прописима ове Уредбе или тарифе или по погодби с пошиљаоцем уписаној у товарни лист товари пошиљалац и исто-

варује прималац, ако је штета произашла из опасности скопчане с утоваривањем и истоваривањем или с погрешним товарењем;

4. за штету на роби, која је по својој особитој природи изложена нарочитој опасности, да се изгуби, умањи или оштети, нарочито да се изломи, зарђа, изнутра поквари, цури, сасуши, распе или запали сама од себе, ако је штета произашла из те опасности;

5. за штету код живих животиња, ако је штета произашла из нарочите опасности скопчане за њих са превозењем;

6. за штету код робе, рачунајући амо и живе животиње, за коју се по овој Уредби, по тарифи или по погодби с пошиљаоцем уписаној у товарни лист мора дати пратилац, ако је штета произашла из опасности, коју је требао отклонити пратилац.

2) Кад год је, према приликама, штета могла произаћи из које год од опасности поменутих у ставу 1), сматраће се, да је штета произашла из те опасности.

3) На основи ових прописа железница не може захтевати, да се ослободи одговорности, ако се докаже, да је штета настала њеном кривицом.

§ 87.

Ограничење одговорности за мањке у тежини.

1) Код робе, која за време превоза по својој природној особини редовно губи у тежини, железница не одговара за мањке у тежини до следећих постотака:

до 2 постотка код течне, влажне и ниже наведене суве робе:

дрвета за бојење, струганог и млевоног,
коре,
корења,
слатког дрвета (госпиног биља),
брижаног (резаног) дувана,
масне робе,
сапуна и чврстих уља,

свежег воћа,
свежег дуванског лишћа,
овчје вуне,
кожа сирових и прерађених,
воћа сушеног и печеног,
животињских жила,
рогова и папака,
костију (целих и млевених),
сувих риба,
хмеља,
свежег лепка (кита),
свињских чекиња,
коњских длака,
соли,

до 1 постотка код све остале суве робе, која има означену особину.

2) Ако се више комада превози истим товарним листом, рачунаће се утврђени постотак за сваки комад напосе, ако је тежина појединих комада означена у товарном листу или ако се иначе може утврдити.

3) Одговорност железнице не ограничава се, ако према приликама мањак у тежини није наступио услед природне особине робе или ако утврђени постотак не одговара тој особини или осталим приликама у том случају.

4) У случају губитка целе пошиљке или њених самосталних делова, ако је њихова тежина означена у товарном листу или ако се иначе може утврдити, неће се ништа одбијати у име мањка у тежини.

5) Ослобођење железнице од јамчења преко те мере по § 86., ст. 1), бр. 4., остаје нетакнуто.

§ 88.

Висина накнаде штете за изгубљену, умањену или оштећену робу.

1) Ако на основи возаринског уговора железница мора платити накнаду за губитак или умањење робе, накнадиће се обична трговачка вредност,

а ако ње нема, обична вредност, коју је роба исте врсте и каквоће имала у месту и у часу пријема на превоз. Затим се морају накнадити своте, које су већ плаћене или се још имају платити у име царине и осталих трошкова као и у име возарине.

2) Када се роба оштети, накнадиће се износ, за који је умањена вредност означена у ставу 1).

3) У погледу случајева, у којима се мора накнадити целокупна штета, упореди § 95..

§ 89.

Тарифско ограничење висине накнаде штете.

1) Железница може у изузетним тарифама утврдити највишу своту, која се има платити у случају губитка, мањка или оштете, ако те изузетне тарифе према обичним тарифама дају снижене цене за цели превозни пут и ако се иста највиша свота примењује на цели превозни пут. Ако пошиљалац жели примену такве изузетне тарифе, мора да то у товарном листу забележи уз навод тарифе.

2) Железница може даље у тарифи ограничити на одређену највишу своту накнаду, која се мора платити у случају губитка, мањка или оштете предмета поменутих у § 54., ст. 2) Б, бр. 1..

3) У погледу случајева, у којима се мора накнадити целокупна штета, упореди § 95..

§ 90.

Претпоставка о губитку робе.

Ако се роба не узмогне издати најкасније 30. дана по истеку рока за испоруку, може ималац права располагања без даљег доказа сматрати робу изгубљеном.

§ 91.

Проналазак изгубљене робе.

1) При пријему накнаде за изгубљену робу може ималац права на накнаду у признаници захтевати, да га железница одмах извести, ако се

роба буде опет пронашла. О томе издаће му се потврда.

2) У року од 30 дана по добивеном извештају може ималац права на накнаду захтевати, да му се роба изда бесплатно, по његову избору, на предајној или упутној станици означеној у товарном листу или у станици, где је роба пронађена. Он пак је дужан вратити примљену накнаду одбивши накнаду штете, која му по § 94. припада за прекорачење рока за испоруку.

3) У свима другим случајевима железница је власна слободно располагати опет пронађеном робом.

§ 92.

Обезбеђење уредне испоруке. (Означење доставног интереса).

1) Пошиљалац може у товарном листу означити обезбеђење уредне испоруке. За то ће се плаћати пристојба, која се мора у тарифи утврдити.

2) Свота, којом је означено обезбеђење уредне испоруке, мора се уписати словима у товарни лист на одређеном месту.

3) Пристојба ће се рачунати за недељиве јединице од 10 динара и 10 тарифских километара и не сме бити већа од 0,25 пара за јединицу. Пристојбе се заокружују на 25 пара на више. Као најмања пристојба наплаћује се 5 динара за превозни пут од предајне до упутне станице.

4) Ако је дужност плаћања накнаде по § 89. ограничена на одређену највишу своту, није допуштено обезбедити уредну испоруку преко те своте.

§ 93.

Висина накнаде штете за губитак, мањак или оштету у случају, када је означено обезбеђење уредне испоруке.

Када је означено обезбеђење уредне испоруке, тада се у случају губитка, мањка или оштете робе

поред накнаде утврђене у § 88. може захтевати накнада даље штете до означене своте.

§ 94.

Одговорност железнице за прекорачење рока за испоруку (доставног рока).

1) Када је прекорачен рок за испоруку, железница је дужна накнадити доказану штету:

а) ако није означено обезбеђење уредне испоруке, до висине чисте возарине,

б) ако је означено обезбеђење уредне испоруке, до означене своте. Ако је ова свота мања од накнаде одређене под а), може се захтевати ова последња.

2) Ако штета није настала или ако није доказана, железница ће платити:

а) ако није означено обезбеђење уредне испоруке:

код прекорачења рока до 1 дана закључно 1/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 2 дана закључно 2/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 3 дана закључно 3/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 4 дана закључно 4/10 чисте возарине,

код прекорачења рока преко 4 дана 5/10 чисте возарине;

б) ако је означено обезбеђење уредне испоруке:

код прекорачења рока до 1 дана закључно 2/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 2 дана закључно 4/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 3 дана закључно 6/10 чисте возарине,

код прекорачења рока до 4 дана закључно 8/10 чисте возарине,

код прекорачења рока преко 4 дана целу чисту возарину, али не више од означене своте. Ако је ова свота мања од накнаде одређене под а), може се захтевати ова последња.

3) Потраживања основана на овим одредбама могу се стављати и поред евентуалних потраживања због губитка, мањка или оштеће робе. Ако је означено обезбеђење уредне испоруке, онда се поред накнаде штете, која ће се утврдити по § 88., може захтевати највише означена свота обезбеђења у име накнаде за сву даљу штету (§ 93.), узевши амо и штету проузроковану прекорачењем рока за испоруку. Пропис друге реченице у ставу 1) б) важи према смислу.

4) Железница не одговара, ако докаже, да прекорачење рока није могла отклонити ни брижљивошћу уредна трговца.

5) У погледу случајева, у којима се мора накнадити, целокупна штета, упореди § 95..

§ 95.

Накнада штета учињених намерно или насталих услед крајње небрижљивости железнице.

Ако је штета учињена намерно или ако је настала услед крајње небрижљивости железнице, мора се у свима случајевима одговорности накнадити целокупна штета.

§ 96.

Губитак права на накнаду.

Железница не одговара на основи возаринског уговора, ако се под неисправним или нетачним означањем предаду предмети, чији је превоз забрањен по законским прописима или у интересу јавног поретка или који су искључени од превоза или се само условно примају на превоз. То исто важи, ако пошиљалац није испунио мере безбедности предвиђене за те предмете.

§ 97.

Престанак потраживања по исплати возарине и пријему робе.

1) С исплатом возарине и осталих потраживања, која терете робу, и с пријемом робе престају сва потраживања од железнице, која проистичу из возаринског уговора.

2) Од тога су изузета:

1. Потраживања накнаде, код којих ималац права докаже, да је штета учињена намерно или да је настала услед крајње небрижљивости железнице;

2. потраживања накнаде због прекорачења рока за испоруку, ако се најкасније 14. дана, не рачунајући дан пријема, писмено поднесу једној од железница одговорних по § 100.;

3. потраживања накнаде због таквих недостатака, који су по § 82. или § 83. утврђени пре пријема робе или чије је утврђење, насупрот пропису у § 82., пропуштено кривицом железнице;

4. потраживања накнаде због таквих недостатака, који се при пријему нису могли споља приметити, ако ималац права одмах по открићу и најкасније у року од седам дана по пријему затражи или од железнице, да утврди штету по § 82., или пак од суда, да вештаци прегледају робу, па ако докаже, да је недостатак настао у времену од пријема робе на превоз до њезина издавања. Ако је међутим било могућности, да прималац у ушутној станици утврди стање робе и ако је железница изјавила готовост да утврђење ту изврши, онда се неће примењивати ова одредба;

5. потраживања због погрешне наплате возаринских додатака и због неисправног рачунања возарине и пристојби (§ 70.).

3) Прималац може пријем робе одбити и по пријему товарног листа и исплати возарине све докле, док се по његову захтеву не утврди, да ли постоје недостаци, које он наводи. Задржавање

права при пријему робе нема никаква дејства, ако није учињено с пристанком железнице.

4) Када при издавању пошиљке, која се према товарном листу састоји из више предмета, недо-стају поједини предмети, прималац може у потврди пријема означити предмете, које није примио.

§ 98.

Застаревање потраживања од железнице због губитка, мањка или оштете робе или због прекорачења рока за испоруку.

1) Потраживања од железнице због губитка, мањка или оштете робе или због прекорачења рока за испоруку застаревају за годину дана.

2) Застаревање почиње у случају оштете или мањка по истеку дана издавања, а у случају губитка робе или прекорачења рока за испоруку по истеку тога рока.

3) Застаревање зауставља се писменом пријавом потраживања (рекламацијом) код железнице. Ако се потраживање одбије, рок застаревања тече даље од дана, када железница рекламманту писмено саопшти своју одлуку и врати доказнице, које су евентуално биле приложене пријави. Доказ о пријави потраживања и о његову решењу као и доказ о повратку доказница има да поднесе онај, који се позива на те чињенице. Даље представке управљене железници или претпостављеним властима не заустављају застаревање.

4) У погледу прекида застаревања важе општи законски прописи.

5) Једногодишњи рок застаревања као и остали прописи овог паратрафа не примењују се у случају, ако је железница намерно проузроковала губитак, мањак, оштету или прекорачење рока за испоруку. Они даље не важе ни за међусобна регресна потраживања железница (§ 100.).

§ 99.

Заснивање потраживања на основи возаринског уговора.

1) Право потраживања од железнице на основи возаринског уговора има само лице, које је власно располагати робом (упор. пак §§ 60. и 70.).

2) Ако пошиљалац, који сам по себи има право располагања, не узмогне показати дупликат товарног листа, моћи ће ставити своје потраживање само с пристанком примаоца, сем ако би поднео доказ, да је прималац одбио пријем робе.

3) Вансудска потраживања подносиће се писмено железници надлежној по § 100.. Ако је товарни лист већ издат примаоцу, мора се такођер поднети. Ако је у питању накнада због губитка, мањка или оштете, има се приложити потврда о вредности робе.

4) Железница је дужна у што могуће краћем року испитати потраживања и по њима донети писмену одлуку, ако се с рекламмантом није могла поравнати.

§ 100.

Заједничка одговорност железница, које су учествовале у превозу.

1) Предајна железница јамчи за извршење превоза све до издавања робе примаоцу, без обзира на то, да ли су биле употребљене само њене или и туђе пруге.

2) Свака даља железница самим тим, што прими робу с првобитним товарним листом, ступа у возарински уговор према том товарном листу и прима на се самосталну обавезу, да ће извршити превоз по садржини товарног листа.

3) За потраживања пак, која проистичу из возаринског уговора, може се подићи тужба само против предајне железнице или железнице, која је по-

следња примила робу с товарним листом, или против железнице, на чијој се пружи штета догодила. Овим се не крњи право регреса железница међу собом. Тужилац има право избора између тих железница. Право избора престаје, чим се подигне тужба.

4) Противтужбом или пребијањем (компензацијом) могу се потраживања, која проистичу из возаринског уговора, подизати и против које друге железнице, ако се њена тужба оснива на истом возаринском уговору.

5) Ако је на основи ових прописа која од учесних железница платила накнаду штете, има право регреса од железнице, која је штету проузроковала. Ако се та железница не да пронаћи, онда ће учесне железнице заједнички сносити штету по сразмери дужине својих пруга, с којима су учествовале у превозу, у колико се не утврди, да штета није настала на њиховим пругама. Тиме се не крњи право железница, да већ унапред или у поједином случају склопе друкчије уговоре у погледу регреса.

IX.

ЗАКЉУЧНА ОДРЕДБА.

1) Железничко-Саобраћајна Уредба и њене измене обнародоваће се у Службеним Новинама.

2) Ступањем на снагу Железничко-Саобраћајне Уредбе престају важити:

Уредба о превозу путника и робе на железницама у Краљевини Србији од 1. јануара 1908. год.;

Саобраћајна Уредба од 1. јула 1920. год. са додатком;

Прометни Правилник за железнице краљевина и земаља заступаних у царевинском већу, Пословни Прописник за железнице јавног промета у подручју земаља угарске свете круне и Прометни Правилник за железнице у Босни и Херцеговини од 1. јануара 1910. год., са свима додацима, и

сви други прописи, који се косе с одредбама ове Уредбе.

Ова Уредба не важи за превозне уговоре закључене пре њезина ступања у живот.

3) Свака железничка управа је дужна имати на продају Железничко-Саобраћајну Уредбу допуњену према најновијем стању.

БЛИЖЕ ОДРЕДБЕ О ПРЕВОЗУ ЖИВИХ ЖИВОТИЊА.

I.

Товарење.

§ 1.

1) Станице, које су одређене за сточни саобраћај, морају имати направе, којима се могу животиње згодно товарити и истоваривати.

2) Под сталних рампи за товарење мора да је такав, да животиње могу сигурно стајати.

3) Покретне рампе за товарење морају бити доста широке и имати с обе стране ограду у висини од барем 20 см као и ступњеве (летве за ступање). Како код покретних рампи тако и код мостова за товарење морају се животиње заштитити, да са стране не падну.

4) На станицама, с којих се редовно шаљу веће количине животиња, или у њиховој близини мора бити ограђених простора (обора) за привремено смештање стоке. У тим просторима, што ће их направити железничке управе, мора бити справа за везивање животиња. Простори морају да су раздељени на мање одељке, у којима ће се напосе сместити животиње различите врсте и крупна стока (коњи, рачунајући амо и поније, ждребад, затим говеда, мазге, магарици и слична стока) одељено од ситне стоке (свиња, телади, оваца, коза, паса, живине (перади) и сличне стоке). Животиње морају остати

заједно са својим младунцима. Ако се обори и рампе употребљавају у мраку, треба их осветлити.

§ 2.

1) Животиње ће се превозити у покривеним колима. При том морају се изабрати кола, чија унутрашња ширина износи најмање 2,6 м и која у близини колског крова на уздужним или чеоним странама имају по два отвора (капка), који се изнутра затварају и који су барем 0,40 м дуги и 0,30 м широки. Осим тога треба да на вратима буду направе, које омогућују, да се врата држе отворена, и то код крупне стоке у ширини од 0,35 м, а код ситне стоке у ширини од 0,15 м. По утовару животиња треба врата у прописаној мери, а капке сасвим отворене оставити, да би ваздух имао довољно приступа.

2) За свиње, овце и козе треба редовно употребити покривена вишеспратна кола са зидовима од летава (решеткастим зидовима) и с направама за напајање (§ 5., ст. 1)). У толико пак морају зидови бити од добро састављених дасака или имати такве капке, да животиње буду одоздо заштићене од промаје и да ђубре и стеља не могу испадати.

3) Зидови специјалних кола за превоз живине морају бити од летава и имати ограде, да ђубре и стеља не могу испадати.

4) Ако се за крупну стоку морају изузетно употребити кола без отвора (капака), треба врата барем напола оставити отворена и у том положају сигурно учврстити, да се не могу померати. Отворе на вратима треба осигурати или даскама или решеткама. У недостатку кола са зидовима од летава превозиће се свиње, овце и козе у покривеним колима с решеткама на вратима и справама за напајање (§ 5., ст. 1)). Решетке на вратима и ограде од дасака морају бити високе барем 1,5 м. Решетке за врата дужна је железница ставити на располагање.

5) У хладно време, а на основи изјаве пошљаоца у товарном листу превозиће се прасад, која се не предају у судовима, у покривеним колима при отвореним капцима, а затвореним вратима.

6) Под условима, које ће тарифа утврдити, превозиће се на захтев попиљача коњи и мазге у колима с коњушницама.

7) Сандуци испод кола (бубњевци) смеју се употребити само за превоз појединих успут оболелих животиња.

8) Кола морају имати справа за везивање животиња као гвоздених прстенова (карика) или сличних направа.

9) Товарна површина кола, која служи превозу животиња, мора бити споља означена и то код вишеспратних кола и код кола раздвојених на више одељака тако, да се види величина сваког простора.

10) У погледу кола и опремних предмета, који већ стоје у саобраћају, Министарство Саобраћаја може допустити одступања од горњих прописа.

11) Код попиљача коња и рогате стоке железница ће на захтев ставити на расположење грудњаке и пречаге уз наплату пристојбе, која ће се утврдити у тарифи.

§ 3.

1) Кавези, сандуци, котарице, вреће и други судови, који служе за превоз животиња, морају да су доста пространи и да имају довољно ваздуха. Забрањено је предати животиње спутане.

2) Кавези или слични судови морају имати непробојан под и тако високе непробојне зидове, да се по могућности искључи свако загађивање кола ђубретом или стелом. Овај пропис не важи за живину у колским товарима. Кавези или слични судови, који су делимично од летава, треба да су тако начињени, да животиње не могу поједине делове тела протурати кроз њих, а осим тога и тако високи, да животиње у њима могу лако стајати. Ако ће превоз трајати вероватно дуже од 36 сати, морају сви кавези или слични судови бити снабдевени згодним направама за напајање, а код ситне стоке и направама за храњење животиња. Под судава треба да је покривен песком, тресетним муљем (тресет-

ном прашином) или струготињама од дрвета. При товарењу има се пазити, да до судава може доспевати довољно свежа ваздуха. Нарочито се не сме друга роба товарити на кавезе, сандуке, котарице или сличне судови, а ови се судови могу слагати један на други само онда, ако се летвама или чим другим омогући, да између дна горњег суда и поклопца доњег суда остане празан простор у висини од барем 3 см.

3) При одређивању највећег броја животиња, које ће се товарити у једна кола, треба узети у обзир, да крупна стока не сме стајати притиснута једна уз другу нити уз колске зидове. Овај је пропис испуњен, ако између утоварених животиња човек може пролазити. Када се животиње товаре преко, мора осим тога између животиња и колских зидова остати толико простора, да се животиње чепањем или другим којим начином не могу на глави нити стражњици оледити. Ситној стоци треба дати могућност да легне.

4) Крупна и ситна стока као и животиње различите врсте могу се товарити у иста кола само онда, ако је свака врста одељена браницима или преградама од дасака или летава. Ова ограничења не важе код превоза животиња са својим младунцима нити код превоза живине.

5) Кола натоварена неспакованом живином превозиће се под оловним затвором.

6) Код попиљача рогате стоке и свиња треба под кола посути стелом. Ако попиљач не поспе кола стелом, учиниће то железница уз пристојбу, која ће се у тарифи утврдити. Железница има право да дужност посипања ограничи у тарифи на извесне станице. Подови кола, која имају само зидове од летава, као и оних кола, чија врата за време превоза остају отворена, не смеју бити посута запаљивим материјалом. Запаљивим се материјалом сматрају: слама, плева и траваста стеља, напротив могу се употребити водом попрскане струготине од дрвета помешане с песком или без песка, затим

поквашена тресетна стеља. Ако се попиљка животиња снабдевана стељом успут претовари, дужна је железничка управа стељом посути кола, у којима се превоз продужава. Пристојбу, која се за то плаћа, утврђује тарифа.

7) Ако попиљке не одговарају овим прописима, може их предајна станица искључити од превоза.

II.

Превоз.

§ 4.

1) Живе животиње превозиће се у сточним и теретним влаковима, а према одредби железнице и у путничким влаковима.

2) На пругама с редовним јаким сточним саобраћајем сточни влакови треба да саобраћају — редовно или само по потреби — у одређене дане, које ће железница објавити. Ред вожње ових влакова треба тако утврдити, да се стока, која долази и одлази прикључним пругама, зауставља само толико, колико је неопходно потребно.

3) Основна брзина сточних влакова не сме бити мања од 25 км на сат. У изванредним приликама може Министарство Саобраћаја одобрити одступања.

§ 5.

1) Све животиње, чији ће превоз вероватно трајати 24 сата или још дуже, мора попиљалац пре увоза да нахрани и напоји. Ако превоз траје дуже од 36 сати, треба животиње напајати најкасније после сваких 36 сати. Напајање животиња је дужност пратилаца. Животиње без пратилаца напајаће железница уз пристојбу, која ће се у тарифи утврдити.

2) На захтев попиљалца у товарном листу железничке су управе дужне поливати (прскати) свиње уз пристојбу, која ће се у тарифи утврдити. Станице, у којима се поливање свиња може вршити, навешће се у тарифи.

§ 6.

1) Кола натоварена животињама смеју се размештати (маневрисати) само у случајевима преке потребе и то увек с нарочитом пажњом. Јачи се ударци морају пошто пото избегавати.

2) Судови са животињама не смеју се при товарењу и истоваривању бацати нити превртати.

§ 7.

Када се превоз врши ноћу, пратиоци животиња морају имати светиљке, које добро горе. Забрањено је употребити лако запаљив материјал, као н. пр. петролеум или т. сл..

ПРОПИСИ О ПРЕДМЕТИМА, КОЈИ СЕ УСЛОВНО ПРИМАЈУ НА ПРЕВОЗ.

(§ 54., ст. 2) А.).

I. ЕКСПЛОДНИ ПРЕДМЕТИ*)

Ia. Средства за пуцање и распрскавајућа средства (експлозиви, распрштала).

Превозити се смеју:

1. **скупина (група): средства за пуцање и распрскавајућа средства безбедна при руковању.**

а) Безбедни препарати за распрскавање државног издања (накладе) и концесионисана средства за распрскавање, која су проглашена безбедним при руковању, ако је њихов превоз допуштен (упор. и 2. скупину под б));

б) нитроцелулоза (праскави памук, колодијумски праскавац (колодијумски памук, нитрисан памук)), ако одговара захтевима стабилности, и то:

*) 1) За истраживање одређени експлодни предмети, чији превоз железницом није допуштен, примаће се по налогу власти на превоз у количинама испод 0,5 кг. Пошиљалац је дужан при предаји исказати се на тогом власти, у којем треба да је одређен и начин паковања. Овај налог прикључиће се товарном листу.

2) За пошиљке војне управе и за пошиљке приватника на војну управу важе нарочити прописи.

а) у облику пахуљица (вате) и незбијена, са најмање 25% воде или алкохола (жесте) (75 делова суве материје и 25 делова течности);

б) збијена, са најмање 15% воде (85 делова суве материје и 15 делова воде) (упор. и 2. скупину под в));

в) тринитротолуол, као и т. зв. течни тринитротолуол (на обичној температури течна, неутрална мешавина нитрисаних толуола); ове материје не смеју бити опасније од хемички чистог „α- тринитротолуола“;

г) пикринска киселина.

2. **скупина: Лако експлозивна средства за пуцање и распрскавајућа средства.**

а) Барут за пуцање и барут за распрскавање;

б) распрскавајућа средства државног издања и концесионисана средства за распрскавање, ако је њихов превоз допуштен;

в) нитроцелулоза (праскави памук, колодијумски праскавац), ако одговара захтевима стабилности, и то:

а) незбијена, са најмање 15% воде (85 делова суве материје и 15 делова воде) (упор. и 1. скупину под б));

б) збијена у облику патрона (фишека, набоја), с облогом од парафина;

г) други експлозивни предмети, ако је њихов превоз нарочито допуштен.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1. скупина.

1. Безбедни препарати за распрскавање државног издања и концесионисана средства за распрскавање, која су проглашена безбедним при руковању (а).

1) Концесионисана средства за распрскавање смеју се пустити у саобраћај само у оним облицима и завојима, који су за сваку поједину врсту прописани у исправи, којом се допуштају. Судови морају имати натпис, који садржава означавање распрскавајућег средства према концесији с додатком „распрскавајуће средство 1. скупине“, име или фирму произвођача, означавање творнице, затим датум и број допуштења надлежне власти за превоз и датум, када је материја произведена. Натпис ће се на суд тако прилепити, да се при отварању мора раздерати. Сваки суд мора да је снабдевен јасно утиснутим оловом творнице.

2) За безбедне препарате за распрскавање државног издања важе према смислу горње одредбе, у колико не постоје нарочити прописи.

2. Нитроцелулоза (праскави памук, колодијумски праскавац) (б).

Пахуљаста и незбијена нитроцелулоза, са најмање 25% воде или алкохола (α) и збијена нитроцелулоза са најмање 15% воде (β) мора бити чврсто спакована у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене судове, који не пропуштају воду, односно алкохол. Место дрвених судова могу се употребити и т. зв. америчка бурад од картона (лепенке). Судови се не смеју заковати гвозденим клинцима и морају имати натпис „мокра нитроцелулоза, 1. скупина“.

3. Тринитротолуол (в)

мора бити чврсто спакован у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене судове. Место дрвених судова могу се употребити и т. зв. америчка бурад од картона. Судови морају имати натпис: „тринитротолуол, 1. скупина“.

Т. зв. течни тринитротолуол сме се спаковати осим у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене судове и у гвоздене судове. Ови судови морају бити потпуно чврсто, но ипак тако затворени, да у случају пожара затвор попусти под притиском плина (гасова), који се у суду буду развили. Су-

дови морају имати читљиви натпис „течни тринитротолуол, 1. скупина“.

4. Пикринска киселина (г)

мора бити чврсто спакована у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене судове. Место дрвених судова могу се употребити и т. зв. америчка бурад од картона. Судови морају имати натпис „пикринска киселина 1. скупина“. За паковање не сме се употребити олово.

2. скупина.

1. Барут за пуцање и барут за распрскавање (а).

1) Барут за пуцање и барут за распрскавање мора бити чврсто спакован у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене судове, који сигурно спречавају расипање или испрашивање садржине. Судови не смеју имати гвоздених клинаца, завртања (вијака) или других гвоздених средстава за учвршћивање (обруча, веза или сл.). За паковање могу се узимати и метални судови (осим гвоздених), ако су потпуно чврсто, но ипак тако затворени, да у случају пожара затвор попусти под притиском плина, што се у суду буду развили од барута.

2) Пре паковања у судове мора се знати барут усугласити у честе јаке врећице, а брашнасти барут у кожне кесе или двоструко ткане врећице.

3) Бруто тежина једног суда не сме премашити 130 кг.

4) На судовима мора бити натпис „барут за пуцање“, „барут за распрскавање“, 2. скупина“. Код увозних и провозних пошиљака мора бити наведено и име или фирма произвођача.

2. Распрскавајућа средства државног издања и концесионисана средства за распрскавање (б).

1) Концесионисана средства за распрскавање смеју се пустити у саобраћај само у оним облицима и завојима, који су за сваку поједину врсту пропи-

сани у исправу, којом се допуштају. Судови морају имати натпис, који садржава означање распрскавајућег средства према концесији с додатком „распрскавајуће средство 2. скупине“, име или фирму произвођача, означање творнице, затим датум и број допуштења надлежне власти за превоз и датум, када је материја произведена. Натпис ће се на суд тако прилепити, да се при отварању мора раздерати. Сваки суд мора да је снабдевен јасно утиснутим оловом творнице. На суду мора бити кратко упутство, како се суд отвара и затвара.

2) За распрскавајућа средства државног издања важе према смислу горње одредбе, у колико не постоје нарочити прописи.

3. Нитроцелулоза (праскави памук и колодијумски праскавац) (в).

1) Нитроцелулоза мора бити спакована у постојане, дрвене судове, који не пропуштају воду и који немају гвоздених обруча нити таквих веза, и то тако чврсто, да се спречи свако трење садржаја. Осим дрвених судова могу се употребити и т. зв. америчка бурад од картона. Судови се не смеју заковати гвозденим клинцима.

2) Пре него се патроне метну у судове, морају се сложити у пакетиће омотане чврстом хартијом.

3) Судови морају имати натпис „нитроцелулоза, 2. скупина“.

4. Други експлозивни предмети (г).
Експлозивни предмети, чији се превоз допушта од случаја до случаја, морају се спаковати према упутству датом у поједином случају.

Б. Предаја.

1) Средства за пуцање и распрскавајућа средства 2. скупине не смеју се предати као брзовоз.

2) Ове материје не смеју се предати за станице и пруге, на којима је њихов превоз забрањен.

3) Ако се пошиљка не превози засебним влаком, може се њен пријем унапред ограничити на извесне дане и влакове. Одређивање дана и влакова бива по одобрењу Министарства Саобраћаја.

4) Возаринске пристојбе платиће се при предаји. Пошиљке се не могу оптеретити повукама. Обезбеђење уредне испоруке није допуштено.

5) Ако није у појединим случајевима са железницом друкчије уговорено, мора се свака пошиљка уз навод свих података товарног листа писмено пријавити отправништву најмање један дан пре предаје. Пошиљка се сме донети само дању у доба, што ће га отправништво писмено одредити.

6) Пошиљке у засебним влаковима имају се уз навод упутне станице пријавити предајној железници најмање осам дана пре предаје.

В. Уверења. Товарни листови.

1) Посебни законски прописи одређују, да ли су и која уверења потребна за превоз средстава за пуцање и распрскавајућих средстава.

2) У осталом важе још следеће одредбе:

1. код средстава за пуцање и распрскавајућих средстава 1. скупине под б), в), г) и 2. скупине под в) мора сваку пошиљку пратити уверење хемичара признатог од железнице, да састав средстава за пуцање (распрскавајућих средстава) одговара одредбама под I. а прилога II. Железничко Саобраћајне Уредбе; осим тога пошиљалац је дужан потврдити на товарном листу, да завој одговара дотичним прописима.

2. У товарном листу мора осим тога код пошиљака 1. скупине бити наведено „средство за пуцање (распрскавајуће средство) 1. скупине“, а код пошиљака 2. скупине „средство за пуцање (распрскавајуће средство) 2. скупине“.

3) За средства за пуцање и распрскавајућа средства 2. скупине важи још следеће:

Назив средства за пуцање (распрскавајућег средства) у товарном листу треба подвући црвеним мастилом. У товарним листовима морају се осим количине, врсте, знака и броја судова означити и бруто тежина сваког појединог суда.

Г. Превозна средства.

1) За превоз се морају употребити покривена теретна кола. Не смеју се међутим употребити кола, која имају електричне водове или справе, који воде струју или стоје под напоном, дакле ни електрично осветљена кола.

2) Оловом обложена или оловом покривена кола не смеју се употребити за превоз пикринске киселине.

3) За средства за пуцање и распрскавајућа средства 2. скупине важи још следеће:

а) употребити се смеју само кола са еластичним одбојницима (одбојним справама) и тегљеницима (спојним справама), са чврстим, сигурним кровом, непробојним облогом (оплатом) и вратима, која се добро затварају, а по могућности без кочица.

б) Не смеју се употребити кола, у којима има гвоздених клинаца, завртања и сличних општрих предмета, који стрче.

в) Врата и прозори кола морају бити затворени и запушени. У ту сврху се не сме употребити хартија.

г) Не смеју се употребити кола, чија су лежишта тек недавно обновљена или која су одређена, да се ускоро упуте у радионицу ради прегледа.

д) Пошиљке треба превозити у истим колима од предајне до упутне станице; претоваривања имају се по могућности избегавати.

ђ) На кола ће се прилепити цедуље с натписом штампаним плавом бојом „лако експлозивна роба, 2. скупина“.

Д. Товарење.

1) Средства за пуцање и распрскавајућа средства 1. и 2. скупине не смеју сетоварити у иста кола с муницијом 2. скупине нити с предметима под I в, I т, I д, II, III и V као ни са лако запаљивим материјама. Олово се не сметоварити заједно с пикринском киселином.

2) При товарењу мора се брижљиво избегавати сваки потрес судова; нарочито се судови не смеју бацати, ваљати (котрљати) или турати нити пак на један угао поставити па окретати, већ их ваља увек с највећом пажњом носити и пре свега чувати од удара.

3) При товарењу средстава за пуцање и распрскавајућих средстава 2. скупине мора се још пазити на следеће:

а) судови морају у железничким колима тако чврсто лежати, да се не могу међу собом трти, дрмати, ударати, претурати нити пасти. Нарочито се морају лежеће тоне и бурадтоварити паралелно с побочним странама кола и дрвеним подметачима застрвеним покровцем осигурати против сваког котрљања.

б) Кола се смеју натоварити само до две трећине њихове товарне тежине. Висина товара у колима не сме премашити 1,3 м, осим ако се наслажу највише три реда један на други.

в) Само количине до 1000 кг могу сетоварити заједно с другом робом, уз претпоставку, да ова друга роба није лако запаљива и да се не истовари пре распрскавајућих средстава.

г) Средства за пуцање и распрскавајућа средства не смеју сетоварити пред складиштем (матацином) или на рампи, већ се морајутоварити на што удаљенијим побочним колосецима и по могућности непосредно пред полазак влака одређеног за превоз. Товарење врши пошиљалац под стручним надзором. Пошиљалац је и дужан додати нарочита товарна средства (покриваче и т. сл.), која се издају примаоцу заједно с робом.

д) Незваним лицима забрањен је приступ на место, где сетовари. Ако се товарење мора вршити изузетно у мраку, треба товариште осветлити светилкама, које чврсто и високо стоје, но које се не смеју пунити петролеумом.

У погледу средстава за пуцање и распрскавајућих сред-

става 2. скупине мора се пазити још на следеће:

Б. Мере опрезности у станицама и за време вожње.

1) Забрањено је при товарењу као и за време вожње у колима или у њиховој близини пушити, ватру ложити или држати отворене светиљке.

2) На локомотивама, када пролазе поред таквих кола — по могућству и код сусретања на отвореној прузи —, морају бити затворена врата од огњишта (пећи) и поклопци од пепеонице, а дувалка (пухалка) не сме се сужавати. За време проласка локомотива мора се прекинути товарење, колска врата морају бити затворена, а још неутоварени део пошиљке има се покривачем сигурно заштитити од ватре.

3) Између натоварених кола и њихове локомотиве морају бити учвршћена најмање четвора друга кола, која нису натоварена лако запаљивим предметима. Камени угаљ, мрки (смеђи) угаљ, кокс и дрво не рачунају се у лако запаљиве предмете у смислу ове одредбе и одредбе под Е, ст. 3).

4) Кола са средствима за пуцање и распрскавајућим средствима не смеју се никада одбацити, а када се приквачују, морају се с највећом опрезном догурати.

5) При дужем стајању на међустаницама морају се кола поставити на што удаљеније споредне колосеке.

Е. Одређивање влакова и увршћивање у влакове кола натоварених средствима за пуцање и распрскавајућим средствима.

1) Средства за пуцање и распрскавајућа средства не смеју се никада превозити путничким влаковима, а мешовитим влаковима само онде, где не саобраћају теретни влакови.

2) Мешовитим влаковима допуштено је превозити само количине до 1000 кг бруто тежине.

3) Кола са средствима за пуцање и распрскавајућим средствима морају се увршћивати у влакове по могућности што даље од локомотиве, али ипак тако, да иза њих следе још троја кола, која нису натоварена лако запаљивим предметима. Најмање четвора таква кола морају бити увршћена пред кола са средствима за пуцање и распрскавајућим средствима. Ова кола морају се чврсто скопчати (закачити) међу собом и с колима, која су испред и иза њих. У свакој међустаници, где то задржавање влака допушта, има се пажљиво прегледати, да ли спој још ваља. Испред и иза кола, у која је утоварено највише 100 кг бруто тежине средстава за пуцање или распрскавајућих средстава, довољно је међутим, ако се уврсте по једна штитна кола. Никаква штитна кола нису потребна код пошиљака од највише 35 кг бруто тежине.

4) Ни на колима натовареним средствима за пуцање и распрскавајућим средствима ни на првим колима, која су испред и иза њих увршћена, не смеју кочнице бити поседнуте. Напротив, завршна (последња) кола влака морају имати поседнуту кочницу.

Ж. Извештавање прелазних и упутних станица.

1) Ако пошиљка, чија је бруто тежина већа од 1000 кг, треба да пређе на другу железницу, мора се њена прелазна станица о томе што пре телеграфски извести с означањем влака.

2) Долазак пошиљке, чија је бруто тежина већа од 1000 кг, дужна је да упутној станици телеграфски јави последња прелазна станица, односно предајна станица, ако лежи у подручју исте железничке управе.

3. Приспевање у упутну станицу и издавање пошиљака.

1) Упутна станица је дужна извести примаоца о доласку пошиљке одмах по њеном приспећу, а у случају, да је обавешћена од које раније станице према одсеку Ж., ст. 2), још пре приспећа по-

пишљке. Пишљка се мора одмах без одуговлачења примити.

2) Ако кола остају у станици, морају се пишљке истоваривати по могућности тек непосредно при пријему. У погледу места, где ће се истоваривати, као и мера опрезности важе одредбе за товарење.

3) Ако се пишљка мора истоварити још пре пријема, сместиће се роба на сигурно место, где ће бити заштићена од влаге и пожара, и одредиће се, да се чува.

4) Ако се роба не прими, поступаће се као што следи:

а) ако по пријему извешћа о приспећу прима-лац не подигне пишљке концесионисаних средстава за распрскавање (такођер и недељом и празником) за првих 9 сати, који падају у оглашено службено време, оне ће се што пре уклонити са станичног подручја и предати у ту сврху по учињеној пријави полицијској власти, жандармеријској станици односно општини.

б) Пишљке осталих средстава за пуцање и распрскавајућих средстава 2. скупине слаће се пишљаци на његов трошак натраг, ако се не подигну у року од 24 сата по извешћу о њихову приспећу. Ако се у року од 3 дана по њеном приспећу роба не може послати натраг услед недостатка згодног влака, поступаће се с њоме у смислу тачке а). Железничке управе су осим тога власне по истеку горња 24 сата наплаћивати за такве пишљке повишену лежарину.

5) У случају превозних сметњи железница је овлашћена поступати у смислу става 4). У овом се случају повишена лежарина неће рачунати.

1 б. Муниција (стреливо).

Превозити се смеју:

1. скупина. Муниција безбедна при руковању.

1. Фитиљи (штапини) без упаљача:

а) фитиљи са црним барутом (предене врпце или фитиљи од честог, црним барутом испуњеног

црева малог пресека; у погледу безбедних упаљача упор. I в, бр. 1, в);

б) фитиљи за брзо паљење (фитиљи од дебелог, црним барутом испуњеног црева великог пресека или фитиљи од дебелог црева са провученим нитрисаним памучним концима);

в) фитиљи за тренутно паљење (цевчице од танког метала и малог пресека испуњене експлозивним материјама, које нису опасније од чисте пикринске киселине, или предене врпце малог пресека испуњене неутралисаном (ослабљеном) праскавом материјом, која није опаснија од црног барута). Упор. пак 2. скупину 1 а).

2. Припаљивачи (ужигала) без распрскавне силе (припаљивачи, који немају разорно дејство ни с распрскавајућим капслама ни с другим справама):

а) капсуле (с покривеном или непокривеном површином експлозивне масе) за ватрено оружје, огледала за паљење;

б) празне чауре (туљци) патрона са справама за паљење за ватрено оружје;

в) ударне цеви, завртњи (вијци) за паљење електрични упаљачи, безбедни фитиљски упаљачи, завртњи за паљење ударцем или слични припаљивачи с мало црног барута (на пример т. зв. „Alzündler”), који се пале трењем или електрицитетом;

г) упаљачи за танета без распрскавајућих капсули или справа, које имају разорно дејство, средства за паљење ових упаљача и т. сл.

3. Праскалице (петарде) за давање зауставних знакова без распрскавне праскаве материје. (У погледу праскалица с распрскавном праскавом материјом упор. 2. скупину бр. 2.).

4. Патроне за ручно ватрено оружје:

а) готове металне патроне, код којих је цела чаура од метала. Танета морају бити тако учвршћена

у чаурама, да не могу испасти и да се барут не може просипати;

б) готове патроне, код којих је само један део чауре од метала. Цела количина барута мора лежати у доњем металном делу патроне и бити одвојена од танета запущачем или огледалом. Део патроне, који је од картона, мора да је тако јак, да се при превозу не може сломити;

в) готове патроне од картона са средишњим паљењем. Картон мора бити дебео барем 0,7 мм и тако чврст, да се при превозу не може сломити;

г) капсуле с танетима (куршумом) (Флоберова муниција);

д) капсуле са сачмом (Флоберова муниција);

ђ) Флоберове капсуле без танета и сачме.

2. скупина. Лако експлозивна муниција.

1. Припаљивачи с распрскавном силом:

а) фитиљи за тренутно паљење (предене врпце малог пресека испуњене праскавом материјом). (Упор. и 1. скупину, бр. 1, в.);

б) распрскавајуће капсуле;

в) лагумски (мински) припаљивачи, који се пале електрицитетом или трењем или помоћу фитиља.

2. Праскалице за давање зауставних знакова с распрскавном праскавом материјом. (У погледу праскалица без распрскавне праскаве материје упор. 1. скупину, бр. 3.).

3. Друга муниција сваке врсте, ако је нарочито допуштен њен превоз.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1. скупина.

1. Фитиљи без упаљача.

1) Фитиљи без упаљача морају се чврсто спаковати у постојане, непробојне, сигурно затворене

дрвене судове (сандуке или бурад), који сигурно спречавају расипање или испрашивање и који немају гвоздених обруча нити таквих веза. Место дрвених судова могу се употребити и т. зв. америчка бурад од картона. Судови се не смеју заковати гвозденим клинцима.

2) Чиста тежина фитиља у једном суду не сме бити већа од 60 кг нити бруто тежина једног суда већа од 90 кг. Судови морају имати натпис „Фитиљи, 1. скупина”.

2. Припаљивачи без распрскавне силе.

1) Припаљивачи без распрскавне силе морају се спаковати у постојане, непробојне, сигурно затворене дрвене сандуке; код припаљивача под а) могу се употребити и дрвена бурад, а код празних чаура патрона под б) и вреће.

2) Капсуле (а) с непокривеном површином експлозивне материје у количинама до 1000 комада, а капсуле (а) с покривеном површином експлозивне материје у количинама до 5000 комада морају се најпре чврсто спаковати у лимане кутије, дрвене сандучиће или кутије од тврдог картона, а затим се морају ове кутије (сандучићи) сложити у судове.

3) Припаљивачи под в) и г) морају се у судове тако спаковати, да се у њима не могу мицати.

4) Код припаљивача под а), в) и г) бруто тежина једног суда не сме бити већа од 150 кг.

5) Судови морају имати натпис „припаљивачи без распрскавне силе, 1. скупина”.

3. Праскалице за давање зауставних знакова без распрскавне праскаве материје.

1) За праскалице употребиће се потпуно непробојни, сигурно затворени сандуци од дасака дебелих најмање 22 мм и састављених жљебовима и дрвеним завртњима. Ови сандуци метнуће се затим још у други сандук, који пак не сме бити већи од 0,06 м³.

2) Праскалице се морају чврсто сместити у од-

реске од хартије, струготине од дрвета или садру (типс) или другим начином тако учврстити и раставити једна од друге, да се не могу додиривати нити међусобно нити са сандучним зидовима.

3) На сандуцима мора бити натпис „праскалице за давање зауставних знакова, 1. скупина”.

4. Патроне за ручно ватрено оружје.

1) Патроне за ручно ватрено оружје спаковаће се у судове од лима, дрвета или тврдог картона тако чврсто, да се не могу мицати. Судови се морају спаковати без размака један до другог и један на други у постојане, непробојне, сигурно затворене сандуке. Празнине треба испунити картоном, хартијом, кучинама, дрвеном вуном или шушкама (иверјем од дрвета), како би се свако дрмање онемогућило. Све ове материје морају бити потпуно суве.

2) Бруто тежина једног сандука не сме бити већа од 100 кг.

3) На сандуцима мора бити натпис „патроне за ручно ватрено оружје, 1. скупина”.

2. скупина.

1. Припаљивачи с распрскавном силџом.

а) Фитиљи за тренутно паљење морају се спаковати у постојане, непробојне дрвене судове, који се затварају дрвеним завртњима. Даске сандука морају бити дебеле најмање 22 мм. Између фитиља и суда мора бити барем 50 мм размака. Празнина ће се испунити сувим струготинама од дрвета на начин, да ни при потресима за време возње не може настати никаква промена. Један суд сме садржати највише 10 кг праскаве материје. Бруто тежина једног суда не сме бити већа од 90 кг. Судови морају имати натпис „фитиљи за тренутно паљење, 2. скупина”.

б) Распрскавајуће капсуле.

1) а) Распрскавајуће капсуле сложене једна до друге и окренуте с отвором на горе спаковаће се, и

то највише по 100 комада, тако чврсто у јакџе, лимане судове, да је свако кретање појединих капсули и при потресима онемогућџено.

б) Евентуална празнина између капсули и суда мора се испунити сувом улијаћом хартијом (бугачицом), у којој нема песка.

г) Дно и поклопац лиманог суда мора се изнутра обложити клобучином (пустом) или чохом (сућном), а стране судова картоном, да распрскавајуће капсуле не могу доћи у непосредан додир с лимџом.

2) а) Тако напуњџени лимани судови морају с понаџособ облепити траком од јакџе хартије, да поклопац буде чврсто притиснут на садржину, како би се свако дрмање капсули онемогућило. По пет лиманих судџова замотаће се јакџом хартијџом за паковање у јџедан пакет (замотак) или ће се чврсто смџстити у кутију од картона.

б) Пакџети или кутије слагаће се затим у јџак сандук од дасџака дебелих најмање 22 мм или од лима тако, да по могућности у сандукџу не џостане ни мало празна простџора. Да би се пак испражњавање сандука џолакшџало, треба у сваком слоју код јџедног суда или и код више њих, и то по могућности крај зида сандука, џоставити толику шућљину, да се прџстима може џако ухватити јџедан пакет или јџедна кутија.

г) Празнине у судовима имају се испунити хартијџом, слаџом, сџеном, кучинама, дрвџеном вуџном или иверјџем од дрвета, које материје морају бити потпуно суве. Затим ће се поклопац суда, аџко је од лима, залџемити, аџко је пак од дрвета, причврџстити џеданим или кџалајисаним дрвеним завртњима. Руџпе за завртње морају се на сандукџу избућшити јџош пре џеџго се џтпочне с пућењџем.

3) Поклопац суда мора притиснути садржину тако, да се џона не може џикаџко дрмати. Пошџто се на поклопац прилепи упутство*) џ отварању и затва-

*) Напоџмена. Упутство треба да гласи:

Сандуџци с распрскавајућим капсулама отвараће се тако,

рању суда, ставиће се суд, и то с поклопцем на горе, у други постојан, непробојан сандук од дасака дебелих најмање 25 мм. И овај други сандук мора се сигурно затворити меданим или калајисаним дрвеним завртњима. Између суда и спољног сандука мора се са свих страна оставити простор од најмање 30 мм, који се испуњава струготинама од дрвета, сламом, кучинама, дрвеном вуном или иверјем од дрвета. Све ове материје морају бити потпуно суве.

4) Спољни сандук мора имати натпис „распрскавајуће капсуле, 2. скупина — не преврћи!”

5) Ниједан сандук не сме садржавати више од 20 кг распрскавне материје, нити му бруто тежина сме бити већа од 90 кг. Сандуци тежи од 25 кг морају имати дршке (ручке) или летвице.

в) Лагумски припаљивачи.

1) Електрични припаљивачи с кратким жицама или чврстом главицом спаковаће се усправно у јаке лимане судове, и то највише по 100 комада у сваки суд. Судови се имају сасвим испунити струготинама од дрвета или сличним материјалом. У место лиманих судова могу се употребити и кутије од јаког и тврдог картона или мали дрвени сандучићи од

да се најпре из поклопца спољашњег сандука извојцем (одвртачем) поваде завртњи, при чему се мора pazити, да се сандук не преврне. Затим ће се отворити унутрашњи сандук с истом опрезношћу и на исти начин. Пошто се извојцац и извађени завртњи метну на страну, извадиће се опрезно из сандука материјал, којим је испуњен, а да се с тим материјалом не би извукли и најближи судови, треба их при томе притиснути. Затим ће се прстима извадити најпре судови, који су постали слободни, и тек онда према потреби остали судови тог слоја.

Сваки даљи слој судова треба истим начином вадити.

Поједини судови не смеју се отварати у близини осталих судова, а пре него се распрскавајуће капсуле ухвате прстима, мора се уклонити упијаћа хартија, којом је празнина у судовима испуњена.

За отварање као и за затварање сандука не сме се употребити никакво друго оруђе осим извојца, којим ће се завртњи, и то искључиво врћењем, вадити или учвршћивати. Уопште треба поступати с највећом опрезношћу, а нипошто силом.

дасака дебелих барем 3 мм. Напуњени судови сместиће се у дрвен сандук, чије даске не смеју бити тање од 22 мм. Бруто тежина једног суда не сме бити већа од 20 кг.

2) Електрични припаљивачи на дугачким жицама обложеним гутаперком, на воштаним жицама или тракама спаковаће се — највише по 50 комада — у кутије од јаког и тврдог картона тако, да главице упаљача буду заштићене од сваког потреса, било натакнутим чаурама од картона, било на тај начин, да се бржино обвију дрвеном вуном или сличним материјалом. Главице упаљача морају се положити наизменце на једну и другу страну судова. Овако напуњене кутије од картона добро свезане канапом или затворене тракама од хартије спаковаће се, и то највише по 20, у дрвен сандук, чије даске морају бити дебеле најмање 22 мм. Празнине треба сасвим попунити сеном, сламом или сличним материјалом. Бруто тежина једног суда не сме бити већа од 55 кг.

3) Електрични припаљивачи на дрвеним прутовима или чаурама од хартије морају се слагати у пакете, од којих ни један не сме садржавати више од 25 комада. Највише 20 таквих пакета заједно свезаних спаковаће се у дрвен сандук, чије даске не смеју бити тање од 22 мм, и то тако, да главице упаљача буду заштићене од сваког потреса натакнутим чаурама од картона, које су изнутра обложене дрвеном вуном. Главице упаљача морају се положити наизменце на једну и другу страну сандука. Један сандук сме садржати највише 500 припаљивача. Све празнине имају се попунити дрвеном вуном, сламом, сеном или сличним материјалом. Бруто тежина једног суда не сме бити већа од 40 кг.

4) Фрикциони упаљачи сложиће се, највише по 50 комада, у свежњиће; на сваком упаљачу прелепиће се крај фрикционе жице хартијом, која се пружа преко ушпица фрикционе жице. Онај крај свежњића, где су главице упаљача, мора се обложити дрвеном вуном, а затим обвити хартијом; преврђени

крајеви фриксионе жице поклопиће се привезаном, празном капицом (превлаком) од хартије, а преко ове метнуће се друга, која је испуњена дрвеном вуном. При томе се мора пазити, да дрвена вуна не може доћи у непосредан додир с фриксионим жицама, како се ове не би могле закачити или истргнути при вађењу упаљача или скидању капица од хартије. Свежњићи, и то највише по десет, спаковаће се у сандук, који је дугачак као упаљачи и начињен од дасака дебелих барем 22 мм. Зидови сандука морају да су састављени помоћу усечених зубаца, који хватају једни у друге. Свежњићи се морају осигурати против помицања сувом хартијом или сувом дрвеном вуном. Бруто тежина једног суда не сме бити већа од 25 кг.

5) Поклопци судова с лагумским припаљивачима морају се причврстити меданим или калајисаним дрвеним завртњима. Рупе за завртње морају се на сандуку избушити још пре него се отпочне с пуњењем. Судови морају имати натпис „лагумски припаљивачи, 2. скупина — не прерђи!“

2. Праскалице за давање зауставних знакова с распрскавном праскавом материјом.

1) За праскалице употребиће се потпуно непробојни, сигурно затворени сандуци од дасака дебелих најмање 22 мм и састављених жљебовима и дрвеним завртњима. Ови сандуци морају се затим метнути још у други сандук, који не сме бити већи од 0.06 м³.

2) Праскалице се морају чврсто сместити у исечке од хартије, струготине од дрвета или садру или другим начином тако учврстити и раставити једна од друге, да се не могу додиривати ни међусобно ни са зидовима сандука.

3) На дрвеним судовима мора бити натпис „праскалице за давање зауставних знакова, 2. скупина“.

3. Друга муниција сваке врсте.

Муниција, чији се превоз допушта од случаја до случаја, мора се спаковати према упутству датом у поједином случају.

Б. Предаја.

За муницију 2. скупине важе прописи под I а Б за средства за пуцање и распрскавајућа средства 2. скупине.

В. Уверења. Товарни листови.

1) Посебни законски прописи одређују, да ли су и која уверења потребна за превоз муниције.

2) У осталом важе још следеће одредбе:

1. код муниције 2. скупине попиљалац је дужан потврдити на товарном листу, да паковање одговара прописима прилога II Железничко - Саобраћајне Уредбе.

2. У товарном листу мора осим тога код попиљака 1. скупине бити наведено „муниција 1. скупине“, а код попиљака 2. скупине „муниција 2. скупине“.

Г. Превозна средства.

1) За превоз сваковрсне муниције морају се употребити покривена теретна кола. За превоз муниције 2. скупине не смеју се међутим употребити кола, која имају електричне водове или справе, који воде струју или стоје под напонам, дакле ни електрично осветљена кола.

2) За муницију 2. скупине важе прописи под I а Г, ст. 1) и 3) за средства за пуцање и распрскавајућа средства 2. скупине.

Д. Товарење.

Муниција 2. скупине не сме се товарити у иста кола са средствима за пуцање и распрскавајућим средствима 1. и 2. скупине ни с предметима под I в, I г, I д, II, III, V, као ни с лако запаљивим материјама. У осталом важе према смислу прописи под I а, Д, ст. 2) и 3).

Б. Остали прописи.

При превозу муниције 2. скупине има се придржавати прописа под I а Ђ до З.

I в. Упаљачи (ужигачи) и ватрометни предмети.

Превозити се смеју:

1. Упаљачи, фитиљи.

а) Обичне жигице и други упаљачи, који се пале трењем;

б) пиротехничке жигице, као бенгалске жигице, златна или цветна киша, чаробне свеће (прскавице) и т. сл.;

в) безбедни упаљачи (фитиљи од танког, честог, црним барутом испуњеног прева малог пресека) (у погледу других фитиља упор. I б, 1. скупина, бр. 1).

2. Пиротехничке играчке, експлозивне траке (врпце).

а) Праскави бонбони, цветне карте, листићи од колодијумске хартије и сличне ствари, које садржавају врло малу количину колодијумске хартије или сасвим ситна зрна праскавог сребра;

б) праскави грашак, праскаве гранате и слични предмети с праскавим сребром; 1000 комада не смеју садржавати више од 1 г праскавог сребра;

в) конфетске бомбице, босковаљци, котиљонско воће и слични предмети, који садржавају мало колодијумског праскавца, помоћу којег избацују неопасне предмете као кугле од вате, конфете и т. сл.;

г) експлозивни листићи (amorcez), експлозивне траке, парафинске експлозивне траке, праскави запущачи (праскава плута), који садржавају праскави уметак од калијумхлората или шалитре, од мале количине фосфора, затим од сумпорног антимона, сумпора, млечног шећера (сладора), ултрамарина, лепила (декстрина) или т. сл.; у 1000 експлозивних пилула сме бити највише 7,5 г праскавог уметка. Експлозивни уметак једног праскавог запущача не сме бити тежи од 0,08 г. Површина експлозивног

уметка мора бити удаљена од горњег руба рупе избушене у запущачу најмање 5 мм. Ако експлозивна маса није чврсто метнута међу листиће од хартије или у непробојне зделице од хартије, морају запущачи бити тако непробојни, да течна експлозивна маса не може да пробија. Експлозивна маса мора бити покривена слојем брашна од плута, а овај слој поливен с нешто парафина. Ако се експлозивна маса метне међу листиће од хартије, довољно је, ако утиснут прстен (колут) од картона држи масу. При употреби зделица довољно је затворити отвор запущача притиснутим и чврсто залепљеним листићем од хартије;

д) т. зв. шпањолски ватромет, као бучни штапићи, град с олујом. Поједини предмет не сме бити тежи од 2,5 г, а осим гуме и боја сме садржавати највише 6 постотака жутог фосфора, највише 23 постотка аморфног фосфора и највише 21 постотак калијумхлората.

3. Ватрометни предмети.

а) Вештачки ватрометни предмети, као ракете, римска светла, водоскоци, ватрени точкови (котачи), сунца и т. сл.;

б) мали и салонски ватромет, као жабице, fire crackers, луталице (змајићи), сребрна и златна киша и слични ватрометни предмети, који се пале у руци;

в) бенгалска ватра, бенгалске буктиње, signal blue lights и т. сл.

У погледу састава ватрометних предмета важи следеће:

1) код ових предмета мора се онемогућити свако проузроковање знатнијих експлозија; осим тога ови предмети не смеју садржавати смесе, које се лако пале саме од себе или трењем, притиском или ударцем.

Допуштају се:

а) у нитратским масама и код бенгалских буктиња од магнезијума додатак од највише 3 постотка праха од магнезијума;

б) у нарочитим малим светилима уложеним у ватрометне предмете смесе хлората, у којима има највише 40 постотака калијумхлората;

в) звиждући умети у чаурама од хартије, који садржавају пикрински киселе магнезије и хлорно киселе соли. Код готових уметака мора се онемогућити свака детонација, која би настала ударцем или паљењем.

Нису допуштене друге смесе, у којима има жутог фосфора, праха од цинка или магнезијума или хлората.

2) Предмети под а) и б) морају се састојати у главном из брашног барута помешаног с угљем, металним прахом (прахом од ливеног гвожђа, ливеног челика), љушчицама (кресницама, блисцима) од алуминијума, оловном глећу и другим минералним прахом у збијеном стању. У поједином предмету може бити највише 30 г зрнастог црног барута.

4. Сигнални ватромет,

као пучњава топова и т. сл. који се састоји из канапом омотане и залепљене чауре од хартије, која садржава 75 г зрнастог барута с фитиљем, али без детонационог упаљача.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) За паковање морају се употребити јаки, непробојни, сигурно затворени дрвени сандуци. За предмете под бројем 1а) могу се узети и чврсти лимани судови. Код предмета под бројевима 2 б)—д), 3 и 4 сандуци морају бити направљени од састављених дасака и имати побочне зидове, који су међусобом спојени зупцима или летвама (т. зв. француски сандуци). Код предмета под бројевима 2 б)—д), 3 и 4 морају даске сандука бити дебеле најмање 18 мм. Изнутра се имају сандуци потпуно обложити добром, јаком хартијом; место хартије може се узети и танак цинк.

2) Пре него се метну у сандук, морају се чврсто спаковати предмети:

а) под бројевима 1а), 2а) и 2в) у јаке омоте од хартије или у кутије;

б) под бројем 1 б) у кутије, а сваких 10 до 12 кутија у омот од хартије;

в) под бројем 2 б) у дрвене сандучиће или у јаке, хартијом омотане кутије од картона. Сваки суд сме садржавати највише 1000 комада. За утврђивање имају се употребити струготине од дрвета;

г) под бројем 2 г)

а) експлозивни листићи у јаке кутије од картона; у свакој од њих сме бити највише 100 експлозивних пилула. По 12 кутија с експлозивним листићима свезаће се у савитак, а по 12 савитака опет замотаће се хартијом у чврст пакет;

б) експлозивне траке и парафинске експлозивне траке или као под а) или у ваљкасте лимане кутије с поклопцима, који су одозго и одоздо чврсто натакнути. У свакој кутији сме бити највише 12 савијених трака, свака с 50 експлозивних пилула. Највише по 30 кутија замотаће се хартијом у чврст пакет;

γ) праскави запушачи у јаке кутије од картона, од којих свака сме садржавати највише 50 комада. Запушачи имају се на дну кутије чврсто прилепити, а шупљине потпуно испунити сувим струготинама од дрвета или сувим брашном од плута. На струготине од дрвета или брашно од плута метнуће се слој вате, а кутије ће се затворити поклопцем с ободом. Свака кутија за себе или по две кутије заједно имају се свезати, а сваких 10 кутија опет замотати хартијом у чврст пакет. У једном сандуку не сме бити више од 20 пакета;

д) под бројем 2 д) у дрвене сандучиће. Поједини сандучић не сме садржавати више од 144 ватрометних предмета добро спакованих у струготине од дрвета;

ђ) под бројем 3 у јаке кутије од картона или дрвене сандучиће; за предмете под в) овога броја

могу се узети и кесице од хартије; већи вештачки ватрометни предмети спаковаће се у омоте од хартије, ако им палиште (место, где се пале) није покривено капицом од хартије; у оба случаја мора се спречити просипање смесе;

е) под бројем 4 у јаке кутије, у које се сигнални ватромет мора чврсто сместити. Поједини предмети раставиће се један од другог дебелим слојем струтотина од дрвета или сличном згодном материјом.

3) Свако мицање пакета у сандуцима мора се онемогућити. Код предмета под бројевима 2 б)—д), 3 и 4 морају се празнине у спољашњим судовима савним испунити згодним сувим материјалом за паковање (дрвеном вуном, хартијом или т. сл., а код праскавих запущача иверјем или струтотинама од дрвета). Не смеју се узимати влажно сено, вуна за чишћење и сличне материје, које би се могле саме од себе запалити. Код већих ватрометних слика (транспарената) довољно је, да се сигурно учврсте у сандуку.

4) Код предмета бројева 1, 2 б)—д), 3 и 4 мора се на спољашњим судовима читљиво и трајно означити њихов садржај, а код предмета бројева 2 б)—д), 3 и 4 осим тога и тачна адреса пошиљаоачева.

5) Бруто тежина једног сандука с предметима бројева 2 б)—д), 3 и 4 не сме прекорачити 100 кг, укупна тежина експлозивне масе 20 кг, а тежина зрнастог барута ватромета 2,5 кг.

Б. Остали прописи.

1) Жигице броја 1 а) у количинама до 5 кг спаковане према одсеку А смеју се спојити у један дењак с другим предметима (изузев материје I а до в, II и III овога прилога).

2) Превоз ће се вршити у покривеним колима.

3) Код предмета бројева 2 б)—д), 3 и 4 пошиљалац је дужан потврдити у товарном листу, да врста и завој пошиљке одговарају прописима под I в прилога II Железничко-Саобраћајне Уредбе.

I г. Збијени плинови (гасови) и плинови претворени у течност.

Превозити се смеју:

Збијени плинови:

1. Угљена киселина.

2. Ацетилен, растворен у ацетону и упијен у шупљикасте (порозне) материје с највећим унутрашњим притиском од 15 кг/см² (15 кг на квадратни сантиметар или 15 атмосфера).

3. Светлећи плин, водени плин.

Масни (уљасти) плин, и то:

а) лако збијени масни плин с највећим унутрашњим притиском од 10 кг/см² (упор. Д, ст. 1)), такођер и с додатком од највише 30% ацетилена (мешовити плин);

в) јако збијени масни плин с унутрашњим притиском од више од 10 до 125 кг/см², на температури од 45° С вишак притиска не сме бити већи од 1,14 струког нормалног притиска (Д, ст. 1)).

4. Кисеоник (кисик, оксиген), водоник (водик, хидроген), азот (душик, нитроген), руднички плин, метан (барски (мочварски) плин), збијени ваздух.

Плинови претворени у течност:

5. Угљена киселина, нитроген оксид (азотни оксид, душунат), амонијак, хлор, сумпораста киселина, хлоров угљени оксид (фосген), нитрогентетроксид (азотни тетроксид), уљасти плин, чији притисак на температури до 45° С не прекорачује притисак угљене киселине, која је претворена у течност, н. пр. Блауов плин (циановодик).

6. Хлорметил и хлоретил, последњи и парфимисан, метилетар, метиламин, етиламин.

7. Течни ваздух.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Врста судова за паковање.

а) Код материја бројева 1—6:

непробојно затворени судови од вареног гвожђа, топљеног гвожђа или ливеног челика. Код ацетиленских раствора (број 2), код светлећег плина и уљастог плина (број 3), ако им је унутрашњи притисак (Д, ст. 1)) већи од 20 kg/cm^2 , код рудничког плина, ако му је унутрашњи притисак већи од 20 kg/cm^2 као и код свих других материја броја 4 судови морају бити из једног комада, т. ј. без саставака. Код хлоровог угљеног оксида (фосгена), хлорметила, хлоретила и метилетра могу се узети и бакарни судови. За заштиту судова смеју се употребити сандуци.

б) Код течног ваздуха (број 7):

а) стаклени судови с безваздушним двоструким зидовима. Судови морају бити обложени клобучином и запушачем од клобучине тако затворени, да испарени плинови могу одилазити — не стварајући унутра знатан вишак притиска —, но да садржај ипак не може да исекури. Запушач од клобучине има се тако учврстити, да не попусти ни у случају, да се боца нагне или преврне. Свака боца или више њих заједно заштитиће се од удараца котарицом од жице, која сигурно стоји, или сличним судом. Котарице од жице или други судови морају се ставити у металне сандуке или у дрвене сандуке изнутра обложене лимом, који су одозго отворени или пак затворени само мрежом од жице, заклопцем с рупицама или на сличан начин. У своје доњем делу метални или дрвени сандуци не смеју до такве висине пропуштати, да у случају, ако се боце разбију, течност не може испурити. У сандуцима не сме бити материјала за паковање, који лако гори, као н. пр. струготина од дрвета, тресета, сламе, сена, но допуштено је употребити дрвену вуну.

б) Судови из другог материјала.

Ови судови смеју се узети само онда, ако су од пролаза топлоте тако заштићени, да се на њима не може нахватати роса ни иње. Није потребно ове судове још осим тога спаковати. Прописи о затварању стаклених боца наведених под а) важе према смислу и за такве судове.

в) Код ацетиленских раствора (број 2) мора се суд испунити једнако раздељеном, ситно шупљикастом масом. Од растворне материје (ацетона) сме се само толико улити, да повећање запремине, које тиме настаје, не наиђе ни на какве препреке и да осим тога остане довољно простора за плинове, када се спољашња температура дигне на 45 степена.

Б. Каквоћа материјала и справљање судова.

1) Нови судови од вареног гвожђа, топљеног гвожђа, ливеног челика или бакра морају имати тако јаке зидове, да на њихову најслабијем месту највећи унутрашњи притисак не надмаши једну петину њихове чврстоће при раскидању и да код судова за материје броја 2 пробни (покусни) притисак не надмаши 8 кг (рачунајући на квадратни милиметар).

2) Код боца (судова дугих највише 2 м и с унутрашњим пречником од највише 21 см) од вареног гвожђа, топљеног гвожђа или ливеног челика, изузев судове за материје броја 2, допуштено је и веће напрезање, но зидови нових боца морају бити ипак тако јаки, да напрезање њихова најслабијег места код пробе с притиском (В) не буде веће од 30 кг на квадратни милиметар. Напрезање материјала, које ће се израчунати из најслабијег места зидова и пробног притиска, мора бити при томе барем за једну трећину испод границе развлачења, која се утврђује пробним раскидањем пробних трака готових боца. Не сме се употребити материјал, чија је граница развлачења изнад 45 кг (рачунајући на квадратни милиметар) или који се истезе на 100 мм дужине за мање од 12 мм. У сумњивим случајевима

сматра се границом развлачења трајна промена дужине пробног штапа за више од 0.002 првобитне дужине. Зидови боца морају бити дебели најмање 3 мм.

3) Кола, која су нарочито удешена за превоз збијеног водоника (број 4) или течне угљене киселине (број 5) (цистерне), смеју садржавати судове дуже од 2 м и с унутрашњим пречником већим од 21 см, код којих је судова допуштено исто напрезање материјала као и код боца (став 2)). У осталом морају судови одговарати прописима става 2) и морају бити у кола чврсто и сигурно уграђени. Судови се не смеју из кола извадити.

В. Службени преглед судова.

1) Нове судове од вареног гвожђа, топљеног гвожђа, ливеног челика или бакра мора стручњак овлашћен од надлежне власти пре њихове употребе да прегледа у погледу каквоће материјала и начина справљања (Б) и да их подвргне проби с воденим притиском. Код судова за ацетиленске растворе мора се пре употребе прегледати такођер и каквоћа шупљикасте масе као и то, да ли је пуњење раствором материјом прописно извршено (види А, в). Пробе с воденим притиском морају се вршити код сваког суда, остали прегледи пак барем на једном од сваких 200 судова, а код боца дужих од 2 м (Б, ст. 3)) барем на једном од сваких 100 судова. Боце (т. зв. бомбе) треба пре прегледа брижљиво ижарити.

2) Унутрашњи притисак, који ће се употребити код проба с воденим притиском, мора износити:

а) код ацетилена раствореног у ацетону и упијеног у шупљикасте материје (број 2) најмање 40 кг/см². Овај притисак мора да је код јако збијеног масног плина (број 3 б)) за 60 постотака, а код осталих збијених плина за 50 постотака већи од нормалног притиска, но најмање га мора премашити за 5 кг/см²;

б) код плина претворених у течност под 5 и 6:

код угљене киселине и угљеног плина	190 кг/см ² ,
код нитрогеноксида	180 кг/см ² ,
код амонијака	30 кг/см ² ,
код хлора и нитрогентетоксида	22 кг/см ² ,
код сумпорасте киселине	12 кг/см ² ,
код хлоровог угљеног оксида	30 кг/см ² ,
код хлорметила, метилетра и метиламина	16 кг/см ² ,
код хлоретила и етиламина	12 кг/см ² .

3) Проба с притиском мора се поновити:

а) сваке 2 године код судова за хлор, нитрогентетроксид, сумпорасту киселину, хлоров угљени оксид и за материје броја 6;

б) сваких 5 година код судова за остале плинове. Код поновног прегледа није потребно, да се ижаре судови.

Преглед не треба понављати код судова за материје броја 2. Код тих судова морају се после петгодишње употребе вршити пробни прегледи, за које треба приправити 1/2 постотка судова набављених сваке године, но барем 1 суд. Од тих судова дужан је стручњак прегледати онолико судова, колико сматра сходним, и то у погледу њихове чврстоће и истрошености као и каквоће шупљикасте материје.

4) За пробе с притиском морају се спремити справе, којима се може притисак без удараца повећати. Судови морају издржати пробни притисак, а да трајно не промене свој облик нити да почну да пропуштају.

Г. Опрема судова (вентили, белешке).

1) Судови за материје бројева 1 до 6 морају бити снабдевени барем једним вентилом за пуњење и испражњивање. Код ацетиленских раствора (број 2) они делови вентила, који долазе у додир с плинком, не смеју бити од бакра. Код хлоровог угљеног оксида, масног и мешовитог плина допуштени су место вентила запущачи на завртањ; ови запущачи морају затварати суд тако херметично, да се садржина суда не може осетити по мирису.

2) Судови за водоник и угљену киселину (одсек Б, ст. 3)) не смеју имати сваки за себе по један вентил за пуњење и испражњивање, већ треба судове сваког водоравног слоја спојити са цеви за скупљање, која има на крајевима вентиле затвараче, који леже у колском сандуку, који се може заворити.

3) На судовима мора бити трајно и на уочљивом месту забележено:

а) код збијених плинова:

α) висина допушеног притиска;

β) дан последњег прегледа и жиг стручњака, који је преглед вршио;

б) код плинова претворених у течност:

α) тежина празног суда заједно с деловима опреме (вентил, заштитни поклопац, запушач и т. сл.);

β) највећа допуштена тежина садржаја;

γ) дан последњег прегледа и жиг стручњака, који је преглед вршио.

Д. Пуњење судова.

1) Највећи допуштени унутрашњи притисак износи код судова за збијене плинове код 15° С:

за угљену киселину у облику плина.....	20	} кг/см ² вишка притиска
за ацетилен растворен у ацетону и упијен у шупљикасте материје.....	15	
за лако збијени масни плин, мешовити плин и водени плин.....	10	
за јако збијени масни плин.....	125	
за кисеоник, водоник, светлећи плин, азот, руднички плин, метан и збијени ваздух	200	

2) Највећа допуштена количина износи код судова за плинове претворене у течност, који су наведени под 5 и 6:

за угљену киселину 1 кг течности на	1.34 л	} запремине суда
за масни плин..... 1 " " "	2.5 л	
за нитрогеноксидул. 1 " " "	1.34 л	
за амонијак 1 " " "	1.86 л	
за хлор и нитроген-тетроксид 1 " " "	0.8 л	
за сумпорасту киселину..... 1 " " "	0.8 л	
за хлоров угљени оксид..... 1 " " "	0.8 л	
за хлорметил..... 1 " " "	1.25 л	
за хлоретил..... 1 " " "	1.25 л	
за метилетар 1 " " "	1.65 л	
за метиламин..... 1 " " "	1.7 л	
за етиламин..... 1 " " "	1.7 л	

Б. Остали прописи.

1) Ако се судови с плиновима броја 5 (изуевши хлор и нитроген-тетроксид) и броја 6 спакује у сандуке, допуштено је заједно с њима спаковати и друге предмете.

2) Ако се судови са збијеним плиновима и с плиновима претвореним у течност под 5 и 6 не спакују у сандуке, морају се снабдети направама, које спречавају њихово котрљање. Вентили судова морају носити заштитне поклопце од кованог гвожђа, челика или ковног лива; код бакарних судова допуштени су бакарни заштитни поклопци. За вентиле, који се налазе унутра у грлићу боце и који су заштићени добро завршеним металним запушачем, нису потребни поклопци. Код судова за водоник и угљену киселину под Б, ст. 3), вентили не морају имати заштитних поклопаца нити судови направа за спречавање котрљања.

3) На сандуцима, у којима су спаковани судови са збијеним плиновима и плиновима претвореним у течност, који су наведени под 5 и 6, мора се садржај јасно означити. Дрвени и метални сан-

дуци с течним ваздухом (број 7) морају имати јасне натписе: „течни ваздух“, „горе“, „доле“, „лако ломљиво“.

4) Код сваке пошиљке збијених плинова (бројеви 1 до 4) пошиљалац је дужан да на захтев помоћу исправног манометра докаже јачину притиска у судовима. Службеник, који прима робу, потврдиће у товарном листу овај преглед. За масни плин и мешовити плин у морским плутама (бојама) или сличним судовима овај пропис не важи.

5) Судови не смеју се бацати нити изложити сунчаним зрацима или топлоти од пећи.

6) За превоз ће се употребити:

а) отворена кола:

1. за збијене плинове, ако се предају у нарочито удешеним друмским колима, која су потпуно покривена покривачима или дрвеним облогом;

2. за материје броја 6; но у топлим месецима од априла до октобра закључно, кола се морају сасвим покрити покривачима, ако судови нису спаковани у дрвене сандуке;

3. цистерне за збијени водоник (број 4) или за плинове претворене у течност, који су наведени под 5, морају бити снабдеване дрвеним облогом.

б) покривена кола:

1. за збијене плинове (упор. пак а) бр. 1 и в) бр. 1);

2. за плинове претворене у течност, који су наведени под 5, од месеца марта до месеца октобра закључно;

3. за течни ваздух.

в) отворена или покривена кола:

1. за масни плин, мешовити плин, водени плин, руднички плин и метан, но од месеца априла до месеца октобра закључно кола се морају сасвим покрити покривачима, ако судови нису спаковани у дрвене сандуке;

2. за плинове претворене у течност под 5 од месеца новембра до месеца фебруара закључно.

7) Судови са збијеним или у течност претвореним плиновима имају се у железничким колима тако сместити, да не могу пасти нити се преврнути. Судови с течним ваздухом морају усправљено стајати и тако се заштитити, да их други комади не могу оштетити. Осим тога је забрањено товарити их у непосредној близини ситних или течних материја, које се лако пале.

Е. Изузеци од прописа под А—Б.

1) У течност претворени плинови броја 5 смеју се превозити у малим количинама, и то: угљена киселина и нитрогендиоксид до 3 г, амонијак, хлор и нитрогендиоксид до 20 г, сумпораста киселина без воде и хлоров угљени оксид до 100 г и у јаким затопљеним стакленим цевима под овим условима: стаклене цеви могу се напунити угљеном киселином и нитрогендиоксином само до половине, амонијаком, хлором и нитрогендиоксином само до две трећине, сумпорастом киселином и хлоровим угљеним оксидом само до три четвртине. Сваку стаклену цев треба спаковати у заземљену, инфузоријском земљом напуњену лиману капсулу, а ову у јак дрвен сандук. Допуштено је метнути више лиманих капсули у један сандук, но цеви с амонијаком не смеју се метнути у исти сандук с цевима, које садржавају хлор. Уз лимане капсуле са плиновима претвореним у течност могу се спаковати и други предмети осим хлора.

2) Ако се испуне прописи под Д, ст. 2), смеју се материје броја 6 превозити у количинама до 100 г у јаким стакленим или металним цевима. Цеви морају имати добро причвршћену, јаку капиларну цевчицу и бити потпуно херметично и сигурно затворене било стапањем (заземљивањем) ове цевчице било помоћу заклопца на завртањ или затварача с полутом, који морају имати уметак од гуме. Цеви ће се појединце омотати дебелим слојем вате, таласастом хартијом, целулозом или сличним материјалом, а капиларни врхови, ако нису покривени

металним затварачима, заштитиће се пажљиво на-
такнутим чаурама од картона или на други поде-
сан начин, да се не би разбиле. Цеви се морају чврсто
и сигурно сместити у јаке кутије од дрвета или
картона. Једна кутија сме садржавати највише 600 г
течности. Кутије ће се спаковати у јаке дрвене
сандуке, који морају имати залемљен јуметак од
лима, ако садржавају више од 5 кг течности. На
сандуцима, и то на црвеном темељу, мора бити штам-
пани натпис: „лако запаљиво”. Бруто тежина
једног сандука не сме бити већа од 60 кг. Материје
боја 6, ако су на горњи начин спаковане, могу се у
количинама до 5 кг спаковати заједно с другим
предметима. За превоз смеју се употребити покри-
вена кола.

3) Без ограничења могу се превозити:

а) металне капсуле с угљеном киселином (со-
дор, спарклет), које садржавају највише 25 г течне
угљене киселине и највише 1 г течности на 1,34 см³
запремине, ако угљена киселина не садржава више
од 1/2 постотка ваздуха;

б) судови са машинама за производњу леда,
које стално садржавају потребну количину течне
сумпорасте киселине, ако у машини нема више од
20 л ове киселине.

4) Кисеоник збијен до 0.3 атмосфера прима се
безусловно на превоз у врећама од гуме, импрегни-
раних ткива или сличног материјала.

1 д. Материје, које у додиру с водом развијају запа- љиве плинове или плинове, који потпомажу сагоревање.

Превозити се смеју:

1. метали алкалија и алкаличке
земље, као натријум, калијум, калцијум и т. сл.
као и легуре (композиције) од тих метала.

2. Калцијумкарбид, и импрегнисан
калцијумхидрид (хидролит).

3. Натријумсупероксид, и у смешама,
које нису опасније од натријумсупероксида.

4. Натријумацид.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) За паковање употребиће се јаки, непробојни,
сигурно затворени судови од гвожђа (као и од гво-
зденог лима). Материје под 1 смеју се до 5 кг пре-
возити и у jakim, сигурно и херметично затвореним
стакленим судовима. Судови морају бити потпуно
суви, код материја бројева 1, 2 и 4 могу бити и
петролеумом напуњени.

2) Судови, у које се спакују материје наведене
под бројевима 1 и 3, метнуће се у заштитне судо-
ве, и то:

а) судови од гвожђа или гвозденог лима с
материјама броја 1 у дрвене сандуке или у заштит-
не корпе од гвожђа;

б) стаклени судови с материјама броја 1 или
судови с материјама броја 3 у дрвене сандуке с ли-
маним уметком, који не пропушта воду. У овакве
сандуке метнути стаклени судови учврстиће се су-
вом инфузоријском земљом или сличним матери-
јама, које не горе. Код стаклених судова с количи-
нама до 250 г смеју се употребити место дрвених
сандука сигурно и непробојно затворени лимани
судови.

3) На сваком дењку мора се његов садржај си-
гурно и трајно означити; осим тога дењци морају
имати и натпис: „чувај од влаге!”.

Б. Остали прописи.

1) Количине од 5 кг спаковане према одсеку
А смеју се спаковати уз друге предмете.

2) Са судовима мора се нарочито пажљиво по-
ступати. Судови се не смеју бацати, а у колима се
морају тако чврсто сместити, да се не могу међу со-
бом тргати, дрмати, ударати, претурати нити пасти.

- 3) За превоз употребиће се покривена кола.
 4) Празни судови, у којима су биле садржане материје броја 2, имају се очистити од остатака ових материја. Њихов пређашњи садржај мора бити означен у товарном листу.

II. МАТЕРИЈЕ, КОЈЕ СЕ ПАЛЕ САМЕ ОД СЕБЕ. (САМОЗАПАЉИВЕ МАТЕРИЈЕ).

Превозити се смеју:

1. Обични (бели и жути) фосфор.
2. Аморфни (црвени) фосфор, једињења (спојеви) фосфора с алкаличким земљаним металима, н. пр. фосфоркалцијум, фосфорстронцијум; затим фосфорно гвожђе и слична самозапаљива једињења фосфора с металима.
3. Смеше аморфног фосфора са смолама или мастима, које се топе изнад 35° C.
4. Цинкетил (тутијин етил), цинкметил (тутијин метил), и у етарском раствору.
5. Свеже жарена чађ.
6. Свеже жарени дрвени угаљ (ћумур), млевен или зрнаст или у комађу, и угаљ од коже.
7. Јако оптерећена свила (cordonnet, souple- i charpe- свила, bourre de soie) у канурама (плетеницама).
8. Следеће материје намашћене или фирнисоване или науљене: вуна, длака, вештачка вуна, памук, свила, лан, кудеља (конопља), јута у сировом стању, као отпаци од предења и ткања, као дроњци или крпе. Намашћени, фирнисовани или науљени производи из ових материја, н. пр. заштитни покривачи, ужарска роба, памучни или кудељни кајишеви (ремеће) за трансмисије, разни конопци и врпце, пређе и конци, мреже (за риболов и т. сл.).
9. Мешавине зрнастих или шупљикастих запаљивих материја с лане-

ним уљем, фирнисом, смоластим уљем и т. сл., у колико су последњи састојци још подложни сопственој оксидацији (н. пр. маса од плута за пуњење).

10. Гума (каучук), млевена, прах од гуме (каучука).

11. Намашћене гвоздене или челичне струготине (опиљци) од точења (токарења), бушења и т. сл.

12. Следеће материје натопљене машћу, уљем или фирнисом: хартија, чауре од хартије, прстенови од картона.

13. Пирофорни метали.

14. Употребљене кесе за квасац, нечишћене.

15. Употребљена маса за пречишћавање плина, која садржава гвожђа или мангана.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) Материје бројева 1 и 2 треба спаковати у јаке, непробојне, добро залемљене лимане судове, а ове судове чврсто сложити у јаке, сигурно затворене дрвене судове. Код материја броја 2, у количинама до 2 кг, смеју се узети у место лиманих судова и стаклени судови, крчази (врчеви) или сандуци. Обични фосфор мора лежати у води. На сандуцима се мора јасно и трајно означити њихов садржај, додавши код обичног фосфора означање „горе“.

2) Материје броја 3 спаковаће се у сандуке, из којих се не може ништа просути, или ће се улили у празне патроне.

3) Цинкетил и цинкметил (број 4), и у етарском раствору, морају се спаковати у јаке, непробојне, затопљене или сличним начином добро затворене судове од стакла, глине (камењаче и т. сл.) или метала. Судови од стакла или глине сложиће се, појединце или више њих, с пепелом или сувом ин-

фузоријском земљом у јаке лимане судове, који се морају непробојно залемити. Метални судови имају се, појединце или више њих, чврсто сложити у јаке спољашње судове (котарице од врбова прућа или метала, ведрице (каблове) или сандуке) употребив при томе подесан материјал за паковање. Спољни судови, ако су отворени, морају бити заштићени покривачем. Ако је покривач од сламе, трске, рогоза или сличних лако запаљивих материја, мора бити натопљен раствором иловачом или раствором кречем (вапном) или сличном материјом с нешто воденог стакла. На сваком дењу мора бити на црвеном темељу јасни штампани натпис: „з а п а љ и в о“. Спољни судови са стакленим балонима морају имати осим тога јасни натпис: „н о с и о п р е з н о!“ Није допуштено возити их на колицима нити носити на рамену или леђима.

4) Материје бројева 5 и 6 спаковаће се у непробојне, добро затворене судове. Дрвене судове треба изнутра обложити непробојним материјалом и ставити у постојане спољне судове (котарице, ведрице, сандуке).

5) Материје броја 7 морају бити спаковане у јаке сандуке. Ако су сандуци виши од 12 см, оставиће се између појединих слојева свиле помоћу дрвених решетака (роштиља) толико шупљег простора, који стоји у вези с рупама избушеним у зидовима сандука, да ваздух може да пролази. На спољашњим странама сандучних зидова приковаће се летве, да се рупе не би могле поклопити.

6) Од материја броја 8 морају се употребљена вуна за чишћење и неосушене крпе за чишћење спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене судове.

7) Материје броја 9, ако су збијене у форме, треба спаковати у јаке, непробојне лимане судове или у јаке дрвене судове с непробојним уметком од лима, ако пак нису збијене у форме, у јаке, непробојне, сигурно затворене судове.

8) Гума (каучук), млевена, прах од гуме (каучука) (број 10) спаковаће се у јаке, непробојне, сигурно затворене судове.

9) Материје броја 11 морају се спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене судове од метала. Паковање није нужно, ако се употребе гвоздена кола с капцима или отворена гвоздена кола с покривачима.

10) Материје броја 13 треба улити у стаклене цеви, а цеви спаковати у залемљене лимане судове, који су испуњени инфузоријском земљом или другом подесном материјом од суве земље.

11) Употребљене, нечишћене кесе за квасац (број 14) спаковаће се у непробојно затворене судове.

12) Употребљена маса за пречишћавање плина, која садржава гвожђа или мангана (број 15), ако није спакована у непробојне лимане судове, примаће се на превоз само у гвозденим колима. Ако ова кола немају гвоздене капке, који чврсто затварају, мора се товар потпуно покрити таквим колским покривачима, који се ни у случају непосредног додира с пламеном не могу запалити. Пошиљалац и прималац дужни су да врше товарење и истоваривање. На захтев железнице мора пошиљалац и да додаци колске покриваче.

Б. Остали прописи.

1) Ако су испуњени прописи о судовима наведени под А, смеју се заједно с другим предметима спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове:

а) обични фосфор (број 1) у количинама до 250 г; тако незнатне количине могу се спаковати, ако су у води, и у јаке, сигурно затворене стаклене судове, који се помоћу подесног материјала за паковање морају чврсто сместити у непробојне лимане судове; сваки лимани суд с фосфором има се ставити у спољашњи дрвени суд и ту учврстити;

б) материје броја 2 у количинама до 5 кг;

в) цинкетил и цинкметил (број 4) у количинама до 2 кг. Судови се морају чврсто сместити у спољашњи суд. Но није допуштено спаковати ове материје заједно с другим материјама, које се могу саме запалити, нити са средствима за пуцање и распрскавајућим средствима (I а), муницијом (I б), ужигачима и ватрометним предметима (I в) и запаљивим течностима (III);

г) материје бројева 12 и 13 без ограничења.

2) Следеће материје превозиће се без ограничења, ако је у товарним листовима потврђено:

а) да чађ (број 5), млевени или зрнасти дрвени угаљ или дрвени угаљ у комађу и угаљ од коже (број 6) нису свеже жарени (т. ј. да су охлађени најмање 48 сати);

б) да свила у канурама (број 7) није јако оптерећена;

в) да материје врсте наведене у бројевима 8 и 11 нису намашћене, фирнисоване ни науљене;

г) да су употребљене кесе за квасац (број 14) чишћене;

д) да је употребљена маса за пречишћавање плина (број 15) потпуно оксидисана.

3) Материје броја 8 — изузевши употребљену вуну за чишћење и крпе за чишћење спаковане по одсеку А, ст. 6), — морају бити суве.

4) Чауре од хартије (број 12) смеју се само превозити, ако је у товарном листу потврђено, да су чауре, пошто су натопљене машићу или уљем, прво загрејане па затим у води потпуно расхлађене. Прстенови од картона (број 12) морају бити суви и већ тако дуго охлађени, да се не могу сами запалити.

5) За превоз ће се узети:

а) за цинкетил и цинкметил (број 4) отворена кола; мање количине ових материја, и то до 2 кг, ако су спаковане према ставу 1) в) заједно с другим предметима, а иначе до 10 кг могу се товарити и у покривена кола;

б) за материје бројева 7, 8 и 12 само покривена кола или отворена кола с покривачима. Вуна за чишћење и крпе за чишћење спаковане према одсеку А, ст. 6), смеју се превозити и у отвореним колима.

6) У погледу цинкетила и цинкметила мора се осим тога придржавати и прописа под III Б, ст. 5).

III. ЗАПАЉИВЕ ТЕЧНОСТИ.

Следећи предмети подложни су нарочитим условима:

1. Угљоводоници (угљични водици), и то:

а) сирови петролеум и пречишћени петролеум, затим уља добивена од катрана из мрког (смећег) угља, тресетна уља и уља из шкриљаца, асфалтнафта и дестилати из ових материја, угљоводоници другог порекла (н. пр. отпаци при компримисању масних плинова), ако код 760 мм барометарске висине (редуковане на морску површину) у Абел-Пенскијевом апарату не плану испод 21° С или у Пенски-Мартенсовом апарату изнад 100° С.

б) Сирови петролеум и пречишћени петролеум, петролеумнафта, уља добивена од катрана из мрког угља, од тресета и шкриљаца, асфалтнафта, као и дестилати из ових материја (бензин, лигроин, уље за чишћење и т. сл.), угљоводоници другог порекла (н. пр. отпаци при компримисању масних плинова), ако код 760 мм барометарске висине (редуковане на морску површину) у Абел-Пенскијевом апарату испод 21° С развијају запаљиве паре и ако код 15° С имају специфичну тежину већу од 0.680.

Уља добивена од катрана из каменог угља, којима је код 15° С специфична тежина мања од 0.950 (бензол, толуол, ксилол, кумол и т. сл.).

в) Петролеуметар (газолин, плински етар, неолин и т. сл.) и сличне лако запаљиве материје добивене од петролеумнафте или катрана из мрког угља, ако им је код 15° С специфична тежина највише 0.680.

2. Течности справљене мешањем петролеумнафте или сличних лако запаљивих течности са смолом, каучуком, гутаперком, сапуном, асфалтом, катраном или сличним материјама.

3. Етилетар (сумпорни етар), такођер помешан с другим течностима (н. пр. Хофманове капљице), раствори нитроцелулозе у сумпорном етру (колодијум), у амилалкохолу, у етилалкохолу, у метилалкохолу, у сирћетном (оценом) етру, у амилациетату, у ацетону, у нитробензолу, у нитротолуолу или у мешавинама ових течности (н. пр. „Zaponlaskе”), највише једнопототни раствори нитроглицерина у алкохолу.

4. Раствори нитроцелулозе у сирћетној (оценој) киселини.

5. Метилалкохол (алкохол од дрвета), силов и ректификован, ацетон, паралдехид, ацеталдехид (у алкохолном раствору).

Етар свију врста, н. пр. амилациетат, сваковрсни течни етар, с изузетком етилетра (о етилетру види број 3, а о петролеуметру број 1 в)).

6. Опште средство за денатурисање шпиритуса (с пиридином помешани метилалкохол).

7. Смеше метилалкохола и бензола (са земљаним воском или без њега).

8. Сумпорни угљеник (угљични сулфид).

9. Масна уља, фирниси, с фирнисом помешане боје, терпентинско уље (борово уље) и друга етарска уља, „фузел”-уље, апсолутни алкохол, вински сприт (виновица), као и течности справљене из ових материја (шпиритуозни лакови, лакови од уља, сикативи, течни сапуни и сличне течности) у количинама преко 40 кг.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) За паковање употребиће се јаки, непробојни, сигурно затворени судови од стакла, глине (камењаче и т. сл.) или метала. Раствори нитроцелулозе у сирћетној киселини не смеју се слати у металним судовима. За течности бројева 1 а) и б), 2, 4, 5, 6, 7 и 9 смеју се узети и јаки, непробојни, сигурно затворени дрвени судови (бурад).

2) Судови од стакла или глине с течностима бројева 1 до 9 као и лимани судови с течностима бројева 3 и 8 морају се, појединце или по више њих, подесним материјалом за паковање учврстити у јаке спољашње судове (котарице од врбова пружа или метала, ведрине или сандуке). Ови спољашњи судови (изузев сандуке) морају имати добре дршке за ношење (ручке). Спољни судови, ако су отворени, морају бити заштићени покривачем. Ако је покривач од сламе, трске, рогоза или сличних лако запаљивих материја, мора бити натопљен раствором иловачом или раствором кречем или сличном материјом с нешто воденог стакла.

3) На сваком дењку, који садржава течности бројева 1 б) и в), 3, 4 и 8, мора бити на црвеном темељу јасни, штампани натпис „запаљиво”. Котарице и ведрине са стакленим балонима морају имати осим тога јасни натпис „носи пажљиво!” Не смеју се возити на колицима нити носити на рамену или леђима.

Б. Остали прописи.

1) Течности броја 9 у количинама до 40 кг превозе се без ограничења. Код колских товара са шпиритусом у стакленим боцама заштитни покривачи прописани у одсеку А, ст. 2), за отворене спољашње судове нису потребни, ако поједине боце не садржавају више од 1 л и ако су отворени спољашњи судови тако заштићени, да се не могу претурити нити пасти.

2) Ако се испуне прописи о судовима наведени под А, смеју се заједно с другим предметима спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове:

- а) течности броја 9 без ограничења;
- б) течности бројева 1 до 7 у количинама до 10 кг;
- в) сумпорни угљеник (број 8) у количинама до 2 кг.

Судови с течностима бројева 1 до 8 имају се чврсто сместити у спољашње судове.

3) Код угљоводоника бројева 1 а) и б) мора се у товарном листу навести, да одговарају одредбама о запаљивости и специфичној тежини прописаним под 1 а) и б). Ако такве напомене нема, поступаће се с овим материјама као са петролеуметром (број 1 в)).

4) За превоз течности бројева 1 до 8 употребиће се отворена кола. У покривена кола смеју се товари материје наведене у бројевима 1 до 7 у количини до 10 кг, а сумпорни угљеник (број 8) у количини до 2 кг. Ова одредба важи и онда, када су поменуте материје спаковане по ставу 2) б) и в) заједно с другим предметима.

5) За течности бројева 1 до 8 важе још ове одредбе:

а) пре почетка товарења треба на обе стране кола прилепити цедуље с читљивим натписом „запаљиво“ и „пажљиво размештати“ (маневрисати);

б) поједини комади морају се у колима сигурно сместити. Отворене котарице и ведрине морају се причврстити уз кола и не смеју се товарити једна на другу;

в) судови, који се за време превоза оштете, имају се одмах истоварити и могу се, ако се не даду брзо поправити, продати са заосталом садржином без икаквих формалности за рачун пошиљачев;

г) непробојно затворени празни лимани судови, који су садржавали такве материје, смеју се превозити у покривеним колима, други пак судови

морају се превозити у отвореним колима. Пређашња употреба судова има се у товарном листу навести.

6) За цистерне и њихове судове важе прописи под А, ст. 1), и Б, ст. 3) и 5) а).

7) Течности бројева 1 до 9 не смеју се превозити у колима или колским одељцима, у којима се налазе електричне справе, као електромотори или генератори под струјом, трансформатори, муњевне плоче, отпорници, осигурачи, електромагнетске кочнице, справе за грејање. Но у колима или колским одељцима могу бити сијалице (жаруље), ако су затворене у нарочито јака заштитна звона од стакла и ако им се прекидачи (ископчаљке) и осигурачи налазе на спољној страни кола или колских одељака; затим изоловани жичани водови, који су добро заштићени против механичког оштећења.

IV. ОТРОВНЕ МАТЕРИЈЕ.

Следећи предмети подложни су нарочитим условима:

1. Чврсте (нетечне) арсеникалије, нарочито арсенаста киселина, жути арсеник (жути сичан, аурипигмент), црвени арсеник (црвени сичан, реалтар), нативни арсен (црепасти кобалт, прашак за тровање мува) и т. сл.

2. Феросилицијум добивен електричним путем.

3. Цијанкалијум и цијаннатријум у чврстом стању.

4. Течне арсеникалије, нарочито арсенска киселина.

5. Цеђ (лужина) цијанкалијумски и цијаннатријумски.

6. Отровни метални препарати:

а) сублимат, бели и црвени преципитат; бакарне боје, нарочито рђа од бакра (драгац), зелени и плави бакарни пигменти; оловни шећер (сладор);

б) други оловни препарати, нарочито оловна глеђ (глеђа, масикот), минијум, оловно белило и дру-

ге оловне боје; оловни остаци и други отпаци, у којима има олова.

7. Плавни камен (модра галица, витриол бакра) и смеше плавог камена скречем, содом или сличним материјама (прашак за справљање бордоске чорбе или т. сл.).

8. Хлорокиселе соли.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) За паковање морају се употребити постојани, непробојни и тако затворени судови, да се садржај не може расипати, испрашити нити испуити.

2) Материје бројева 1 и 3 морају се спаковати:

а) у јаку гвоздену бурад са наврћеним поклопцем и с обручима за котрљање или

б) у двоструку бурад од чврстог, сувог дрвета с уметнутим обручима или у такве двоструке сандуке, који су опасани везама. Унутрашњи судови морају да су обложени непробојном материјом. Место унутрашњих дрвених судова могу се узети и залемљени лимани судови или судови од стакла или глине. Судови од стакла или глине морају се подесним материјалом за паковање чврсто спаковати у спољашње судове (котарице, ведрице, сандуке). Под овим условима може се и више таквих судова спојити у један дењак;

в) материје броја 1 смеју се спаковати и у вреће од катранисаног платна, које се умећу у обичну бурад од јаког, сувог дрвета.

3) Феросилицијум (број 2) мора се спаковати: у јаке дрвене или металне судове, који не пропуштају воду.

4) Материје броја 4 спаковаће се:

а) у судове од метала, дрвета или гуме с добрим затварачима или

б) у судове од стакла или глине, који су подесним материјалом за паковање учвршћени у jakim спољним судовима (котарицама од врбова прућа

или метала, ведрицама или сандуцима). Спољни судови (изуевши сандуке) морају имати добре дршке за ношење.

5) Материје броја 5 ће се спаковати:

а) у добро затворене гвоздене судове, који су инфузоријском земљом, струготинама од дрвета или другим материјама, које упијају, чврсто смештени у чврсте дрвене или металне судове или

б) у цистерне. Котлови не смеју имати шавова за закивке или морају имати двоструке зидове. На доњим деловима не сме бити отвора (славина, вентила или т. сл.). Отвори се морају херметично запустити и заштитити чврсто наврћеним металним поклопцима.

6) Материје броја 6 морају се спаковати:

а) у гвоздену бурад или непробојну бурад од чврстог, сувог дрвета с уметнутим обручима или у сандуке опасане везама или

б) у гвоздене судове (т. зв. hobbcks) или

в) у судове од стакла или глине или код количина до 10 кг у двоструке јаке кесице од хартије. Судови и кесице морају се подесним материјалом за паковање чврсто сместити у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове;

г) код свих оловних боја могу се узети и судови од белог или другог гвозденог лима;

д) код свих једињења олова и бакра у раствору, у ком има воде, могу се употребити и непробојни котлови и цистерне од материјала, кому једињења не шкоде.

7) Материје броја 7 спаковаће се: у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове (бурад или сандуке) или у јаке, честе, добро затворене вреће.

8) Материје броја 8 морају се спаковати: у јаке, непробојне, хартијом обложене и сигурно затворене дрвене судове (бурад или сандуке).

9) На сваком дењку и на цистернама с материјама бројева 1 до 8 мора се њихов садржај јасно и трајно означити. Допуштена су збирна (кумулятивна) означања, као арсеникалије, оловни препарати,

отровне боје. Осим тога треба код материја бројева 1, 3 до 5 и 6 а) додати означање „отров“, а код феросилицијума (број 2) натпис „чувај од влаге!“, „не преврћи!“.

Б. Остали прописи.

1) Ако се испуне услови наведени у одсеку А у погледу судова, смеју се заједно с другим предметима спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове:

а) до 5 кг материје бројева 1, 3 и 8; но забрањено је цијанкалијум, цијаннатријум и хлорокиселе соли заједно спаковати с киселинама или киселим солима;

б) до 10 кг материје броја 6 а);

в) у произвољној количини материје бројева 2, 6 б) и 7.

Када суд садржава материје бројева 1, 3, 4, 5 или 6 а), мора имати натпис: „отровне материје“.

2) Материје бројева 1, 3, 4, 5 и 6 а) не смеју се заједно товарити са животним намирницама.

3) Материје бројева 3, 5 и 8 не смеју се заједно товарити с киселинама, а материја броја 5 ни с киселим солима. Цистерне с материјама броја 5 морају се у влакове тако уврстити, да их барем једна кола растављају од кола с течним киселинама.

4) Материје броја 5 смеју се превозити само у цистернама или у отвореним колима.

5) Феросилицијум предаће се у потпуно сувом стању и у потпуно сувим судовима. Ако се феросилицијум превози у отвореним колима, морају се кола покрити покривачима, који не пропуштају воду.

6) Празни судови, празне вреће и празне цистерне, у којима су биле отровне материје бројева 1, 3, 4, 5 или 6 а), морају се потпуно непробојно затворити. Њихов пређашњи садржај мора се означити на њима и у товарном листу. Пропис става 2) важи такођер.

У. НАГРИЗАЈУЋЕ (ЈЕТКЕ) МАТЕРИЈЕ.

Следећи предмети подложни су нарочитим условима:

1. Сумпорна киселина, пушљива сумпорна киселина (сумпорна киселина с анхидридом, олеум, витриолно уље, нордхауска сумпорна киселина), азотна киселина (шалитрена киселина, ђезап, лучавка) и њене мешавине, сона (солна) киселина, флуорна киселина и раствори, који садржавају више од 40 постотака сирћетне киселине.

2. Хлорни сумпор као и азотно (шалитрено) кисели и сумпорно кисели гвоздени оксид (феринитрат и ферисулфат, гвоздено лужило (мочило)).

3. Каустични цеђ (натријумхидроксид), цеђ од каустичне соде (и калијумхидроксид и т. сл.), остаци од рафиновања уља, у води растворени амонијак.

4. Бром.

5. Анхидрид сумпорне киселине.

6. Ацетилхлорид, антимонопентахлорид, хромилхлорид, фосфор-оксихлорид, фосфорпентахлорид, (фосфорсуперхлорид), фосфортрихлорид, сулфурихлорид, тионилхлорид и хлорсулфон киселина.

7. Хидрогенсупероксид.

8. Сумпорни натријум и натрон-кокс.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) За паковање материја бројева 1 до 4 узео се јаки, непробојни, сигурно затворени судови, којима садржај не штоди. За флуорну киселину броја 1 види став 5). Судови морају бити тако затворени, да

их не могу оштетити ни потреси ни садржај. Ако се употребе судови од стакла или глине, морају се испунити још следећи услови:

а) код материја бројева 1 до 3 морају се судови подесним материјалом за паковање чврсто сместити у јаке спољне судове (котарице од врбова пружа или метала, ведрице или сандуке). Спољни судови (изуевши сандуке) морају имати добре дршке за ношење;

б) код концентрисане азотне киселине, којој је специфична тежина најмање 1.48 код 15° С (46.8° Baumé), и код црвене пушљиве азотне киселине морају се судови од стакла или глине у спољашњим судовима учврстити инфузоријском земљом или другим подесним сувим земљаним материјама, и то најмање у количини, која одговара садржају;

в) материјала за паковање (а) и б) не треба ако су стаклени судови уметнути у гвоздене котарице и ако их еластичне, азбестом обложене споне тако држе, да се у котарицама не могу мицати;

г) код брома (број 4) треба судове од стакла или глине сместити у јаке дрвене или металне судове и утпати до грлића у лепео, песак или инфузоријску земљу или сличне незапаљиве материје.

2) Справе за гашење ватре, које садржавају киселине броја 1, морају бити тако начињене, да киселина не може исцурити.

3) Електрични акумулатори напуњени сумпорном киселином (број 1) или каустичним цеђом (број 3) морају се у батеријском сандуку тако учврстити, да се поједине ћелије не могу мицати. Батеријски сандук треба упијањим материјалом за паковање чврсто спаковати у сандук. На поклопцима сандука морају бити јасни натписи „а к у м у л а т о р и“ и „г о р е“. Ако су акумулатори напуњени, морају се полови заштитити, да не дођу у кратку везу (кратки спој).

Ако су ћелије начињене од отпорног материјала, као од дрвета са оловним облогом, тврде гуме или гвозденог лима, и ако су на горњем делу тако уде-

шене, да се нагризајућа течност не може пролити у опасној количини, онда се ћелије и батерије акумулатора не морају спаковати, ако су подесним направама, као ногарима, преградама, укрућењима, заштићени, да се не могу претурити нити мицати и да их не могу оштетити ни други дењци, који евентуално на њих падну. Ћелије или батерије, које су уграђене у возила ради њихове употребе, не треба такођер нарочито спаковати, ако су возила у железничким колима сигурно учвршћена.

4) За оловни талог (муљ) из акумулатора и оловних комора, који садржава сумпорну киселину, смеју се дрвени судови само употребити, ако из њих киселина не може прокапати.

5) Судови за флуорну киселину (број 1) морају код разблажених киселина бити од олова или гутаперке, но могу се употребити и дрвени судови, ако су изнутра обложени парафином. За флуорну киселину концентрисану на барем 70 постотака могу се узети и гвоздени судови са непробојним уврћеним зашупачима. Ови гвоздени судови смеју се, како пуни тако и празни, само онда предати, ако је споља одстрањен сваки траг киселине. На пуним као и на празним судовима за концентрисану флуорну киселину мора бити јасни и трајни натпис „к о н центрисана 70 постотна флуорна киселина“.

6) Анхидрит сумпорне киселине (број 5) спаковаће се:

а) у јаке, калајисане и залемљене судове од гвозденог лима или

б) у јаке гвоздене или бакарне боце, којима су отвори сигурно и херметично затворени.

Судови и боце морају се инфузоријском земљом или сличним незапаљивим материјалом чврсто спаковати у јаке судове од дрвета или гвозденог лима.

7) Материје броја 6 имају се спаковати:

а) у потпуно непробојне и добрим затварачима снабђене судове од вареног гвожђа, топљеног гвожђа, ливеног челика, олова или бакра или

б) у стаклене судове. У том случају важе следећи прописи:

α) стаклени судови морају имати јаке зидове и бити херметично затворени добро брушеним (углачаним) и против испадању осигураним стакленим запущањима;

β) ако стаклени судови садржавају више од 5 кг, метнуће се у металне судове. Боце с мањом садржином могу се спаковати у јаке дрвене судове, који су преградама раздељени у толико одељака, колико се боца шаље. Један суд не сме имати више од четири одељка;

γ) стаклени судови имају се тако сместити у спољне судове, да буду барем 30 мм удаљени од зидова. Празнине се морају чврсто испунити инфузоријском земљом или сличним незапаљивим материјалом; код ацетилхлорида могу се употребити и струготине од дрвета;

δ) на поклопцима спољашњих судова мора се означити садржај и нацртати чаша или написати реч „ЛОМЉИВО“.

ε) За хидрогенсупероксид (број 7) употребиће се лако затворени судови. Балони, боце или крчази морају бити добро спаковани у јаке сандуке или картарице с дршкама за ношење.

ζ) За рафинисани кристалисани сумпорни натријум (број 8) морају се узети судови, који не пропуштају воду, а за сирови некристалисани сумпорни натријум као и за натронкокс непробојни лимани судови.

Б . Остали прописи.

1) Ако се испуне прописи наведени у одсеку А у погледу судова, смеју се заједно с другим предметима спаковати у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове:

а) до 500 г бром (број 4);

б) до 2 кг анхидрид сумпорне киселине (број 5); исти се може пунити и у јаке стаклене цеви, које ће се затопити па инфузоријском земљом учврстити у јаким, непробојно затвореним лиманим судовима;

в) до 5 кг материје броја 6;

г) до 10 кг материје бројева 1, 2 и 3.

Ове материје морају се у судовима учврстити.

2) У товарним листовима мора се навести, односно потврдити:

а) код азотне киселине (број 1) у стакленим судовима специфична тежина код 15° С. Ако специфична тежина није наведена, сматраће се киселина концентрисаном (А, ст. 1) б) и в));

б) код оловног талоба из акумулатора и оловних комора, који садржава сумпорну киселину, да киселина не може прокапати;

в) код остатака сумпорне киселине из творница нитроглицерина, да су потпуно денитрисани; иначе се не смеју превозити.

Код остатака киселине из творница нитроцелулозе таква потврда није потребна. Незнатна количина нитроцелулозе у киселини не узима се у обзир.

3) Материје бројева 1 до 5 превозиће се у отвореним колима. Но и покривена кола могу се употребити:

а) за материје броја 3, ако су спаковане у јаку, непробојну гвоздену бурад, која смеју бити напуњена највише до девет десетина запремине;

б) за бром (број 4) до 500 г, за анхидрит сумпорне киселине (број 5) до 2 кг, а за материје бројева 1, 2 и 3 до 10 кг, било да су материје спаковане саме за себе било заједно с другим предметима, ако су судови учвршћени у јаким дрвеним судовима.

4) Хидрогенсупероксид (број 7) као и сумпорни натријум и натронкокс (број 8) превозиће се у покривеним колима или у отвореним колима с покривачем.

5) Када се празни судови, који су садржавали материје бројева 1 до 5 предаду као денчана (ко-

мадна) роба, морају бити непробојно затворени или потпуно очистићени. Њихов пређашњи садржај има се у товарном листу навести.

6) Прописи ставова 3) и 5) не важе за справе за гашење ватре и за акумулаторе (А, ст. 2) и 3)).

7) Судови с флуорном киселином (број 1) морају се тако поставити, да су им запушачи горе.

8) За судове цистерна, у којима се превозе нагрizaјуће материје, важе прописи одсека А, ст. 1), изузевши одредбе под а) до г).

VI. МАТЕРИЈЕ ПОДЛОЖНЕ ТРУЉЕЊУ.

Следећи предмети подложни су нарочитим условима:

1. Свеже жиле, некречени осечци од сирових кожа за справљање туткала и отпаци обеју материја, свежи рогови и папци и свеже кости као и друге животињске материје, које су подложне труљењу или заудајају, у колико нису наведени у следећим ставовима.

2. Неусољене свеже коже.

3. Очишћене суве кости, исцеђен лој, суви рогови и папци.

4. Свежи телећи бурази (желуци) очистићени од свих остатака хране.

5. Исцеђени остаци од фабрикације туткала од коже (кречни остаци, остаци од кречења кожних исечака, остаци за гнојење земље).

6. Остаци наведени под 5 у не исцеђеном стању.

7. Шталско ђубре (гној из стаја) измењано са стљом.

8. Друге фекалије (измети) и латринске материје (материје из нужника).

9. Кућно смеће (ђубре).

10. Животињске материје (целе лешине, њихови делови и отпаци), које се односе ради уништења.

ПРЕВОЗНИ ПРОПИСИ.

А. Паковање.

1) Ако се предаду као денчана (комадна) роба, морају се материје као што следи спаковати:

а) материје бројева 1, 5 и 6

у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове (бурад, ведрице, сандуке); садржај не сме тако заударати, да задах смета;

б) материје броја 2

у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове (бурад, ведрице, сандуке) или у јаке, честе, добро затворене вреће, које су толико наплавашене подесним средствима за дезинфекцију, као карболном киселином, лизолом, да се не осећа гадни задах садржаја; но употреба таквих врећа ограничена је на месеце новембар, децембар, јануар и фебруар;

в) материје броја 3

у непробојне судове (бурад или ведрице) или у јаке вреће;

г) телећи бурази (број 4)

у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове (бурад или ведрице). Од 1. априла до 30. септембра морају телећи бурази бити тако усолјени, да на сваки бураг дође по 15 до 20 г кухињске соли. Дно суда као и горњи ред бурага мора се посути слојем соли у дебљини од барем 1 см. У товарном листу има се потврдити, да је тај пропис испуњен;

д) пасји измети (пасјак) (број 8)

у јаке, непробојне, сигурно затворене металне или дрвене судове;

ђ) ђубре од голубова (број 8)

у јаке, непробојне, сигурно затворене дрвене судове (бурад или ведрице); суво ђубре од голубова сме се спаковати и у јаке, честе вреће.

Судови не смеју имати споља никаквих трагова садржаја.

2) За колске товари важе следећи прописи:

а) материје бројева 1 и 2:

1. ако се употребе нарочито удешена покривена кола, која су снабдевена справама за проветравање

(за вентилацију), паковање није потребно. Материје морају се тако наквасити карболном киселином од барем 5 постотака или другим подесним средствима за дезинфекцију, да се задах трулежи не може осетити.

2. Ако се употребе обична отворена теретна кола:

а) од 1. марта до 31. октобра спаковаће се у јаке, честе вреће. Вреће се морају тако наквасити подесним средствима за дезинфекцију, као карболном киселином, лизолом, да се не осећа рђав задах садржаја. Свака пошиљка мора бити потпуно покривена покривачем од јаке тканине (т. зв. хмељева платна) натопљеним горе споменутим средствима за дезинфекцију, а овај покривач великим накатранисаним колским покривачем, који не пропушта воду.

б) Од новембра до конца фебруара вреће нису потребне. Но пошиљка мора бити такођер потпуно покривена покривачем од јаке тканине, а овај покривач великим накатранисаним колским покривачем, који не пропушта воду. Доњи покривач треба у случају потребе тако наквасити средствима за дезинфекцију наведеним под а), да се задах трулежи не може осетити.

γ) Пошиљке, код којих се задах трутели не може угушити средствима за дезинфекцију, спаковаће се тако у јаку, непробојну, добро затворену бурад или ведрице, да се садржина суда не може по мирису осетити.

б) Материје бројева 3, 7 и 9 неће се нарочито спаковати; но када нису спаковане, морају бити потпуно покривене непробојним колским покривачима. Код шталског ђубрета измешаног стељом (број 7) довољно је покрити га танким слојем песка или земље. Ако је ђубре влажно, не треба га у опште покривати. За кућно смеће (број 9) не треба покривача, када се превози у нарочито удешеним колима, која онемогућују распршивање.

в) Телећи бурази (број 4) спаковаће се по ставу 1) г).

г) Материје броја 5 морају бити потпуно покривене двома великим, накатранисаним колским покривачима, који не пропуштају воду. Доњи покривач треба тако наквасити подесним средствима за дезинфекцију (карболном киселином, формалдехидом, лизолом и т. сл.), да се задах трулежи не може осетити. Између оба покривача треба насути слој сувог, гашеног креча, тресетног муља или употрељене тресловине.

д) Материје броја 6 спаковаће се по ставу 1) а).

ђ) Материје броја 8 спаковаће се у јаке, непробојне, сигурно затворене судове. Суви пасјак и суво ђубре од голубова могу се спаковати и у јаке, честе вреће.

е) Материје броја 10 смеју се превозити само у нарочито удешеним колима (упор. Б, ст. 9)).

Б. Остали прописи.

1) Железница може превоз ограничити на извесне влакове; осим тога може одредити време и рок за товарење и истоваривање, као и за довожење и одвожење.

2) Материје бројева 7, 8 (изуевши пасјак и ђубре од голубова), 9 и 10 не примају се као денчана (комадна) роба.

3) Судови с пасјаком не смеју се котрљати; за време превоза морају усправно стајати.

4) Код колских товара може железница захтевати од пошиљалаца или прималаца, да очисте места, где се је товарило или истоваривало (товаришта). При товарењу и истоваривању кућног смећа треба се побринути за уређаје, који по могућности спречавају распршивање. Железница може захтевати, да пошиљалоци и примаоци начине ове уређаје.

5) Железничка кола, у којима су се превозили товари материја бројева 1, 2, 3 и 7 у неспакованом стању или товари материја броја 8, дужна је железница да после сваке употребе дезинфикује онако,

како је прописано за превоз животиња на железницама, а ради отклањања заразних материја. Дезинфекцијом се морају сасвим отклонити заразне материје, које су се евентуално прилепиле за кола. Од тога су изузета само таква кола, која су одређена искључиво за превоз ових материја. Трошкове за дезинфекцију дужан је да накнади пошиљалац или прималац.

6) Ако се за време превоза осети неугодан задах, може железница на трошак пошиљача или примаца у свако доба употребити подесна средства, да се задах отклони.

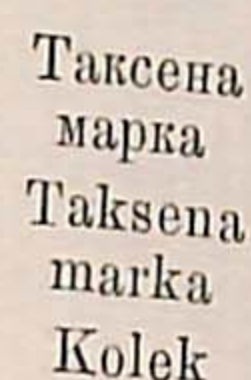
7) Материје бројева 3 и 4 смеју се превозити у покривеним колима. Забрањено је товарити их заједно са животним намирницама. За превоз кућног смећа употребиће се нарочито удешена кола, која спречавају распрашивање, или непробојна отворена кола с покривачима, који их добро затварају. Материје бројева 1, 2, 5, 6, 7 и 8 морају се превозити у отвореним колима. (Упор. пак А, ст. 2) а) 1.). За превоз сувог пасјака спакованог према пропису под А, ст. 2) б), последња реченица, треба употребити покривена или отворена кола с покривачима, који их добро затварају.

8) Празни судови и колски покривачи, који се враћају, морају бити потпуно очишћени и подесним средствима дезинфиковани, да не шире задах трулежи. У товарном листу има се навести њихова претходна употреба. Превозити се морају у отвореним колима.

9) Материје броја 10 превозиће се у гвозденим колима, која не пропуштају ни ваздух ни воду. Кола морају бити снабдевена вентилима, како би се у случају превисоког притиска плинова предупредило пуцање колских зидова. Кола ће се дезинфиковати по прописима става 5), и то: одмах по истовару, ако им је садржај потицао од животиња, које су биле заражене говеђом кугом, бедреницом, беснилом, слинавком или саканијом и шапом, а иначе сваке четири недеље.

Sub. Br. 36307

Uredba (Za vozariniski ugovor merodavne su Železničko-Saobraćajna
i dotične tarife).
Uredba (Za vozariniski ugovor merodavne su Železničko-Saobraćajna
i dotične tarife).
Uredba (Za vozariniski ugovor merodavne su Železničko-Saobraćajna
i dotične tarife).

I.
G.

у
и
у
Стан
Стан
Stanovanje
Упутна станица
Uputna stanica
Namembna postaja
Упутно место²⁾
Uputno mesto²⁾
Namembni kraj²⁾
Вентуални превозни пут
арифе, које се имају применити
ventualni prevozni put
арифе, које се имају применити
ventualni prevozni pot
арифе, ки нај се употребити

2) Izpolni se, ako namembni kraj ni istoveten z namembno postajo.

КОЛА — КОЛА — ВОЗ			
Број и серија1) Број i serija1) Številka in serija1)	Обележје својине Обележје svojine	Тов. тежина (кг) Тов. површина (м2) Тов. težina (kg) Тов. površina (m2) Тов. teža (kg) Тов. pov. šina (m2)	
Број тов. листа Број тов. lista Štev. тов. lista			
Број тов. карте Број тов. karte Štev. тов. karte			

- 1) Mora upisati pošiljalac, ako je on tovario robu pri predaji.
- 1) Mora upisati pošiljalac, ako je on tovario robu pri predaji.
- 1) Mora upisati pošiljalec, ako je on natovaril robu pri predaji.

[illegible]

Obzbeženje uredne isporuke	} slovima	
Obezbedenje uredne isporuke		slovima
Zavarovanje redne izročitve		y besedah

Izjave o eventualnom carinskom, poreskom ili policijskom postupku; označenje dotičnih isprava i priloga kao p o l o v a. Ostale propisane ili dopuštene izjave.

Izjave o eventualnom carinskom, poreskom ili policijskom postupku; označenje dotičnih isprava i priloga kao i o l o v a. Ostale propisane ili dopuštene izjave.

Izjave o eventualnem carinskem, davčnem ali policijskem postopku; označenje dotičnih listin in prilog kakor tudi plomb. Ostale predpisane ali dopuščene izjave.

Žig predajne stanice
Žig predajne stanice
Žig predajne postaje

Жиг вагања
Žig vaganja
Žig tehtanja

Žig uputne stanice
Žig namembne postaje

[illegible]

Пошлалац је платио Pošiljalac je platio Pošiljalac je plaćal	Р А Ч У Н R A Č U N	Рачунска тежина односно товарна површина Računska težina odnosno tovarna površina Računska teža odnosno tovarna površina	Тариф- ски разред Tarifski razred	Возарин- ски став за 100 кг одн. 1 m ² Vozarinski stav za 100 kg odn. 1 m ² Vozarinski stav za 100 kg oz. 1 m ²	Прималац мор Primalac mor Prejemnik mor
Динара пара Dinara para Dinarjev par	унапре				Динара пара Dinara para Dinarjev par

[illegible]

У _____ дана
 У _____ дне _____ 19__
 V _____

Потпис и стан пошиљача:
 Potpis i stan pošiljaoca:
 Podpis in stanovanje pošiljalca:

Opšte primedbe: — Opšte primedbe: — Opšte primedbe: —
Delove tovarnog lista, koji su ukovireni
cptom, mora ispuniti železnica a ostale
list. (Vidi pak primedbu 1.)
Prelazni žigovi udaraće se redom na p
ove polovine tovarnog lista.
Delove tovarnog list., koji su ukovireni debelom
mora ispuniti železnica a ostale pošiljalac. (Vidi
medbu 1.)
Prelazni žigovi udaraće se redom na polov
polovine tovarnog lista.
Dele tovarnega lista, ki so obrobljeni z debe
mora izpolniti železnica, ostale pa pošiljalec. (Gle
pombo 1.)
Prehodne žige je udarjati po vrsti na drugo
polovine tovarnega lista.

Дуликати
Duplikat

БРЗОВОЗНИ
ТОВАРНИ ЛИСТ
BRZOVOZNI TOVARNI LIST

(За возарински уговор меродавне су Железничко-Саобраћајна
Уредба и дотичне тарифе).
(Za vozarinski ugovor merodavne su Železničko-Saobraćajna
Uredba i dotične tarife).
(За возаринско погодбу со меродавне Железничко-Саобра-
ћајна Уредба и дотичне тарифе).

КОЛА — KOLA — VOZ		
Број и серија ¹⁾ Broj i serija ¹⁾ Stevilka in serija ¹⁾	Обележје својине Obeležje svoјine	Тов. свина (кг) Тов. површина (m ²) Тов. тежина (kg) Тов. површина (m ²) Тов. тежа (kg) Тов. површина (m ²)
Број тов. листа Broj tov. lista Stev. tov. lista	Број тов. карте Broj tov. karte Stev. tov. karte	
1) Мора уписати пошиљалац, ако је он това- рно робу при предаји. 2) Мора уписати пошиљалац, ако је он товаро- рил робу при предаји. 3) Мора уписати пошиљалац, ако је он товаро- рил робу при предаји.		

Г.
G.
у
u
v
Стан
Stan
Становање
Упутна станица
Упутна stanica
Намембна постаја
Упутно место²⁾
Упутно mesto²⁾
Намембни крај³⁾
Евентуални превозни пут
Тарифе, које се имају применити
Евентуални превозни пут
Тарифе, које се имају применити
Евентуални превозни пут
Тарифе, ки нај се употребљују
2) Испуниће се, ако упутно место није истоветно са упутном станицом.
3) Испуниће се, ако упутно место није истоветно са упутном станицом.
3) Испуниће се, ако намембни крај ни истоветен з намембно постајо

Адреса или знак и број Adresa ili znak i broj Naslov ali znak in številka	Број комада Broj ko- mada Števílo komadov	Врста завоја Vrsta zavoja	САДРЖАЈ — SADRŽAJ — VSEBINA	Стварна бруто тежина кг. Stvarna bruto težina kg. Stvarna bruto teža kg.
Обезбеђење уредне испоруке Obezbeđenje uredne isporuke Zavarovanje redne izročitve				
Изајве о евентуалном царинском, пореском или полицијском поступку; означање дотичних исправа и при- лога као и олова. Остале прописане или допуштене изјаве. Izjave o eventualnom carinskom, poreskom ili policijskom postupku; označenje dotičnih isprava i priloga kao i olova. Ostale propisane ili dopuštene izjave. Izjave o eventualnem carinskom, davčnem ali policijskem postopku; označenje dotičnih listin in priloga kakor tudi plomb. Ostale predpisane ali dopuščene izjave.				

Жиг предајне станице
Žig predajne stanice
Žig predajne postaje

Жиг вагања
Žig vaganja
Žig tehtanja

Жиг упутне станице
Žig uputne stanice
Žig namembne postaje

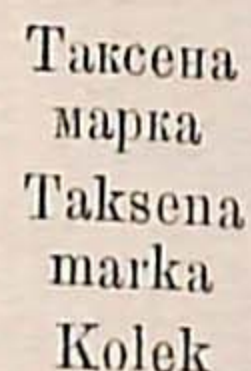
Број приспећа (упутне станице). Broj prispeća (uputne stanice). Stevilka prispeća (namembne postaje).	Белешка пошиљачева о плаћању унапред. Beleška pošiljačeva o plaćanju unapred. Beleška pošiljalca o plaćilu vnaprej.			
Означене појединце Označene pojedince Označena posamezno	Целовитна свота словама Celokupna svota slovima Целовитна свота у бреду Celokupna svota v besedi	повуке унапред povuke unapred повуке по наплати povuke po naplati повуке по наплати povuke po naplati		
Пошиљалац је платио Pošiljalac je platio Пошиљалац је платио Pošiljalac je platio	РАЧУН R A Č U N	Рачунска тежина односно товарна површина Računska težina odnosno tovarna površina Рачунска тежа односно товарна површина Računska teža odnosno tovarna površina		
Динара Dinara Dinarjev	пара para par	Динарски stav za 100 kg oz. 1 m ² Vozarinski stav za 100 kg oz. 1 m ² Vozarinski stav za 100 kg oz. 1 m ²	Динара Dinara Dinarjev	пара para par
Повука Povuka Povetije	унапред unapred vnaprej по наплати po naplati по наплати po naplati	Повучина Povučina Povetnina	Возарина до Vozarina do	Повучина Povučina Povetnina
Пристојба за обезбеђење уредне испоруке Pristojba za obezbeđenje uredne isporuke Pristojbina za zavarovanje redne izročitve				
Уговарива Ugovariva Ugovornina				
Истоварива Istovariva Istovornina				
Складарина Skladarina Razložnina				
Дизарина Dizarina Naložnina				
Вагарина Vagarina Tehtnina				
Бројарина Brojarina Stevnina				
Возарина до Vozarina do				
Пристојба за обезбеђење уредне испоруке Pristojba za obezbeđenje uredne isporuke Pristojbina za zavarovanje redne izročitve				
Возарина до Vozarina do				
Свѣра — Svega — Skupaj				

У
U
V

дана
dne 19

Потпис и стан пошиљача:
Potpis i stan pošiljaoca:
Подпис и становање пошиљача:
Podpis in stanovanje pošiljalca:

Опште примедбе: — Opšte primedbe: — Obče pripombe:
Делове товарног листа, који су уоквијени дебелом
цртом, мора испунити железница а остале пошиља-
лац. (Види пак примедбу 1.)
Предлазни жигови удараће се редом на полевину
ове половине товарног листа.
Delove tovarnog lista, koji su uokvireni debelom crtom,
mora ispuniti železnica a ostale pošiljalac. (Vidi pak pri-
medbu 1.)
Predlazni žigovi udaraće se redom na poledinu ove
polovine tovarnog lista.
Dela tovarnega lista, ki so obrobjeni z debelo črto,
mora izpolniti železnica, ostale pa pošiljalec. (Glej pa pri-
medbo 1.)
Prehodne žige je udarjati po vrsti na drugo stran te
polovice tovarnega lista.

SPOROVOSNI

TOVARNI LIST

SPOROVOSNI

TOVARNI LIST

(За возариски уговор меродавне су Железничко-Саобраћајна
Уредба и дотијне тарифе).
(За возариски уговор меродавне су Железничко-Саобраћајна
Уредба и дотијне тарифе).
(За возариски погодбо со меродајне Железничко-Саобра-
ћајна Уредба и дотијне тарифе).

F.
G.

y
u—
y

Стан
Stan

Stand

Упутна ста

Uputna stanica
Nemankin, 1907

Наименова постоја
Упутно место²⁾

Uputno mesto²⁾

Namembni kraj²⁾

Евентуални превозни пут

Тарифе, које се имају применити
Eigentlicher progressiv, nur

Tarife, koje se imaju primeniti

Eventualni prevozni pot

Tarife, ki naj se uporabijo

2) Испуниће се, ако упутно место није истоветно са упутном станицом.

2) Ispuniće se, ako uputno mesto nije istovetno sa uputnom stanicom.

e) Izpolni se, ako namembni kraj ni istoveten z namembno postajo.

КОЛА — КОЛА — ВОЗ			
Број и серија ¹⁾ Број i serija ¹⁾ Številka in serija ¹⁾	Обележје својине Obeležje svojine	Тов. тежина (kg) Тов. површина (m ²) Тов. težina (kg) Тов. površina (m ²) Тов. teža (kg) Тов. pov.šina (m ²)	
Број тов. листа Број тов. lista Štev. тов. lista			
Број тов. карте Број тов. karte Štev. тов. karte			
1) Мора унисати пошијалац, ако је он товарно робу при предаји. 1) Mora upisati pošiljalac, ako je on tovarno robu pri predaji. 1) Mora vpisati pošiljalec, ako je on natovornil robu pri predaji.			

[illegible]

Obvezbeženje uredne isporuke	} slovima slovima v besedah
Obezbeđenje uredne isporuke	
Zavarovanje redne izročitve	

Izjave o eventualnom carinskom, poreskom ili policijskom postupku; označenje dotičnih isprava i priloga kao i olova. Ostale propisane ili dopuštene izjave.

Izjave o eventualnom carinskom, poreskom ili policijskom postupku; označenje dotičnih isprava i priloga kao i olova. Ostale propisane ili dopuštene izjave.

Izjave o eventualnem carinskem, davčnem ali policijskem postopku; označenje dotičnih listin in prilog kakor tudi plomb. Ostale predpisane ali dopuščene izjave.

Žig predajne stanice
Žig predajne stanice
Žig predajne postaje

Жиг вагaнja
Žig vaganja
Žig tehtanja

Žig uputne stanice
Žig namembne postaje

Broj prispeka
(uputne stanice).
Broj prispeća
(uputne stanice).
Števil a prispetja
(namembne postaje).

Beležka pošiljaočeva
o plaćanju unapred.
Beležka pošiljaočeva
o plaćanju unapred.
Beležka pošiljalca
o plaćilu vnapirej.

Pôvuke — Pôvukje — Pôvzetja.	Oznacene pojedince	}	
	Označene pojedince		
	Označena posamezno		
	Celokupna svota		pôvuke vnapred
	slovima		pôvuke vnapred
Celokupna svota		pôvzetja vnaprej	
slovima		pôvuke po naplati	
Celokupna svota		pôvuke po naplati	
v besedah		pôvzetja po vplačili	

Потпалацац је платио Pošiljalac je platio	P A	C U N	Разунаска тежина односно товарна површина Računska težina odnosno tovarna površina	Тариф-ски разред Tarifski razred	Возарин-ски став за 100 кг одн. 1 м ² Vozarinski stav za 100 kg odn. 1 m ²	Прималац мора платити Primalac mora platiti	
Потпалацац је плаћао Pošiljalac je plaćao	R A	C U N	Раџанска тежа односно товорна површина Računaska težina odnosno tovarna površina	Тарифски разред Tarifski razred	Возарински ставек за 100 кг оз. 1 м ² Vozarinski stavek za 100 kg oz. 1 m ²	Прејемник мора платити Prejemnik mora platiti	
Динара Dinar	пара para					Динара Din ra	пара para
Динарејев Dinarjev	пар par					Динарејев Dinarjev	пар par

[illegible]y
U
V

dan a
dne

-19-

Podpis in stan pošiljalca:
podpis i stan pošiljaoca:
Podpis in stanovanje pošiljalca:

Opšte primedbe: — Opšte primedbe: — Opšte primedbe: —
 Delove tovarnog lista, koji su uokvireni debe-
 lom, mora ispuniti železnica a ostale poš-
 lać, (Vidi pak primedbu 1.)
 Prelazni žigovi udaraju se redom na pola-
 vine tovarnog lista, koji su uokvireni debelom
 železnicom a ostale pošiljalec. (Vidi pak
 medju 1.)
 Prelazni žigovi udaraju se redom na poledinu
 tovarnog lista.
 Dele tovarnega lista, ki so obrobljeni z debelo
 mora izpolniti železnica, ostale pa pošiljalec. (Glej pa
 pombo 1.)
 Prehodne žige je udarjati po vrsti na drugo stra-
 nico tovarnega lista.